

148174

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

148174

YABANCI DİL ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI
SÖYLEM BELİRTEÇLERİ VE BAĞLAMLAŞTIRMA
İPUÇLARININ İŞLEVLERİ

Ebru DEMİRTAŞ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Yabancı Dil (İngilizce) Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programında
Hazırlanan

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nesrin TOKSÖZ

İSTANBUL, 2004

İÇİNDEKİLER

KISALTIMA LİSTESİ.....	i
TABLO LİSTESİ.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı	1
1.3 Araştırma ve Veri Toplama Yöntemi.....	2
1.4 Araştırmanın Yürütüldüğü Okulun Bağlamsal Özellikleri.....	4
2. İLGİLİ ÇALIŞMA VE ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1 Yabancı Dil Sınıflarında Sınıf İçi Etkileşim ve Söylem Çözümlemesi.....	5
2.1.1 Konuşma Çözümlemesi.....	8
2.1.2 Etkileşimsel Toplumdilbilim.....	9
2.1.2.1 İletişim Stratejileri.....	11
2.1.2.1.1 Kişinin Kendine Yönelik Olan Stratejiler.....	11
2.1.2.1.1.1 Açıklamaların Anlaşılmasını Sağlama.....	11
2.1.2.1.1.2 Ön Bilgi Verme.....	11
2.1.2.1.2 Karşıdaki Kişiyeye Yönelik Stratejiler.....	11
2.1.2.1.2.1 Karşıdaki Kişinin Boyun Eğmesini Sağlayan Stratejiler.....	12
2.1.2.1.2.2 Karşıdaki Kişinin Benlik İmgesini Onaylamak Ya da Onaylamamak İçin Kullanılan Stratejiler.....	12
2.1.2.1.2.2.1 Onaylama Stratejileri.....	12
2.1.2.1.2.2.2 Onaylamama Stratejileri.....	13
2.1.2.1.3 İlişkiye Yönelik Stratejiler.....	13
2.1.2.1.3.1 Bağlantı İşaretleri	13
2.1.2.1.3.2 Kontrole Yönelik Stratejiler.....	14
2.1.2.1.4 Duruma Yönelik Stratejiler.....	14
2.1.2.1.5 Amaca Yönelik Stratejiler.....	14
2.1.2.1.6 Konuya Yönelik Stratejiler.....	14

2.2 Sınıf Söylemi ve Bağlamaştırma İpuçları.....	14
2.2.1 Söylem Belirteçleri.....	15
2.2.2 Söylem Belirteçleri ve İşlevleri.....	18
2.2.2.1 <i>Well</i> Belirteci ve İşlevleri.....	18
2.2.2.1.1 Karşıtlık Belirtme.....	18
2.2.2.1.2 Konudan Konuya Geçişi Belirtme	19
2.2.2.1.3 Duraksama Doldurma.....	19
2.2.2.2 <i>I Mean</i> Belirteci.....	19
2.2.2.2.1 Örneklendirme.....	19
2.2.2.2.2 Duraksama Doldurma.....	20
2.2.2.3 <i>You Know</i> Belirteci.....	20
2.2.2.3.1 Bağıntı Kurma	20
2.2.2.3.2 Bir Anlatının Önemli Olduğunu Gösterme.....	20
2.2.2.3.3 Duraksama Doldurma.....	20
2.2.2.3.4 Örneklendirme.....	20
2.2.2.4 <i>Now</i> Belirteci.....	21
2.2.2.4.1 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	21
2.2.2.5 <i>Okay</i> Belirteci.....	21
2.2.2.5.1 İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme.....	21
2.2.2.5.2 Söylemi Bölümlere Ayırma.....	21
2.2.2.5.3 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	21
2.2.2.5.4 Örneklendirme.....	22
2.2.2.5.5 Dinleyiciye Konuşması İçin Söz Verme.....	22
2.2.2.6 <i>So</i> Belirteci.....	22
2.2.2.6.1 Neden Belirtme.....	22
2.2.2.6.2 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	22
2.2.2.6.3 Duraksama Doldurma.....	22
2.2.2.7 <i>Because</i> Belirteci.....	23
2.2.2.7.1 Neden Belirtme.....	23
2.2.2.8 <i>But</i> Belirteci.....	23
2.2.2.8.1 Karşıtlık Belirtme.....	23
2.2.2.9 <i>And</i> Belirteci.....	23
2.2.2.9.1 Söylemi Bölümlere Ayırma.....	23
2.2.2.9.2 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	23

2.2.2.9.3 Duraksama Doldurulma.....	23
2.2.2.10 <i>Or</i> Belirteci.....	24
2.2.2.10.1 Seçenek Sunma.....	24
2.2.2.11 <i>All right</i> Belirteci.....	24
2.2.2.11.1 İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme.....	24
2.2.2.11.2 Söylemi Bölümlere Ayırma.....	24
2.2.2.11.3 Konudan Konuya Geçiş Belirtme.....	24
2.2.2.12 <i>Actually</i> Belirteci.....	24
2.2.2.12.1 Karşılık Belirtme.....	25
2.2.2.13 <i>Anyway</i> Belirteci.....	25
2.2.2.13.1 Konudan Konuya Geçiş Belirtme.....	25
2.2.3 Söylem Belirteçleri ve Yabancı Dil Öğretimi.....	25
3. BETİMLEME VE ÇÖZÜMLEME.....	28
3.1 Söylem Belirteçleri.....	28
3.1.1 <i>Well</i> Belirteci.....	28
3.1.1.1 Karşılık Belirtme.....	28
3.1.1.2 Konudan Konuya Geçiş Belirtme.....	30
3.1.1.3 Duraksama Doldurma.....	31
3.1.2 <i>I mean</i> Belirteci.....	32
3.1.2.1 Örneklendirme	32
3.1.2.2 Duraksama Doldurma.....	33
3.1.3 <i>You know</i> Belirteci.....	34
3.1.3.1 Bağını Kurma.....	34
3.1.3.2 Bir Anlatının Önemli Olduğunu Bildirme.....	35
3.1.3.3 Duraksama Doldurma.....	36
3.1.3.4 Örneklendirme.....	37
3.1.4 <i>Now</i> Belirteci.....	38
3.1.4.1 Konudan Konuya Geçiş Belirtme.....	38
3.1.5 <i>Okay</i> Belirteci.....	39
3.1.5.1 İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme	40
3.1.5.2 Söylemi Bölümlere Ayırma.....	41
3.1.5.3 Öğrenciye Konuşması İçin Söz Verme.....	43
3.1.5.4 Örneklendirme.....	44

3.1.5.5 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	44
3.1.6 <i>So</i> Belirteci.....	49
3.1.6.1 Neden Belirtme.....	50
3.1.6.2 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	51
3.1.6.3 Duraksama Doldurma.....	51
3.1.7 <i>Because</i> Belirteci.....	52
3.1.7.1 Neden Belirtme.....	53
3.1.8 <i>But</i> Belirteci.....	53
3.1.8.1 Karşıtlık Belirtme.....	54
3.1.9 <i>And</i> Belirteci.....	54
3.1.9.1 Söylemi Bölümlere Ayırma.....	54
3.1.9.2 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	55
3.1.9.3 Duraksama Doldurma.....	56
3.1.10 <i>Or</i> Belirteci.....	56
3.1.10.1 Seçenek Sunma.....	57
3.1.11 <i>All right</i> Belirteci.....	57
3.1.11.1 İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme.....	58
3.1.11.2 Söylemi Bölümlere Ayırma.....	59
3.1.11.3 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	60
3.1.12 <i>Actually</i> Belirteci.....	60
3.1.12.1 Karşıtlık Belirtme.....	60
3.1.13 <i>Anyway</i> Belirteci.....	61
3.1.13.1 Konudan Konuya Geçişi Belirtme.....	61
İ. DEĞERLENDİRME.....	64
İ.1 Yabancı Dil Öğretmenlerinin Kullandıkları Söylem Belirteçleri ve Bağlamlaştırma İpuçlarının İşlevleri ve İşlevlerle Yansıtılan İletişim Stratejileri.....	64
İ.1.1 Karşıtlık Belirtme: Görüş Ayrılığını Ortaya Koyma (<i>well, but, actually</i>).....	65
İ.1.2 Konudan Konuya Geçişi Belirtme: Karşıdaki Kişinin Boyun Eğmesini Sağlama (<i>well, I mean, you know, now, ok, so, and, all right ve anyway</i>).....	65
İ.1.3 Duraksama Doldurma: Konuşma Sırasını Elinde Tutma (<i>well, I mean, you know, ok, so, and</i>).....	66
İ.1.4 Örneklendirme: Açıklamaların Anlaşılmasını Sağlama	

<i>(I mean, you know, ok I mean)</i>	66
1.5 Bağıntı Kurma: Ön Bilgi Verme <i>(you know)</i>	67
1.6 Bir Anlatının Önemli Olduğunu Gösterme: Açıklamaların Anlaşılmasını sağlama <i>(you know)</i>	67
1.7 İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme: Onaylama <i>(ok, all right)</i>	67
1.8 Söylemi Bölümlere Ayırma: Onaylamama <i>(ok, and, all right)</i>	68
1.9 Öğrenciye Konuşması İçin Söz Verme: Onaylama <i>(ok)</i>	68
1.10 Neden Belirtme: Etkileşim Sürecinde Değişiklik Yapma <i>(so, because)</i>	69
1.11 Seçenek Sunma: Etkileşim Sürecinde Değişiklik Yapma <i>(or)</i>	69
SONUÇ	70
1. Bulguların Özeti ve Tartışma.....	70
2 Araştırmanın Sınırlılıkları ve Yeni Araştırmalar İçin Öneriler.....	72
AYNAKÇA	74
K I Çeviri Yazı İmleri	80
K II Ham Veri Dizini	82

KISALTIMA LİSTESİ

T Teacher (Öğretmen)

S Student (Öğrenci)

bkz Bakınız

s. Sayfa

haz. Hazırlayan

TABLO LİSTESİ

Tablo I Öğrenci - Öğretmen Arasındaki Sözel Etkileşimde Kullanılan Dil.....	6
Tablo II İşlevlerine Göre Söylem Belirteçleri.....	63
Tablo III İşlevler, Stratejiler ve Söylem Belirteçleri.....	64
Tablo IV Söylem Belirteçleri ve İşlevleri.....	71

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevleri incelenmiştir. Araştırma, Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Hazırlık Bölümü'nde yürütülmüştür. Araştırma için elde edilen veri tabanı, araştırmacının katılımcı gözlemci olarak bulunduğu iki ayrı öğretmenin sınıfında yapılan toplam 14 saatlik ders kaydı ile oluşturulmuştur. Bu sözlü dil metinleri, ders kaydı yapıldıktan sonra çeviri yazıya dönüştürülüp çözümlenmiştir.

Yapılan çözümlenmede, bağlamaştırma ipuçları biçiminde ele alınan söylem belirteçlerinin, belirli işlevleri yerine getirmek için kullanıldığı ve bu belirteçlerin aynı zamanda öğretmenlerin kullandıkları iletişim stratejilerinin de yansıması olarak ele alınabileceği belirlenmiştir.

Birinci bölümde, araştırmanın problem durumu, amacı, araştırma ve veri toplama yöntemi, ve araştırmanın yürütüldüğü okulun bağlamsal özellikleri yer almaktadır. İkinci bölümde, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının belirlenmesi amacıyla yapılan çözümlenmeye temel oluşturan konu ile ilgili çalışma ve araştırmalar üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde, yapılan ders kayıtlarına dayalı olarak *well, I mean, you know, now, okay, so, because, but, and, or, all right, actually, anyway* belirteçleri incelenmiş ve her bir işlevin nasıl gerçekleştiği, ilgili derslere dayalı açıklamalarla verilmiştir. Dördüncü bölümde, öğretmenlerin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevleri, öğretmenlerin uyguladıkları iletişim stratejileri çerçevesinde ele alınmıştır. Beşinci bölümde, bulguların özeti ve konu ile ilgili tartışmalar yer almaktadır.

Bu çalışmanın gerçekleşme sürecinde pek çok kişinin katkıları olmuştur. Öncelikle katkılarının değerini kelimelerle ifade edemeyeceğim Yrd. Doç. Dr. sayın Nesrin Toksöz' e çok teşekkür ederim. Kendisi, çalışmam süresince bana değerli vaktini ayırdı. Beni destekledi, yüreklendirdi, elindeki her kaynağı benimle paylaştı ve bana örnek oldu. Çalışmamın her aşamasını en ince ayrıntısına kadar inceledi ve değerlendirdi. Her görüşmemizde güler yüzünü hiç eksik etmedi. Ayrıca, engin bilgileri ile bizlere disiplinli bir şekilde nasıl çalışmamız gerektiğini öğreten, öğretmenlerim Yrd. Doç. Dr. sayın Hülya Bartu'ya ve Dr. sayın Aybars Erözden'e çok teşekkür etmek istiyorum. Mesleki yoğunlukları içinde derslerinde kayıt yapmama izin veren meslektaşlarım Öğretim Görevlisi sayın Ayşegül Kıvanç ve Öğretim Görevlisi sayın Canan Cankaya' ya da teşekkürlerimi sunarım. Ve ailem. Bu çalışmayı yürütme sürecinde onlara yeterli vakit ayıramadığım için üzgünüm. Ama desteklerini benden hiç esirgemediler.

ÖZET

Bu araştırma, Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu İngilizce Hazırlık Bölümü'nde görev yapmakta olan iki öğretmenin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevlerini, öğretmenlerin girdi sağlamadaki rolüne bağlı olarak uyguladıkları iletişim stratejileri çerçevesinde belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Bu amaçla, yaklaşık bir ay süren veri toplama süreci sonunda, iki öğretmenin toplam 14 saatlik ders kaydı çeviri yazıya dökülmüş ve elde edilen veri tabanı, konuşma çözümlemesi ve etkileşimsel toplumdilbilim çerçevesinde incelenmiştir.

Araştırmanın sonucunda, *well, I mean, you know, now, okay, so, because, but, and, or, all right, actually, anyway* belirteçlerinin, 'karşıtlık belirtme', 'konudan konuya geçişi belirtme', 'duraksamaları doldurma', 'örneklendirme', 'bağıntı kurma', 'bir anlatının önemli olduğunu belirtme', 'iletmiş bilgiyi değerlendirme', 'söylemi bölümlere ayırma', 'öğrenciye konuşması için söz verme', 'neden belirtme', 'seçenek sunma' olarak 11 ayrı işlevle kullanıldığı belirlenmiştir. Bu işlevler aynı zamanda, konuya yönelik stratejiler, karşıdaki kişinin boyun eğmesini sağlayan stratejiler, duruma yönelik stratejiler, kişinin kendine yönelik olan stratejiler ve amaca yönelik stratejilerinin yansıması olarak da ortaya çıkmıştır.

ABSTRACT

This study aims to identify the functions of discourse markers and contextualisation cues used by teachers of English, through the communication strategies they employ.

The research was carried out at Yıldız Technical University English Preparatory School. The data is based on a 14 – hour – lesson record of two teachers. The data collection process took one month. The collected data was transcribed and analysed according to ‘Conversation Analysis’ and ‘Interactional Sociolinguistic’ approaches.

According to the research findings, it was found that the discourse markers namely, *well, I mean, you know, now, okay, so, because, but, and, or, alright, actually, anyway* have functions such as showing contrast, topic shifting, pause filling, exemplification, showing relation, focus marking, evaluating an utterance, dividing speech into chunks, turn giving, showing reason and providing options. Besides, these functions reveal different communication strategies that the teachers employ. These strategies are: issue-directed strategies, compliance gaining strategies, situation - directed strategies, self directed strategies, other-directed strategies, and goal - directed strategies.

1. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı ve yöntemi, veri toplama yöntemi, ve araştırmanın yürütüldüğü okulun bağlamsal özellikleri yer almaktadır.

1.1 PROBLEM DURUMU

1970'lerden sonra yabancı dil öğretimini daha etkin kılma arayışları, araştırmacıları yöntemsel değişiklik önerisinden çok öğrencilerin öğrenme biçimleri ve öğretim ortamının etkileşimsel özelliklerine ilişkin sorgulamalara götürmüştür. Yapılan araştırmalarda sezgisel modelden düzgü modeline, düzgü modelinden söylem çözümlemesine geçişle birlikte sınıf ortamının etkileşimsel bütünlüğü içinde değerlendirilmesi gereği ortaya çıkmıştır. İletişimsel dil öğretim yönteminin uygulanmaya başlaması ile birlikte, öğretmen konuşmasının dil öğretimindeki yeri ve önemi konusunda çeşitli tartışmalar ortaya konmuştur. Bu tartışmalar çerçevesinde, öncelikle öğretmen konuşmasının azaltılması ve öğrencinin sınıf içi etkileşimde daha etkin biçimde yer alması gereği vurgulanmıştır. Bu görüşün temelinde, sınıf dışı etkileşim ortamlarındaki özelliklerin sınıf ortamına yansıtılması görüşü yatmaktadır. Ancak Cullen (2002), tartışmanın öğretmen konuşmasının azlığı ya da çokluğu değil; niteliği yönünde ele alınmasını vurgulamaktadır.

Söylem çözümleme yaklaşımları olarak konuşma çözümlemesi ve etkileşimsel toplumdilbilim çerçevesinde yapılacak çalışmalarla yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının çözümlenmesi, sınıf içi etkileşimde öğretmenin kullandığı dilin en küçük bir ayrıntısının bile ne denli etkili ve önemli olduğunu ortaya koyacaktır. Öğretmen konuşmasının sınıf içi etkileşimi biçimlendirmedeki rolü yalnızca sorular ve dönütler gibi belirli dilsel yapılar çerçevesinde değil, söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevlerinin belirlenmesine göre de açıklanabilir. Bu nedenle, bu yaklaşımlar çerçevesinde yapılan sınıf içi söylem çalışmalarıyla söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının iletişimsel işlevlerinin, dilsel ve etkileşimsel bağlam çerçevesinde belirlenmesi ve değişik iletişim stratejilerinin yansıtılması olarak ele alınması gerekmektedir.

1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada, yabancı dil İngilizce öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevleri, öğretmenlerin girdi sağlamadaki rolüne bağlı olarak uyguladıkları stratejiler çerçevesinde incelendi. Betimleyici nitelikteki bu çalışma için veri

tabanı, Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Temel İngilizce Bölümünde hazırlık eğitimi alan öğrencilerin sınıflarında yapılan ders kayıtlarına dayalı olarak oluşturuldu. Elde edilen sözel etkileşim metinleri öncelikle yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevleri açısından incelendi. Daha sonra bu işlevler, öğretmenlerin kullandıkları iletişim stratejilerinin yansıması çerçevesinde ele alındı.

1.3 ARAŞTIRMA VE VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Yabancı dil öğretmenlerinin kullandığı söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevlerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen bu çalışmada elde edilen veri tabanı, 'konuşma çözümlemesi' ve 'etkileşimsel toplumdilbilim' kuramları çerçevesinde incelenmiştir. Bu yüzden, yapılan ders kayıtlarından elde edilen sözel etkileşim metinleri, bu kuramlar ışığında çözümlenmiştir.

Konuşma çözümlemesi yaklaşımı üç varsayıma dayanmaktadır: 1. Konuşma, katılımcıların etkileşimiyle düzenlenir. 2. Konuşma sırası, bağlam değiştiğinde yeniden biçimlenir. 3. Yapılan çözümleme, yalnızca kitaplardan edinilen bilimsel düşünceye değil, yaşamsal deneyimlere ve gözlemlere de dayanmalıdır. Bu çalışmada yapılan çözümlemede de araştırmacının katılımcı gözlemci olarak bulunduğu sınıf ortamından elde edilen veri, hem teyp kaydına hem de sınıf gözlemine dayalı olarak sınıf bağlamı içinde çözümlenmiştir (Heritage, 1984:241-4, alıntı Silverman, 2001). Bunun dışında konuşma çözümlemesi yaklaşımına göre, sözel etkileşimin belli bir yapısı vardır ve etkileşim biçimini belirleyen temel etken ise etkileşimin bağlamıdır. Bu bağlam içinde gerçekleşen etkileşimin hiç bir ayrıntısı düzensiz, rastlantısal ya da ilgisiz olduğu gerekçelerle göz ardı edilemez (Heritage, 1984; alıntı Schiffrin, 1994:236). Yürütülen bu çalışmada da bağlamla ilgili elde edilen tüm bilgiler, verilerin çözümlenmesinde birer ipucu olarak göz önünde bulundurulmuştur.

Bu araştırmanın dayandığı ikinci kuram olan etkileşimsel toplumdilbilim yaklaşımında ise, hangi bağlamda kimin kiminle nerede ve ne zaman etkileşimde bulunduğu, etkileşimin hem sözel hem de ses tonu, duraksamalar, el, yüz hareketleri, beden duruşu gibi sözel olmayan niteliklerin hangi bağlamlarda ortaya çıktığı ile ilgilenilmekte ve kişilerin değişik bağlamlarda etkileşimde buldukları kişilere karşı geliştirdikleri söylem stratejileri incelenmektedir (Toksöz, 2000). Bu stratejilerin belirlenmesi için izlenebilecek en uygun yöntem, doğal etkileşim ortamlarında kayıt yoluyla veri toplamaktır (Silverman, 2001:159). Ancak Labov' a göre (1970; alıntı Toksöz, 2000:120-21), kişiler normal konuşma biçimlerini

belli bir gözlem ya da kayıt sırasında değiştirebilirler. Bu nedenle, yapılan kimi çalışmalarda bu durumu ortadan kaldırmak için çeşitli çözüm yolları önerilmiştir. Örneğin Milroy (1980; alıntı Toksöz, 2000:121), gözlem yaptığı ortamda bir arkadaşın arkadaşı olarak tanıtılmış ve uzun süreyle konuşma dilini kayıt yapma olanağı bulmuştur. Nordberg (1980, alıntı Milroy, 1987:63), grup dinamiği güçlü olan, bir başka deyişle yakın ilişkiler içinde olan kişilerin oluşturduğu gruplarda kayıt yoluyla elde edilen verilerin doğal etkileşim ortamını bozmadığını ileri sürmektedir. Bu yüzden, araştırma için veri toplanması amacıyla yapılan ses kaydının doğal etkileşim ortamını bozmadığı düşünülmektedir.

Sacks' a göre (1992; alıntı Silverman, 2001:161), konuşmalar kayıt edildikten sonra çeviri yazıya dönüştürülmelidir. Çünkü, konuşma sırasında ortaya çıkan sessizlik, aynı anda konuşma, iç geçirme gibi oldukça önemli detayları aklımızda tutamayız ya da notlarımız yetersiz kalabilir. Bu nedenle, yapılan araştırmada ses kayıtları kaydedilip çeviri yazıya dönüştürülmüştür.

Araştırma için elde edilen ham veri tabanı, B (orta düzey) öğrencilerin oluşturduğu iki ayrı sınıftaki genel İngilizce derslerinde yapılmıştır. Araştırma 2002-2003 bahar yarıyılında ikinci ayında yürütülmüş ve yaklaşık bir ay süren ders kayıtları ile oluşturulmuştur. Her iki sınıfta yedişer saat ders kaydı yapılmış ve toplam on dört saat genel İngilizce dersi, ders saati başlangıcından itibaren kayıt edilmiştir. Derste yapılan dinleme ve okuma etkinliklerinin yapıldığı bölümler kayıt edilmemiştir. Yapılan ders kayıtlarının birbirini takip eden derslerden oluşmasına özen gösterilmiştir. Çeviri yazıya dönüştürülen konuşma metinlerinde, yabancı dil öğretmenlerine 'öğretmen I' ve 'öğretmen II' adları verilmiştir. Öğretmenler 'T' (teacher) öğrenciler 'S' (student) olarak adlandırılmıştır. Ders kaydı yapılmadan önce, sınıflarda neden ders kaydı yapılacağı öğrencilerin isteği üzerine kendilerine anlatılmıştır. Sınıflarında ders kaydı yapılan öğrenciler, gözlem ve konuşma kayıtlarına karşı oldukça olumlu bir tutum içindeydiler. Hemen hemen hepsi bir araştırmacının parçası olmaktan mutluydu.

Araştırmanın yürütüldüğü sınıflarda haftada toplam 15 Saat genel İngilizce dersi yapılmıştır ve 'English File' (Oxeden ve Latham-Koenig, 2001) adlı orta ileri (upper-intermediate) düzeyde olan ders kitabı okutulmuştur. Bu kitap, yedi üniteden oluşmaktadır. Yapılan derslerde dilbilgisi konuları tekrarı yanısıra belirli konularda kimi zaman okuma parçalarının yardımıyla kelime öğretimine gidilmiştir. Yazma becerisi ise, öğrencilere ayrı bir ders olarak verildiğinden kitap içinde sırası geldiği zaman yapılmamaktadır.

1.4 ARAŞTIRMANIN YÜRÜTÜLDÜĞÜ KURUMUN BAĞLAMSAL ÖZELLİKLERİ

Bu araştırma, Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'na bağlı temel İngilizce bölümündeki hazırlık eğitimi alan B düzeyi iki sınıfta yürütülmüştür. Temel İngilizce Bölümü İngilizce hazırlık öğretiminden sorumludur. Yıldız Teknik Üniversitesine her yeni kayıt olan öğrenci öncelikle bir İngilizce yeterlilik sınavına alınır. Bu sınav her yıl Eylül ayında yapılmaktadır. Sınav çoktan seçmeli bir sınavdır ve düzeyi orta-ileri düzeydir. Sınavdan baraj notu olan %60 ve üzerini alan öğrenciler İngilizce hazırlık öğrenimini almaz ve doğrudan bölümüne kayıt olur. Yeterlilik sınavında başarı notu % 59 ve altında olan öğrenciler iki yarı yıl süreyle İngilizce hazırlık öğrenimi görür.

Öğrenciler aldıkları puanlara göre A (İleri) B (Orta) C (Temel) düzeyinde sınıflara yerleştirilirler. Her yarıyıl 16 hafta öğretim yapılır. Öğrenciler, düzeylerine göre haftada 20(A), 23(B), 27(C), saat İngilizce öğrenimi görürler. Bu iki yarıyılık hazırlık eğitimi sonunda öğrenciler bir yeterlilik sınavına girerler. Ayrıca A (ileri) ve B (orta) düzey öğrencileri gereken not ortalamasını sağladığında güz yarıyılı sonunda yapılan yeterlilik sınavına da girebilirler.

Hazırlık eğitimi sonunda başarılı olan öğrenciler, kendi bölümlerine kaydolurlar. Başarısız olan öğrenciler ise isterlerse yaz öğretimine devam edebilirler. Yaz öğretimine katılmayan başarısız öğrenciler ise bir sonraki öğretim yılı başında olan yeterlilik sınavına katılırlar. Bu sınavda da başarısız olan öğrencilere son olarak bir sonraki öğretim yılı haziran yeterlilik sınavına ve yaz öğretimine katılma hakkı verilir¹

Bu çalışma 'B' düzeyi sınıflarda yürütülmüştür ve derslerinde kayıt yapılan iki öğretmen de bayandır. Her iki öğretmen de İngilizce öğretmenliği bölümü mezunudur ve öğretmenlik deneyimleri 10 yıldır.

Bir sonraki bölümde, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçları konusunda yürütülmüş olan çalışmalar ve araştırmalar ele alınacaktır.

---

¹ Alıntı http://www.ybd.yildiz.edu.tr/index_tib_tr.html

2. İLGİLİ ÇALIŞMA VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamlaştırma ipuçlarının belirlenmesi amacıyla yapılan çözümlenmeye temel oluşturan konu ile ilgili çalışma ve araştırmalar üzerinde durulacaktır. Öncelikle, yabancı dil sınıflarında sınıf içi etkileşim ve söylem çözümlenmesi konusu ele alınacak; daha sonra araştırmaya temel oluşturan konuşma çözümlenmesi ve etkileşimsel toplumdilbilim yaklaşımları üzerinde durulacaktır. Bu yaklaşımlar çerçevesinde 'söylem belirteçleri' ve 'bağlamlaştırma ipuçları' genel işlevleriyle betimlenecek ve konu ile ilgili araştırmalar sunulacaktır.

2.1 YABANCI DİL SINIFLARINDA SINIF İÇİ ETKİLEŞİM VE SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

Sınıf içi etkileşim, sınıf içinde ortaya çıkan sözel ya da söz dışı iletişim biçimidir (Richards vd., 1985). Sınıf içi etkileşim üzerine 1960'ların sonlarından başlayarak pek çok çalışma ve araştırma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalar dilsel, toplumsal, insanbilimsel ve ruhbilimsel alanda değişiklik göstermektedir. Stubbs'a göre (1984), sınıf içi etkileşimi çözümlemek için *sezgisel gözlemler* (insightful observation), *düzgü modelleri* (coding schemes) ve *söylem çözümlenmesi* (discourse analysis) olmak üzere üç ayrı yöntem kullanılmıştır.

Sezgisel gözlem araştırmaları, ders kayıtları üzerine yapılan ayrıntılı bir yorum içermektedir. İngiliz dil düşünürü Barnes'ın (1969) geliştirdiği iletişim ve öğrenme modeli, sezgisel gözleme dayalı araştırmaya örnek verilebilir. Bu model ile birlikte, pek çok öğretmenin daha önce ayırdına varmadığı sınıf içindeki dil kullanımı ile ilgili bilgi edinmesi sağlanmıştır. Ancak bu tür bir çalışma, yalnızca araştırmacının izlenimini ve yorumunu içerdiği; toplumsal ve insanbilimsel disiplinler içinde gelişen yöntemlerden yoksun olduğu için geçerlilik açısından sorgulanmaktadır (Stubbs, 1984).

İkinci araştırma türü olan *düzgü modelleri* (coding schemes), dilsel birimleri sıralayan ve sınıflandıran kümelerden oluşmaktadır. Bu tür bir yaklaşım, kaynağını Amerikan toplum ruhbilimcisi Robert Bales'in 1950'li yıllarda geliştirdiği bir modelden almıştır. Sınıf içinde kullanılan dil ile ilgili olarak Flanderes (1970) tarafından geliştirilmiş bu tür bir çalışmada, bir öğretmenin ders sırasında öğrenci ile etkileşiminde ortaya çıkan 10 davranış türü aşağıdaki tabloda gösterildiği biçimde betimlenmiştir:

Tablo 1

Öğrenci - Öğretmen Arasındaki Sözel Etkileşimde Kullanılan Dil' (Flanders , 1970)¹

Öğretmen konuşması	<u>A. Dolaylı olarak etkileme</u>
	1. Duyguları kabul etme
	2. Övme ya da yüreklendirme.
	3. Öğrenci görüşlerini kabul etme ya da kullanma.
Öğrenci konuşması	4. Soru sorma.
	<u>B. Doğrudan etkileme</u>
	5. Ders verme.
	6. Açıklama yapma.
	7. Eleştirme, yetkiyi savunma.
	8. Öğrenci konuşması, yanıtı.
	9. Başka öğrencinin konuşmasını sağlama.
	10. Sessizlik veya kararsızlık.

Flanders'ın geliştirdiği bu modelle, değişik ülkelerdeki öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları dilin miktarı ve niteliği arasındaki ayrılıklar belirlenmiştir.

Sınıf içi etkileşimin incelenmesi amacıyla geliştirilmiş bir başka düzgü model örneği ise, Sinclair ve Coulthard tarafından (1975) geliştirilmiştir. Bu model ile Sinclair ve Coulthard, sınıf söylemi ile ilgili çalışmalara öncülük etmiş ve tipik bir sınıf ortamında gerçekleşen etkileşim yapısını belirlemişlerdir. Bu sınıf içi etkileşim modelinde, sınıf ortamındaki öğrenci-öğretmen etkileşimiyle ortaya çıkan dil özellikleri incelenmektedir. Yapılan incelemede sınıf içi etkileşim, ders, işlemler, değişimler, katılımlar, edimler olmak üzere beş birim çerçevesinde betimlenmiştir. Bu modeldeki en büyük birim olan ders 'işlemler'den (transactions), her işlem 'değişimler'den (exchanges), her bir değişim 'katılımlardan' (moves), katılımlar da 'edimlerden' (acts) oluşmaktadır. Sinclair ve Coulthard bir genelleme yaparak, her değişimin ilk katılımını 'başlatma' (initiation), ikincisini 'yanıt' (response) ve üçüncüsünü 'sürdürme' (follow up) olarak belirlemişlerdir. Sınıf söyleminin hiyerarşik yapısal birimler çerçevesinde incelendiği bu etkileşim modeli çerçevesinde yapılan çözümlemelerde, öğretmenin ve öğrencinin konuşması sınıfın etkileşimsel bağlamından ayrı biçimde incelendiğinden sınıf içi iletişimin bütünlüğü yansıtılmamaktadır. Bu bakımdan yapılan çözümlemelerde, öğretmen - öğrenci konuşmasının ayrı ayrı ele alınması yerine

¹ Bu tablonun Türkçe çevirinde Demircan'dan (1990:125) yararlanılmıştır.

öğretmen - öğrenci ve öğrenci - öğrenci etkileşiminin de sınıf içi söylem bütünlüğü içinde ele alınması gerekmektedir (Johnson, 1995:17).

Düzyü modelleri çerçevesinde yapılan çözümlenelerde öğretmen öğrenci konuşmaları ayrı ayrı ele alınmakta sınıf içi etkileşim bir bütünlük içinde sunulmamaktadır. Bu da öğrencinin ve öğretmenin etkileşimini yansıtmamaktadır. İletişimsel dil öğretim yönteminin uygulanmaya başlaması ile birlikte öğretmen konuşmasının dil öğretimindeki yeri ve önemi konusunda çeşitli tartışmalar ortaya konmuştur. Bu tartışmalar çerçevesinde öncelikle öğretmen konuşmasının azaltılması ve öğrencinin sınıf içi etkileşimde daha etkin biçimde yer alması gereği vurgulanmıştır. Bu görüşün temelinde, sınıf dışı etkileşim ortamlarındaki özelliklerin sınıf ortamına yansıtılması görüşü yatmaktadır. Ancak Cullen (2002), tartışmanın öğretmen konuşmasının azlığı ya da çokluğu değil; niteliği yönünde ele alınmasını vurgulamaktadır. Sınıf, kendi içinde bir etkileşim ortamıdır ve bu ortamın iletişimselliğinin kendi özellikleri çerçevesinde vurgulanması gerekmektedir. Ayrıca öğretmen bu ortam içinde bilgi kaynağı olan kişidir ve öğrenilmesi / öğretilmesi gereken konu ile ilgili girdi öğretmen tarafından sağlanmalıdır. İletişimsel dil öğretim yöntemi çerçevesinde ortaya çıkan bu tür tartışmalar ışığında değerlendirildiğinde, sınıf söyleminin kendi gerçekliği ve etkileşimsel bütünlüğü içinde incelenmesi gereği doğmaktadır.

Stubbs'ın belirlediği sınıf içi etkileşimi betimleyen üçüncü araştırma türü ise, *söylem çözümlemesidir*. Söylem çözümlemesi, 1960 ve 70'li yıllarda felsefe, ruhbilim, insanbilim, göstergebilim, dilbilim, toplumbilim gibi değişik disiplinler içinde, insanların günlük yaşamda değişik etkileşim ortamlarında sözlü ve yazılı dili nasıl kullandıklarını incelemek amacıyla geliştirilmiştir ve söylem kuramı, etkileşimsel toplumdilbilim, konuşma çözümlemesi, iletişim etnografisi, edimbilim ve değişik çözümlemesi gibi 6 ayrı yaklaşım çerçevesinde yapılan çözümleneleri içermektedir (Mc Carthy, 1991:5).

Amerikalı dil düşünürlerinin söylem çözümlemesi çalışmaları, toplumbilimin bir dalı olan ve insanlar arasında sosyal etkileşimin nasıl gerçekleştiğini inceleyen budunyöntembilimsel (ethnometodologic) yaklaşımdan etkilenmiştir. Gumperz (1982), Goffman (1963, 1974), Sacks, Schegloff ve Jefferson (1974) gibi dil düşünürleri, sözel etkileşimin nitelikleri üzerine çalışmalarda bulunmuşlardır. Bu yaklaşımlar çerçevesinde yapılan sınıf söylemi çalışmalarda, sınıf içi etkileşimin değişik yönleriyle ortaya çıkabilmesi için konuşma çözümlemesi ve etkileşimsel toplumdilbilim yaklaşımına dayalı çözümleneler öngörülmektedir. Bu tür araştırmaların odak noktasını öğrencinin etkileşimi başlatması,

öğretmenin kullandığı stratejiler yoluyla öğrenci katılımını arttırması, sorular ve dönütlerin işlevleri, destekleyici öğretmen konuşmasının özellikleri gibi konular oluşturmaktadır (van Lier, 1988; Johnson, 1995; Tsui, 1995; Cullen, 2002).

Aşağıdaki bölümde, sınıf söylemi üzerine yapılan çalışmaların temel kuramsal dayanağını oluşturan konuşma çözümlemesi ve etkileşimsel toplumdilbilim yaklaşımları ayrıntılı olarak ele alınacak ve bu yaklaşımlar çerçevesinde söylem belirteçleri ve bağlamlaştırma ipuçlarının işlevleri incelenecektir.

2.1.1 KONUŞMA ÇÖZÜMLEMESİ

Konuşma çözümlemesi yaklaşımı Erving Goffman'ın öğrencileri olan Sacks ve Schegloff'un (1974) katkılarıyla biçimlenmiştir. Budunyöntembilimsel çalışmaların öncüsü Garfinkel'in çalışmalarını inceleyen Sacks, bu çalışmalar ve kendi görüşleri arasında bir bağlantı kurarak, 1963'de Los Angeles'da bir intihar önleme merkezindeki yardım hattını arayan kişilerin telefon kayıtlarını çözümleyerek bu yaklaşımla ilgili ilk çalışmayı yapmıştır. Sacks bu araştırmayla, telefonda konuşan kişilerin konuşma sırasını nasıl düzenlediği konusunda ipuçları elde etmiştir (Pomerantz ve Fehr, 1997:68; alıntı A. van Dijk, 1997).

Konuşma çözümlemesi, hem açıklayıcı hem de betimleyici bir yaklaşımdır. Bunun yanısıra, belirli bir bağlam çerçevesinde gerçekleşen bir etkileşimin nasıl gerçekleştiğini ve bu etkileşimin özelliklerinin neler olduğunu ortaya koyar (Schiffrin, 1994). Örneğin ders verme ve not alma eylemleri bir ders içinde gerçekleşir. Katılımcılar, öğretmen ve öğrencilerdir. Ancak bağlam değiştiğinde katılımcıların da konumları değişir (M. H. Goodwin, 1980; C. Goodwin, 1981; Schegloff, 1984; M. H. Goodwin, 1986; Heath, 1986; Schegloff, 1990).

Heritage'a göre konuşma çözümlemesi üç varsayıma dayanır: 1. Konuşma, katılımcıların etkileşimiyle düzenlenir. 2. Konuşma sırası bağlam değiştiğinde yeniden biçimlenir. 3. Yapılan çözümleme yalnızca kitaplardan edinilen bilimsel düşünceye değil, yaşamsal deneyimlere ve gözlemlere de dayanmalıdır (1984:241-4; alıntı Silverman, 2001).

Konuşma çözümlemesi yaklaşımı çerçevesinde sınıf söylemi üzerine yapılan çalışmalarda konuşma sırasının düzenlenişi, öğretmenin öğrenciye ne zaman hangi durumlarda söz hakkı verdiği, sorular ve dönüt yoluyla etkileşimin nasıl biçimlendiği ele alınmaktadır (van Lier, 1988; Johnson, 1995; Tsui, 1995; Cullen, 2002).

2.1.2 ETKİLEŞİMSEL TOPLUMDİL BİLİM

Konuşma çözümlemesi (Sacks, Schegloff ve Jefferson, 1974) ve budunyöntembiliminin (Garfinkel, 1972) gelişmesiyle birlikte 1970'lerden sonra sözel etkileşim üzerine yapılan çalışmalara ilgi artmıştır (Matrin-Jones, 1988). Yapılan konuşma kayıtları, çeviri yazı biçimine getirilip çözümlendiğinde söylem yaklaşımlarının odak noktası giderek toplum, ekin ve dil olmaya başlamıştır. Bu tür bir yaklaşıma verilebilecek örneklerden biri Gumperz (1982) ve Goffman'ın (1981) çalışmalarıyla biçimlenen etkileşimsel toplumdilbilimdir. Bu yaklaşım çerçevesinde, kişilerin etkileşim sırasında toplumsal ve ekin rollerine bağlı olarak değişik bağlamlarda² etkileşimde buldukları kişilere karşı geliştirdikleri söylem stratejileri incelenmektedir. Gumperz (1982:131), iletilere yüklenen işlevler ve bu iletilerin alıcı üzerinde ne tür bir etki bıraktığını incelemiştir; bu işlevlerin *bağlamlaştırma ipuçlarıyla* (contextualization cues) belirlenebileceğini saptamıştır. Bağlamlaştırma ipuçları, konuşma ezgisi ve vurgu gibi hem sözel; hem de yüz hareketleri, beden duruşu gibi sözel olmayan anlatım biçimleri olabilir. Schiffrin'e göre (1994:106) bu ipuçları, aynı zamanda konuşmanın başladığını, bittiğini ya da bir konuşucunun sırasının geldiğini belirtmektedir. Gumperz'ın (1982) öne sürdüğü bağlamlaştırma ipuçları kavramını Goffman (1974) *çerçeveleme araçları* biçiminde ele almıştır. Goffman'a göre iletinin nasıl algılandığı o iletinin ciddi biçimde, şaka yoluyla, iş konuşması ya da günlük konuşma biçiminde olmasına bağlıdır.

---

² Tüm iletişim biçimleri, bir bağlam ile ortaya çıkar. *Bağlam* terimi Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü'nde (Vardar, 1988) şöyle tanımlanmıştır: 1. 'Bir dil birimini çerçeveleyen, ondan önce ya da sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim ya da birimler bütünü'. 2. 'Duruma, konuşucu ve dinleyicinin dil dışı toplumsal, ekin, ruhsal nitelikli deneyim ve bilgilerine ilişkin verilerin tümü'. Bu tanıma göre bağlam, bir sözcenin öteki göstergelerle birlikte belirli bir durumu yansıtmadır ve konuşmanın ya da yazının bütünüyle ilgilidir. Bağlam, etkileşim sürecinde katılımcılar tarafından ortaya çıkarılır ve katılımcıların etkileşim anında ne olup bittiğini anlamasıyla ilişkilidir (Cicourel 1974, alıntı Dorr-Bremme 1990). İletilmek istenen anlam, konuşmanın öncesinden ve sonrasında, konuşucuların kimliklerinden, konuşma ortamından yanıt veren kişinin jest ve mimiklerinden, ezgi ve vurgulamalarından anlaşılabilir.

Karşılıklı konuşma sürecinde, katılımcılardan her biri bağlam³ değişikçe değişik sözceler üretmektedir. Bu sözceler, kimi zaman çok açıkken kimi zaman yeteri kadar anlaşılır olmayabilir. Katılımcılardan her biri dile getirilen sözleri anladığı sürece iletiye ilişkin bir yorum yapabilir. Çoğu zaman konuşucu, karşı tarafa vermek istediği iletinin anlamının ne olduğu hakkında küçük ipuçları vermektedir. Konuşucunun ne demek isteği - üstü kapalı da olsa - bu ayrıntılarda gizlidir (Johnstone, 2002). Katılımcılar, bu ipuçlarına dayanarak iletiyi anlamlaştırabilirler; ancak verilen bu ipuçları, katılımcılardan biri tarafından anlaşılmazsa yanlış yorumlamalar ortaya çıkabilir. Bağlamaştırma ipuçları, böyle bir durumda iletişimde bulunan katılımcılara bağlamın ne olduğu ya da nasıl değiştiğine ilişkin bilgi vermektedir. Bir başka deyişle, katılımcılar tarafından sürekli olarak kullanılan ve ayırt edilen, ancak bilinçli olarak iletilmeyen dilsel birimler olan bağlamaştırma ipuçları aynı zamanda *bağlamsal ön varsayımların* da (contextual presuppositions) yapılmasını sağlar (Gumperz 1982:32). Etkileşimde bulunan kişilerden birinin alıcıya karşı tutumunu da ortaya koyan bağlamaştırma ipuçları (Schiffrin 1994:402), her tür etkileşim ortamında önemli bir rol oynar.

Etkileşimsel toplumdilbilim çerçevesinde yapılan çözümleme, iletişim sürecinde ortaya çıkan bağlamaştırma ipuçlarının, kişilerin etkileşimde buldukları kişilere karşı geliştirdiği iletişim stratejilerini ortaya çıkarmada da yardımcı olmaktadır. Bu stratejiler, etkileşim sürecinde önemli rol oynamaktadır.

³ *Bağlam* tanımı söylem yaklaşımlarının içinde de değişiklik gösterir. Schiffrin'a göre (1994: 362-383) söylem yaklaşımları değişik nitelikler taşır ve bu değişik niteliklerden doğan görüş ayrılıkları bağlamsal bilginin kaynağının ne olduğunu da değişik biçimlerde niteler. Örneğin, kaynağını felsefe çalışmalarından alan ve her sözün bir edimsel eylem gerçekleştirdiğini savunan söylem kuramı ve edimbilim'e göre bağlam, konuşucu tarafından karşı kişiye aktarılan 'bilgi' dir. Değişke çözümlemesi çerçevesinde, bağlamı konuşmanın geçtiği durum ve etkileşimde bulunan kişilerin sözleri oluşturduğu savunulur. Konuşma çözümlemesinde ise bağlam etkileşimde bulunan bireylerin gerçekleştirdiği metin olarak tanımlanır. Etkileşimsel toplumdilbilim ve iletişim etnografisi çerçevesinde bağlam, etkileşimde bulunan kişilerin toplumsal ekinel kimlikleri, konuşma ya da etkileşimin geçtiği ortam, ekinel yapı ve konuşucu ve dinleyicinin paylaştığı düşünülün bilgi ile konuşucu ve dinleyicinin toplumsal ve ekinel kimlikleri gibi çeşitli değişkenler göz önünde bulundurularak ele alınır (Schiffrin, 1994). Gumperz' a göre bir dilin anlamı, yapısı ve kullanımı, toplumlar ve ekinler arasında değişiklik gösterir. Etkileşimi gerçekleştiren kişilerin yalnızca bir dilin dilbilgisel kurallarını bilmeleri etkileşim sırasında konuşucunun alıcıya iletildiği bilginin anlamını belirlemez; ancak etkileşimi gerçekleştiren kişiler iletilen bilgiyi değişik biçimlerde bağlamaştırırlar. Sonuç olarak değişik bilgiler alıcı tarafından değişik biçimlerde yorumlanır Goffman'a göre (1963, alıntı Schiffrin 1994:133-34) tüm iletiler değişik bağlamlar içerisinde gelişir. İletilen bilgi ortaya çıktığı zaman bağlamın yorumsal yönü önem kazanır.

2.1.2.1 İLETİŞİM STRATEJİLERİ⁴

Fisher ve Adams (1994:192-210), etkileşim sürecinde katılımcıların kullandığı stratejileri, *kişinin kendine yönelik olan stratejiler, karşıdaki kişiye yönelik stratejiler, ilişkiye yönelik stratejiler, duruma yönelik stratejiler, amaca yönelik stratejiler ve komuya yönelik stratejiler* olmak üzere altı kümede incelemişlerdir. Bu incelemede strateji kullanımı, karşılıklı konuşma sürecinde katılımcıların uzlaşmayı sağlamak için sonucu etkileyecek biçimde etkileşime yorum katması olarak ele alınmıştır.

2.1.2.1.1 KİŞİNİN KENDİNE YÖNELİK OLAN STRATEJİLER

Kişinin kendine yönelik olan stratejilerin amacı, kişinin belli bir davranışı neden ortaya koyduğu konusunda karşıdaki kişiyi bilgilendirmesi yoluna gitmesidir. Kişinin kendine yönelik geliştirdiği iki tür strateji vardır: *açıklamaların anlaşılmasını sağlama* ve *ön bilgi vermek*.

2.1.2.1.1.1 AÇIKLAMALARIN ANLAŞILMASINI SAĞLAMA

Bu strateji ile katılımcılardan birinin niyeti ve amacı diğer katılımcı tarafından anlaşılır. Çünkü kişi, bu stratejiyi kullanarak ilettiği sözün gerekçesini dile getirmiş olur.

2.1.2.1.1.2 ÖN BİLGİ VERME

Bu strateji, katılımcılardan birinin yapılan açıklamayı, yanlış anlama olasılığını ortadan kaldırmak için öteki katılımcı tarafından kullanılır. Böylelikle, etkileşimde iletilecek olan bilgi hakkında ön bilgi verilerek yanlış anlama olasılığı ortadan kalkmaktadır.

2.1.2.1.2 KARŞIDAKİ KİŞİYE YÖNELİK STRATEJİLER

Katılımcılardan birinin karşıdaki kişiye yönelik bir strateji kullanması, karşılıklı ilişkilerde uzlaşma sağlayabilmektedir. Karşıdaki kişiye yönelik stratejiler, iki biçimde ortaya çıkmaktadır: karşıdaki kişinin boyun eğmesini sağlayan stratejiler ve karşıdaki kişinin benlik imgesini onaylamak ya da onaylamamak için kullanılan stratejiler.

⁴ Bu stratejilerin Türkçe çevirileri Toksöz (2000:30-31)'den alınmıştır.

2.1.2.1.2.1 KARŞIDAKİ KİŞİNİN BOYUN EĞMESİNİ SAĞLAYAN STRATEJİLER

Karşıdaki kişinin boyun eğmesini sağlayan stratejiler, katılımcılardan birinin ötekini kendi amaçları doğrultusunda yönetme çabalarını içerir. Bu tür stratejileri kullanan katılımcı karşıdaki kişinin belli bir eylemi yerine getirmesi amacındadır.

2.1.2.1.2.2 KARŞIDAKİ KİŞİNİN BENLİK İMGESİNİ ONAYLAMAK YA DA ONAYLAMAMAK İÇİN KULLANILAN STRATEJİLER

Kişilerarası iletişim, bireylerin benliklerini birbirlerine sunma ve birbirleri üzerinde yaratacakları izlenimin hangi davranışlarla gerçekleştirilebileceğini belirleme üzerine kuruludur. Watzlavick, Beavin ve Jackson (1967), kişilerin benlik sunumlarına karşı iki tür tepkinin oluşabileceğini belirlemiştir: *onaylama*, ve *onaylamama*.

2.1.2.1.2.2.1 ONAYLAMA STRATEJİLERİ

Onaylama stratejisi kullanan katılımcı, öteki katılımcının varlığının kabul edilir olduğunu, o kişiye önem ve değer verdiğini ve bireysel deneyimini kabul ettiğini ifade etmektedir. Onaylama stratejileri dört biçimde ortaya çıkar (Cissna ve Sieburg, 1981; alıntı Fisher ve Adams 1994:199):

- a. Saygı gösterme
  - i. Karşıdaki kişinin yorumlarına ciddi biçimde karşılık verme.
  - ii. Karşıdaki kişi konuşurken söylediğini dikkatle dinleme.
- b. İlgı gösterme
  - i. Karşıdaki kişi ile göz temasını sürdürme.
  - ii. Karşıdaki kişiye yakın durma.
  - iii. Karşıdaki kişi ile konuşurken kişisel dil kullanma, duygularını dile getirme.
- c. İletişim kurmayı kabul etme
  - i. Karşıdaki kişi ile konuşmaya açık olma.
  - ii. Karşıdaki kişinin söyledikleri ile ilgili yorum yapma.
- d. Karşıdaki kişiyi kabul etme
  - i. Karşıdaki kişiyi övmeye ve onunla uzlaşma.
  - ii. Karşıdaki kişiyi iletileri açık ve tam olarak gönderme.

iii. Karşıdaki kişi ile aynı düşüncede olduğunu sözel ve söz dışı anlatım biçimleri ile dile getirme.

2.1.2.1.2.2.2 ONAYLAMAMA STRATEJİLERİ

Onaylamama işlevi olan bir söz ileten katılımcı, öteki katılımcının varlığını, deneyimini ve önemini yadsır.

a. Kayıtsız davranma

- i. Karşıdaki kişinin söylediğine karşılık verememe ya da verilen karşılığı reddetme.
- ii. Karşıdaki kişi konuşurken dikkatini başka noktalara yöneltme.

b. İlgiyi yadsıma

- i. Karşıdaki kişiyle göz temasından kaçınma.
- ii. Karşıdaki kişiye yakın durmaktan kaçınma.
- iii. Karşıdaki kişiyle konuşurken kişisel dil kullanmama, duygularını dile getirmeme.

c. İletişimi reddetme

- i. Karşıdaki kişiyle iletişim kurmaya açık olmama, onun sözünü kesme.
- ii. Karşıdaki kişinin söyledikleri ile ilgisiz yorumlar yapma.

d. Karşıdaki kişiyi hiçe sayma

- i. Karşıdaki kişiyi aşağılama ya da uygun olmayan seslenme biçimi ile çağırma.
- ii. Karşıdaki kişiye iletileri açık ve tam olarak göndermeme.
- iii. Karşıdaki kişiye yönelik olarak ortaya konan sözel ve söz dışı davranışlarda uyum olmaması.

2.1.2.1.3 İLİŞKİYE YÖNELİK STRATEJİLER⁵

İlişkiye yönelik stratejiler, kişinin etkileşimde bulunduğu kişiye karşı geliştirdiği, varolan ilişkiyi devam ettirmesini ya da ilişkide değişiklik yapmasını sağlayan stratejilerdir. İlişkiye yönelik stratejiler iki türdür: *bağlantı işaretleri* ve *kontrol amaçlı stratejiler* (Fisher ve Adams, 1994:202).

2.1.2.1.3.1 BAĞLANTI İŞARETLERİ

Bağlantı işaretleri, hem sözel hem de sözel olmayan davranışlardır. Bu davranışlar, etkileşimde olan kişilerin ilişkilerinin yapısı ile ilgili ipucu vermektedir (Goffman, 1971). Bağlantı işaretleri iki türdür: *törenselleştirilmiş davranışlar* ve *bağlantı işaretleri belirteçleri*.

⁵ Bu stratejilerin Türkçe çevirileri Koçer (2003:15-17)'den alınmıştır.

Törenselle davranışlar, etkileşim sürecinde sık sık tekrarlanan davranışlardır. Bunun sonucu olarak, katılımcılar bu davranış ortaya çıktığında ne yapacaklarını bilirler. *Bağlantı işaretleri belirleyicileri*, ilişkinin yapısına göre değişen söz, eylem ya da olaylardır. Örneğin, kişilerin birbirlerine seslenmek için kullandıkları 'hayatım', 'canım', 'tatlım' gibi sözler bağlantı belirleyicileridir (Fisher ve Adams, 1994:202-3).

2.1.2.1.3.2 KONTROLE YÖNELİK STRATEJİLER

Bu stratejiler, etkileşimi hangi katılımcının yönlendirdiğini belirtmektedir. Kişiler, konum farklılığına göre, karşısındaki kişiye eşitliğe ya da farklılığa dayalı davranışlarda bulunabilir. Eğer bir kişiye "kapıyı kapa" denildiğinde o kişi karşısındaki kişiye "sen kapa" diye yanıt verebiliyorsa, bu ilişki eşitliğe dayalıdır. Eğer bir kişi diğer kişiye söylediğini yaptırıyorsa o zaman aralarındaki ilişki, farklılığa dayanan ilişkidir (Fisher ve Adams, 1994:204).

2.1.2.1.4 DURUMA YÖNELİK STRATEJİLER

Etkileşim sırasında kimi zaman katılımcılardan biri, öteki katılımcının kendi üstünde denetim kurmaya çalıştığını düşünebilir. Bu gibi istenmeyen bir durum ile karşı karşıya kaldıklarında kişiler, kendilerini bu durumdan kurtarmak için başa çıkma stratejileri oluştururlar. Bu stratejiler, duruma yönelik stratejiler adını almaktadır ve o anki istenmeyen durumla ilgili kişinin neler yapabileceği ile ilgilidir.

2.1.2.1.5 AMACA YÖNELİK STRATEJİLER

Bu stratejiler, etkileşim sırasında istenmeyen bir gelişme gerçekleştiğinde istenen amaca ulaşmak için etkileşim sürecinde değişiklikler yapmak için kullanılan stratejileridir.

2.1.2.1.6 KONUYA YÖNELİK STRATEJİLER

Konuya yönelik stratejileri kullanan kişi, üzerinde tartışılmakta olan konu ile ilgili ortaya çıkan görüş ayrılıklarını değerlendirir ve konu ile ilgili yorumlarını söylemine katarak tartışmaya katkıda bulunur (Fisher ve Adams, 1994:207).

2.2 SINIF SÖYLEMİ VE BAĞLAMLAŞTIRMA İPUÇLARI

İleti kaynağının öğretmen, ileti alıcısının öğrenci olduğu öğrenme - öğretim ortamında öğrenci ve öğretmen birbirleri ile sözel ya da sözel olmayan yollarla etkileşimde bulunurlar. Öğretmen kimi zaman bilinçli olmadan ses tonunu yükseltir ya da alçaltır, konuşma hızını

düşürür ya da sözcük seçimine dikkat eder. Öğrenci de öğretmenin verdiği bu ipuçlarına dayanarak bağlamla ilgili varsayımlar oluşturur.

Etkileşimsel toplumdilbilim yaklaşımı çerçevesinde ele alınan bağlamlaştırma ipuçları, Gumperz'ın (1982) deyimiyle, birbiriyle etkileşimde bulunan kişilerin bir etkileşim sürecinde kullandıkları sözel ya da sözel olmayan çeşitli anlatım birimleridir. Bu anlatım birimlerinin yüz yüze etkileşimde üstlendikleri işlevler, sınıf söylemi ile ilgili çalışmalarda da ele alınmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin kullandıkları bağlamlaştırma ipuçlarının çözümlenmesi yoluyla, etkileşim sürecinde nasıl bir yol izledikleri belirlenebilmektedir. Bağlamlaştırma ipuçları, yabancı dil öğretme ya da öğrenmede önemli rol oynamaktadır. Bunun nedeni bu dilsel birimlerin sınıf içindeki öğretmen - öğrenci ya da öğrenci - öğrenci arasındaki etkileşim boyunca katılımcılara kendi rolleri ve oluşan bağlamla ilgili neler olup bittiğine ilişkin ipuçları vermesidir (Martin-Jones, 1998).

Bağlamlaştırma ipuçları, sınıf içindeki bir çalışma sırasında sınıf öğretmeni tarafından kullanıldığında söylem akışını düzenleme ve içeriği değiştirebilme, konuşma sırasının kimde olduğunu, hangi konunun etkileşim sırasında ortaya çıkan bağlama uygun olduğunu belirleme açısından da etkili olmaktadır (Dorr-Bremme, 1990:398).

Alıcı, konuşucu tarafından iletilen dolaylı ipuçlarını algılamada güçlük çektiğinde ya da bu ipuçlarının ayırında olmadığına, iletiyi yanlış anlayabilir ve istenmeyen kimi olumsuz tepkilerde bulunabilir (Gumperz ve Cook-Gumperz, 1982:18). Örneğin sınıf bağlamı içinde çok sık konuşan öğrenciler, öğretmenin bakış açısına göre yaramaz, uslu durmayan öğrencilerdir (Dorr-Bremme, 1990:399). Gumperz' a göre (1977; alıntı Johnson 1995:42) öğrencilerin bağlamlaştırma ipuçlarının ayırına varmaları hedef dili kendilerinden emin bir biçimde kullanabilmeleri için büyük önem taşır. Sınıf içinde öğretmen tarafından kullanılan bağlamlaştırma ipuçları, öğretmenin hem konuşması hem de sözel olmayan hareketlerinden oluşur. Örneğin ses tonu, yüz anlatısı bedensel duruşu gibi. Bu gibi ipuçları, öğretmenin derste ne yapmak üzere olduğuna ilişkin bilgi vermektedir.

2.2.1 SÖYLEM BELİRTEÇLERİ

Etkileşimsel toplumdilbilim çerçevesinde, kişilerin kullandıkları sözlü ya da yazılı dil incelenmektedir. Sözlü ve yazılı dil iki ayrı söylem türüdür. Sözlü söylem dinleme, yazılı söylem ise okuma ile yorumlanır. Hem sözlü hem de yazılı dilin içeriğini çerçeveleyip düzenleyecek kimi dilsel birimler bulunmaktadır. Konuşma işleminin sınırlarını belirleyen

bu tür çerçeveleme araçlarına *söylem belirteçleri* denmektedir. Söylem belirteçleri yoluyla kişiler, konuşma ve yazmada çeşitli görüşleri birbirine bağlar ve sözlerin bağlamla ilgisini kurarlar. Bu dilsel birimler, yazı dili ve konuşma dilinde benzer işlevlerde bulunurlar; ancak konuşma dilinde ortaya çıkan belirteçler, sözdizimi yapısı bakımından daha çeşitli ve karmaşıktır. Aşağıdaki örnekte, yazı dilinde ortaya çıkan belirteçlerin kimi zaman konuşma dilinde de görülebildiği ancak konuşma dilinde kullanılan belirteçlerin yazı dilinde kullanılmadığı belirtilmektedir (Nattinger ve De Carrico, 1992:79).

<u>Yazı Dili</u>	<u>Konuşma Dili</u>
A. Mantıksal Bağlayıcılar (logical connectors)	
As a result,	So, this means that...
Moreover,	What's more,
However,	Well yes but, but how about...
B. Zaman Kısıtlı Bağlayıcılar (temporal connectors)	
To begin with,	Let me start with X,
C. Örnekleyiciler (exemplifiers)	
For example,	Something like that...
D. Özetleyiciler (summarizes)	
In summary,	What I am trying to say is X, ok so...

Söylem belirteçlerinin temel işlevi, dile getirilmek üzere olan söz ile oluşacak bağlamın arasındaki bağlantıya katılımcılardan herhangi birinin dikkatini çekmektir (Redeker, 1990). Katılımcılar, bu dilsel anlatım birimlerini bağlam değiştikçe kullanırlar. Söylem belirteçleri, günlük yaşamda sıkça kullanılmaktadır; ancak konuşucular bu dilsel birimlerin ayırımında olmayabilirler. Karşılıklı etkileşim sürecinde iletilere değişik anlamlar yüklemek amacıyla da kullanılmakta olan bu belirteçler, aynı zamanda konuşmanın sürdürülmesi sürecinde ortaya çıkan boşlukları doldurma işlevi taşır; dinleyicilere konuşucunun iletilerinin başlangıç, bitiş ve geçişlerine ilişkin bilgi verir. Başka bir deyişle konuşma, belirgin biçimde anlaşılabilir bölümlere ayrılır (Chaudron ve Richards, 1986:116; alıntı Flowerdew ve Tauroza, 1995:437).

1970'den beri söylem belirteçleri üzerine pek çok çalışma yapılmış ve bu terim değişik araştırmacılar tarafından şu biçimlerde adlandırılmıştır (Fraser,1999).

- *tümce bağlayıcıları* (sentence connectives) (Halliday ve Hasan, 1976)
- *edimbilim bağlayıcılar* (pragmatic connectives) (Stubbs, 1983)
- *söylem göstergeleri* (discourse signaling devices) (Polanyi ve Scha, 1983)
- *anlamsal bağlaçlar* (semantic conjunctions) (Quirk v.d., 1985)
- *söylem parçacıkları* (discourse particles) (Schorup, 1985)
- *edimbilim terimleri* (pragmatic expressions) (Erman, 1987)
- *söylem bağlayıcıları* (discourse connectives) (Blakemore, 1987, 1992)
- *söylem işlemcileri* (discourse operators) (Redeker, 1990, 1991)
- *ilişki bağlayıcılar* (phatic connectives) (Bazanella, 1990)
- *ipucu sözcükleri* (cue phrases) (Kontt ve Dale, 1994)
- *edimbilim ilk işlemcileri* (pragmatic operators) (Ariel, 1994)
- *edimbilim parçacıkları* (pragmatic particles) (Östman, 1995)
- *edimbilim belirteçleri* (pragmatic markers) (Fraser, 1990)

Tüm dillerde kullanılan bir ya da birden çok sözcükten oluşan değişik söylem belirteçleri vardır. Örneğin İngilizcede etkileşim sırasında her iki katılımcı tarafından daha önceden bilinen bilgiyi yeniden öne sürmede *you know*, bir bilgi ya da haberi ilan etmede *you see*, konuşucu ve alıcı tarafından yaratılan bağlamdan başka bir bağlama geçildiğinde *but/so*, konuşucunun alıcıya bir konuyu bitirmek üzere olduğu iletisini önceden vermek ya da daha önceki değişimde yarıda kalan konuya geri dönmek için *anyway* belirteci kullanılmaktadır (McCarthy, 1991). Watts' a göre (1989) kişiler, kullandıkları söylem belirteçlerinin ayırında değillerdir. Bunun nedeni, bu belirteçlerin bir konuşmanın doğal akışı içinde ayrılmaz parçası olmasıdır. Tyler, Jeffries ve Davies'e göre (1988), sözlü metin içerisinde söylem belirteçleri yoksa alıcı konuşucunun dediğini anlamada güçlük çekebilir ve söylem doğal olmaz. Bir başka görüşe göre, anadili İngilizce olmayan kişiler İngilizce konuştukları zaman iletilerinde sınırlı sayıda söylem belirteci kullanıyorlarsa iletiler, anadili İngilizce olan kişilere anlaşılır ve tutarlı gelmemektedir. Bu nedenle, söylem belirteçlerinin varlığının hedef dili daha anlaşılır kıldığı ileri sürülmektedir (Segal v.d., 1991; alıntı Flowerdew ve Tauroza, 1995).

2.2.2 SÖYLEM BELİRTEÇLERİ VE İŞLEVLERİ

Değişik biçimlerde adlandırılan söylem belirteçlerinin neler olduğu, hangi işlevlerle dile getirildikleri ve ne anlama geldikleri üzerine yapılan en kapsamlı çalışma Schiffrin (1987) tarafından gerçekleştirilmiştir. Schiffrin, 'Discourse Markers' (*Söylem Belirteçleri*) adlı kitabında, söylem belirteçlerinin tümcenin genelde başında dile getirilen, özel ya da evrensel söylem yapılarını belirten, tümceden ayrıldığında iletinin anlamını değiştirmeyen dilsel birimler olduğunu belirtir. Schiffrin'e göre söylem belirteçleri ve söylem bir tek yaklaşıma göre değil, dilbilim, toplumbilim ve anlam bilimin çerçevesinde incelenmelidir

Schiffrin (1987) yaptığı kayıtlardan yola çıkarak, konuşmalarda kullanılan dokuz ayrı söylem belirteci ortaya çıkarmıştır: *oh, well, and, but, or, so, because, you know, I mean*. Lee (2001) bu gruba *okay ve now*, Smith ve Jucker (2000) *all right, actually, anyway* belirteçlerini de eklemiştir. Aşağıdaki bölümde, yapılan araştırmalardaki çözümlenmelerde söylem belirteci olarak belirlenen *well, I mean, you know, now, okay, and, but, or, so, because, all right, actually, anyway* belirteçleri ve işlevleri incelenmektedir.

2.2.2.1 WELL BELİRTECİ VE İŞLEVLERİ

Söylem belirteçleri ile ilgili bilinen ilk çalışma Labov ve Fanshel (1977:156) tarafından *well* belirteci üzerine yapılmıştır. Labov ve Fanshel konuşucuların daha önceki tartışma konusuna dönmek istediklerinde sözlerine *well* ile başlayabildiklerini belirtmişlerdir (Fraser, 1990). *Well* belirteci, bağlama ve sözcedeki konumuna göre ad, sıfat ya da adıl gibi sözcük türleri olarak adlandırılabilir. Bu belirteç, 'karşıtlık belirtme', 'konudan konuya geçiş belirtme' ve 'duraksama doldurma' olmak üzere üç ayrı işlevle dile getirilmektedir (Lee, 2001).

2.2.2.1.1 KARŞITLIK BELİRTME

Karşılıklı konuşma sırasında dinleyici, kimi zaman konuşucuya yönelttiği soruya karşılık aldığı yanıtın kendi beklentisi doğrultusunda olmadığını belirtebilir. Bu durumda konuşucu, sözüne *well* belirtecini kullanarak başlayabilir. *Well* belirteci, ortaya çıkan anlaşmazlıkları ya da görüş ayrılıklarını dile getiren bir çeşit yumuşatıcı işlevinde ortaya çıkmaktadır. Wootton (1981), anne veya babaların çocuklarının isteklerine olumsuz yanıt verirken, sözcülerinin başında *well* belirteci kullandıklarını belirtmektedir. Bu durumda *well* belirteci, tercih edilmeyen bir durum olduğunu ortaya koymaktadır (Schiffrin, 1987).

2.2.2.1.2 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

Well belirteci, konuşma sırasında konu değişimini belirtmek amacıyla kullanılabilir. Konuşucular yeni bir konuya, aynı konunun değişik bir kesitine ya da önceki tartışma konusuna dönmek istediklerinde bu geçişi belirtmek için sözlerine *well* belirteci ile başlayabilirler.

Kimi zaman konuşma, niteliğini yitirdiğinde konuşucu bilerek konuyu değiştirmek isteyebilir. Bu durumda da konuşucu, *well* belirtecini kullanarak tümüyle başka bir konuya geçebilir (Lee, 2001). Konuşma sırasında konuşucular, belli bir sıraya göre konuşurlar. *Well* belirteci, bir söz değişiminde konuşma sırasını başlatmaktadır (Sacks, Schegloff ve Jefferson, 1974; alıntı Schiffrin, 1987:102). Bir başka deyişle, dinleyici konumundaki kişi, konuşmasına *well* belirteci ile başlayabilir (Lee, 2001).

2.2.2.1.3 DURAKSAMA DOLDURMA

Bir söz değişimi sırasında konuşucular ne söyleyeceklerini düşünmek için bir kaç saniye duraksayabilir ve bu duraksama süresini bir söylem belirteci ile doldurmak isteyebilirler. Konuşucunun amacı, kendi konuşma sırasını elinde tutmaktır. Böyle bir durumda *well* belirteci kullanılmazsa öteki konuşucu ya da konuşucular kendi konuşma sıralarının geldiğini düşünebilirler. Konuşucuların konuşma sıralarını nasıl belirlediklerini anlatan bu kural, Sacks, Schegloff ve Jefferson (1974) tarafından 'konuşma sırası kuralı' olarak verilmiştir. Konuşucular verimli bilgi aktarımı sağlamak ve konuşma sırasının kime geldiğini belirtmek için *well* belirtecini kullanırlar (Schiffrin, 1987).

2.2.2.2 I MEAN BELİRTECİ

I mean belirteci, bir önceki ileti ile ilgili 'örnek verme' ya da 'duraksamaları doldurma' amacıyla kullanılmaktadır (Lee, 2001).

2.2.2.2.1 ÖRNEKLENDİRME

I mean belirteci ile konuşucu, bir önceki sözünü değiştirerek iletiyi dinleyici için daha anlaşılır bir duruma getirebilir. Bu belirteç, 'that is' ya da 'in other words' sözlerinin yerine kullanılabilir. Konuşucu, iletisinin anlamını daha açık seçik duruma getirmek için *I mean* diye söze başlayıp yeni bir örnek ile konuşmasını sürdürür. Böylece, dinleyicinin konuya daha

çok ilgi göstermesini sağlayabilir (Lee, 2001). *I mean* belirteci bu işlevleri dışında iletinin anlaşılması için anadilde verilen örneklerin başında da kullanılabilir (Gumperz, 1982).

2.2.2.2.2 DURAKSAMA DOLDURMA

I mean belirteci kullanan konuşucu, düşünmek için gereksinim duyduğu zamanı doldurur (Schiffrin, 1987).

2.2.2.3 YOU KNOW BELİRTECİ

You know belirteci ‘bağıntı kurma’, ‘bir anlatının önemli olduğunu belirtme’, ‘duraksama doldurma’ ve ‘örneklendirme’ olmak üzere dört işlevle dile getirilmektedir (Schiffrin, 1987; Lee 2001).

2.2.2.3.1 BAĞINTI KURMA

Dinleyicinin konuşucunun ne hakkında konuştuğunu anlayabilmesi, o konuyla ilgili bir ön bilgiye sahip olmasını gerektirmektedir (Schiffrin, 1987:281). Konuşucular kullandıkları *you know* belirteci ile dinleyicinin iletiye ilişkin daha önceden bilgi sahibi olduğunu varsaydıklarını belirtirler. *You know* belirteci sözcüye ‘ben senin bunu bildiğini biliyorum ama yine de söylemek istiyorum’ anlamı katar (Lee, 2001).

2.2.2.3.2 BİR ANLATININ ÖNEMLİ OLDUĞUNU BELİRTME

Konuşucular bir iletiyi *you know* ile sonlandırdıklarında üzerinde durdukları konunun önemli olduğunu belirtirler. Bu konu kimi zaman bir öykü de olabilir. Öykü *you know* ile sonlandırıldığında bu öykünün neden anlatılmaya değer olduğu açıklanır (Schiffrin, 1987:284).

2.2.2.3.3 DURAKSAMA DOLDURMA

Konuşucu düşünmek için gereksinim duyduğu zamanı *you know* belirteci kullanarak doldurur. Dinleyici böylelikle konuşucunun sözünün bitmediğini anlar (Lee, 2001).

2.2.2.3.4 ÖRNEKLENDİRME

Konuşucu, iletisini daha anlaşılır bir duruma getirmek için *you know* belirtecini kullanarak iletisini genişletebilir (Schiffrin, 1987).

2.2.2.4 *NOW* BELİRTECİ

Now belirteci zaman zarfı kullanımı dışında söylemde ‘konudan konuya geçişi belirtme’de kullanılmaktadır (Schiffrin, 1987)

2.2.2.4.1 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

Now belirteci bir söz değişiminde bir konudan ötekine ya da bir önceki konuya geçişi belirtmektedir (Schiffrin, 1987).

2.2.2.5 *OKAY* BELİRTECİ

Okay belirteci, kullanıldığı bağlama göre ‘iletmiş bilgiyi değerlendirme’, ‘söylemi bölümlere ayırma’, ‘konudan konuya geçişi belirtme’, ‘örneklendirme’, ‘dinleyiciye konuşması için söz verme’ gibi işlevler ile ortaya çıkabilir (Lee, 2001).

2.2.2.5.1 İLETİLMİŞ BİLGİYİ DEĞERLENDİRME

Konuşucu, *Okay* belirtecini öteki konuşucunun iletisini anladığını ya da duyduğunu belirtmek için kullanabilir (Lee, 2001).

2.2.2.5.2 SÖYLEMİ BÖLÜMLERE AYIRMA

Anadil konuşurları kimi zaman bir konuşma sırasında ya da bir açıklama yaparken dinleyicilere anlattıkları öykünün ya da açıklamanın anlaşılıp anlaşılmadığını çeşitli biçimlerde sorarlar (Tsui, 1995). *Okay* belirteci konuşucu tarafından iletisinin anlaşılıp anlaşılmadığını dinleyiciye sormak için kullanılabilir. Konuşucu, dinleyiciden iletisinin anlaşıldığına ilişkin onay aldıktan sonra sözüne devam eder ve böylelikle iletisini anlaşılır bölümlere ayırmış olur. Bir başka deyişle, konuşucunun anlattığı bir olayı bölüm bölüm ayırmada *okay* belirteci kullanılabilir. Konuşuculardan birinin tek başına yaptığı uzun konuşmalarda *okay*, olaylar ya da iletiler arasında bir çeşit sınırlayıcı veya ayırıcı bir çizgi işlevindedir.

2.2.2.5.3 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

Okay belirteci, konuşucu tarafından konuyu toparlayıp yeni bir konuya geçmek ya da o anki konuyu bitirmek için kullanılmaktadır (Lee, 2001).

2.2.2.5.4 ÖRNEKLENDİRME

Okay belirtecinin bu işlevi, *I mean* belirteci gibidir. İletilmiş bilgi başka örneklerle genişletilebilir (Lee, 2001).

2.2.2.5.5 DİNLEYİCİYE KONUŞMASI İÇİN SÖZ VERME

Okay belirteci, özellikle sınıf bağlamında öğretmen tarafından ses tonu, yüz anlatısı gibi sözel olmayan ifadeler ile birlikte kullanıldığında öğretmenin derste ne yapmak üzere olduğuna ilişkin bilgi vermektedir. Örneğin öğretmen, *okay* belirteci ve beden işaretleri ile bir öğrenciye konuşması için söz verebilir (Dorr-Bremme, 1990).

2.2.2.6 SO BELİRTECİ

So belirteci ‘neden belirtme’, ‘konudan konuya geçişi belirtme’, ‘duraksama doldurma’, gibi üç işlev ile dile getirilebilir (Schiffrin, 1987).

2.2.2.6.1 NEDEN BELİRTME

Konuşucunun öteki konuşucunun söylediğinden yola çıkarak dolaylı bir anlam ya da sonuç çıkarması, *so* belirteci ile gerçekleşebilir. Konuşucu aynı zamanda öteki konuşucudan iletiye ilişkin daha fazla bilgi almak için bu belirteci soru ezgisi ile kullanabilir (Schiffrin, 1987).

2.2.2.6.2 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

Konuşucu, konuşmaya gerek duyduğu bir konu ile ilgili açıklama, yorum ya da örnekleme yaptıktan sonra yeniden ana konuya dönmek için *so* belirtecini kullanabilir ya da bu belirteçle söze başlayıp önceki iletiyi başka sözcüklerle açıklayabilir (Schiffrin, 1987).

2.2.2.6.3 DURAKSAMA DOLDURMA

So belirteci, konuşma sırasında konuşucunun düşünmek için gereksinim duyduğu zamanı doldurmak için de kullanılabilir (Schiffrin, 1987).

2.2.2.7 BECAUSE BELİRTECİ

Because belirteci konuşmada ‘neden belirtme’ işleviyle ortaya çıkabilmektedir (Schiffirin, 1987).

2.2.2.7.1 NEDEN BELİRTME

Because belirteci, konuşmada neden belirtmede ortaya çıkabilir (Schiffirin, 1987).

2.2.2.8 BUT BELİRTECİ

But belirteci konuşma dilinde karşıtlık belirtmektedir (Schiffirin, 1987).

2.2.2.8 KARŞITLIK BELİRTME

But belirteci, konuşucunun bir önceki söze ters bir görüşte olduğunu gösteren bir karşıtlık belirtecidir (Schiffirin, 1987:176).

2.2.2.9 AND BELİRTECİ

And belirtecinin ‘söylemi bölümlere ayırma’, ‘konudan konuya geçişi belirtme’ ve ‘duraksama doldurma’ olmak üzere üç işlevi vardır (Schiffirin, 1987).

2.2.2.9.1 SÖYLEMİ BÖLÜMLERE AYIRMA

And belirteci ile konuşucu, dile getirdiği iletiyle daha önceki sözüne devam ettiğini belirtmektedir (Schiffirin, 1987).

2.2.2.9.2 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

And belirteci, aynı zamanda yeni bilgi iletmeye de öncülük eder (Schiffirin, 1987).

2.2.2.9.3 DURAKSAMA DOLDURULMA

And belirteci bu işlevi ile, konuşmadaki duraksamayı doldurabilir. Konuşucu duraksadığında düşünmek için zamana gereksinim duyduğunu bu belirteci kullanarak belirtebilir (Schiffirin, 1987).

2.2.2.10 *OR* BELİRTECİ

Or belirteci, konuşmada ‘seçenek sunma’ işleviyle ortaya çıkmaktadır (Schiffrin, 1987).

2.2.2.10.1 SEÇENEK SUNMA

Or belirtecini kullanan konuşucu, dinleyiciye iletisine ilişkin iki seçenekli örnek sunar (Schiffrin, 1987).

2.2.2.11 *ALL RIGHT* BELİRTECİ

All right belirteci, *okay* belirteci gibi konuşuculardan biri tarafından ‘iletmiş bilgiyi değerlendirme’, ‘söylemi bölümlere ayırma’ ve ‘konudan konuya geçişi belirtme’ işlevleriyle dile getirilebilir (Smith ve Jucker, 2000).

2.2.2.11.1 İLETİLMİŞ BİLGİYİ DEĞERLENDİRME

Konuşucu, *all right* belirtecini öteki konuşucunun iletisini anladığını ya da duyduğunu belirtmek için kullanabilir (Smith ve Jucker, 2000).

2.2.2.11.2 SÖYLEMİ BÖLÜMLERE AYIRMA

All right belirteci, konuşucu tarafından iletisinin anlaşılıp anlaşılmadığını dinleyiciye sormak için kullanılabilir (Smith ve Jucker, 2000).

2.2.2.11.3 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

All right belirteci konuşma sırasında konu değişimini belirtmek amacıyla kullanılabilir. Konuşucular yeni bir konuya, aynı konunun değişik bir kesitine ya da önceki tartışma konusuna dönmek istediklerinde bu belirteci kullanabilirler (Smith ve Jucker, 2000).

2.2.2.12 *ACTUALLY* BELİRTECİ

Bu belirteç, ‘karşıtlık belirtme’ işlevi ile ortaya çıkabilir (Smith ve Jucker, 2000)

2.2.2.12.1 KARŞITLIK BELİRTME

Konuşucu, *actually* belirtecini kullanarak kimi zaman iletilmiş bilgiyi geçersiz kılabilir ve karşıtlık belirtebilir (Smith ve Jucker, 2000).

2.2.2.13 ANYWAY BELİRTECİ

Anyway belirteci, bir etkileşim sırasında konuşuculardan biri tarafından ‘konudan konuya geçişi belirtme’ amacıyla kullanılabilir (Smith ve Jucker, 2000).

2.2.2.13.1 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

Anyway belirteci, konuşucunun sürdürmekte olduğu sözü bırakıp başka bir konuya geçtikten sonra yeniden aynı konuya dönmek istediğini belirtmesi durumunda kullanılabilir (Smith ve Jucker, 2000).

Bu bölümde *well, I mean, you know, now, okay, and, but, or, so, because, all right, actually, anyway* belirteçleri, kullanıldıkları bağlam içinde üstlendikleri işlevleriyle tek tek ele alınmıştır. Aşağıdaki bölümde ise, söylem belirteçlerinin yabancı dil öğretimindeki rolü üzerinde durulacaktır. Söylem belirteçleri, birleşik belirteçler olarak da ortaya çıkabilmektedir. Birleşik belirteçler, söylem belirteçlerinin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Bu belirteçleri kullanan konuşucu, düşünmek için daha çok zaman kazanmaktadır. Ayrıca, birleşik belirteçler yoluyla konuşucu, dinleyicinin dikkatini konuştuğu konu üzerine daha çok çekebilir.

2.2.3 SÖYLEM BELİRTEÇLERİ VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Sınıf içi söylem çözümlemesi üzerine yapılan çalışmalarda söylem belirteçlerinin sınıf içi etkileşimini biçimlendirme açısından işlevleri değişik yönleriyle ele alınmıştır. Yabancı dil olarak İngilizce öğreten öğretmenlerin kullandıkları söylem belirteçlerinin öğrencilerin dersi anlamasına katkıları üzerine yapılan önemli bir araştırma Chaudron ve Richards (1986, alıntı Nattinger ve De Carrico, 1992:105) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bir üniversitede İngilizce öğrenimi gören öğrencilerin sınıfında yaptıkları sesli ve görüntülü ders kayıtlarını inceleyen Chaudron ve Richards, öğretmenin konuşmasında kullandığı söylem belirteçlerini *büyük ölçekli belirteçler* (macro markers) ve *küçük ölçekli belirteçler* (micro markers) olarak ikiye ayırmışlardır. Büyük ölçekli belirteçler, söylemi anlamak için gerekli olan anlam yapılarıdır. Örneğin öğretmenin “bugünkü dersimizin konusu...” diye söze başlaması gibi.

Büyük ölçekli belirteçler, kendi aralarında *kapsamlı belirteçler* (global macro markers) ve *özel belirteçler* (local macro markers) olmak üzere ikiye ayrılırlar. *Kapsamlı belirteçler*, bir konunun başlangıcını, bir konudan öteki konuya geçişi belirtme ya da bir konuyu özetleme işlevindedir. Bu belirteçler, bir konudan ötekine geçme işleviyle birleşik belirteçlerle kullanıldığında konu değişimi, iki veya üç kez vurgulanmış olur. *Özel belirteçler*, kapsamlı belirteçler tarafından düzenlenen bağlam içindeki 'bilgiyi örneklendirme', 'bağıntı kurma', 'değerlendirme' gibi söylem içindeki işlevleri belirtirler ya da belirli ayrıntıları düzenlerler. Özel belirteçler, kimi zaman 'yumuşatıcılar' ya da anadile aktarım kullanımıyla ortaya çıkabilir.

Küçük ölçekli belirteçler ise, *okay, so, right, well, now, because* gibi bağlayıcılardır ve genelde 'söylemi bölümlere ayırma', 'neden belirtme', 'karşıtlık belirtme', 'bir anlatımın önemli olduğunu belirtme', 'duraksama doldurma' gibi işlevlerle dile getirilebilirler. Chaudron ve Richards'ın ortaya koyduğu büyük ölçekli - küçük ölçekli ayrımı söylem belirteçlerinin uzunluğu ya da sözdüsel yapı ile ilgilidir. Küçük ölçekli belirteçler, kısa söz öbekleridir. Büyük ölçekli belirteçler ise, uzun sözdüsel yapılar olarak karmaşıktır.

Chaudron ve Richards (1986), sesli ve görüntülü kayıtlardan elde ettikleri öğretmen konuşmalarını dört ayrı açıdan yeniden düzenleyip değişik öğrenci kümelerine dinletmişlerdir. Birinci öğrenci kümesine içinde hiç söylem belirteci bulunmayan bir ders, ikinci öğrenci kümesine küçük ölçekli belirteçlerin bulunduğu bir ders, üçüncü öğrenci kümesine büyük ölçekli belirteçlerin olduğu bir ders ve dördüncü öğrenci kümesine ise hem küçük ölçekli hem de büyük ölçekli belirteçlerin olduğu bir ders dinlettirilmiştir ve ardından her öğrenci kümesine dinledikleri dersin içeriğini anımsayıp anımsamadıkları sorulmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin içinde büyük ölçekli belirteçlerin geçtiği dersleri daha çok anımsadıkları belirlenmiştir. Chaudron ve Richards' a göre (1986), öğrencilerin sadece küçük ölçekli belirteçlerin olduğu derste bağlamsal içeriği anımsamamalarının nedeni, iletilen bilgiye küçük ölçekli belirteçlerin bir anlam katmamasıdır. Nattinger ve De Carrico (1989, alıntı Nattinger ve De Carrico, 1992) yabancı dil öğrencilerinin büyük ölçekli belirteçleri öğrenmelerinin daha önemli olduğunu belirtirler.

Chaudron ve Richards da çalışmalarında büyük ölçekli belirteçlerin öğrencilerin öğretmenin iletilmesini anlamaları açısından önemli olduğunu; ancak küçük ölçekli belirteçlerin aynı boyutta bir etkisinin olmadığını savunmuşlardır. İletinin anlaşılmasında küçük ölçekli belirteçlerin hiçbir anlamsal değeri olmadığını ortaya koyan bir başka araştırma da Segal v.d.

(1991, alıntı Flowerdew ve Tauroza, 1995:436-437) tarafından yürütülmüş ve bu görüşün iki temel dayanağı olduğunu belirtmişlerdir. Birincisi *and, so, now* gibi küçük ölçekli söylem belirteçlerinin çok anlamlı olabildiğidir. Belirtecın anlamını bağlam belirliyorsa o zaman belirtecın kendisi anlama birşey katmaz ve belirteç söylemden çıkarılsa bile iletinin anlamı bozulmaz. Örneğın *and*, bağlamın içeriğine göre bilgi ekleme, geçici ya da rastgele bilgi vermede kullanılabilir. *And* belirteci ek bilgi verme anlamında kullanıldığında gereksiz olabilir ve söylemden çıkarılabilir.

Dunkel ve Davis ise (1994; alıntı Flowerdew ve Tauroza, 1995:436), ne büyük ölçekli ne de küçük ölçekli belirteçlerin söylemin anlaşılmasında olumlu bir katkısının olduğunu savunmuşlardır. Bu iki görüşün ortak yönü ise küçük ölçekli belirteçlerin, tek başlarına bir yararının olmadığıdır. *However, okay, so, now* gibi küçük ölçekli belirteçler, kimi zaman büyük ölçekli belirteç olarak algılanabilirler. Bunun nedeni, iletişim sürecinde bu belirteçlerin konu değişimi, özetleme gibi işlevlerde bulunabilmeleridir (Nattinger ve De Carro, 1992:108).

Bir sonraki bölümde, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarına ilişkin çözümleme yer almaktadır. Çözümleme, her belirtecın işlevleri çerçevesinde yapılmaktadır.

3. BETİMLEME VE ÇÖZÜMLEME

Bu bölümde, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlaştırma ipuçlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen çalışma çerçevesinde Yıldız Teknik Üniversitesi İngilizce hazırlık okulundaki iki öğretmenin toplam 14 ders saatinde teyp kaydı yoluyla derlenen verinin betimlenmesi ve çözümü yer almaktadır. Öğretmenlerin konuşmalarında ortaya çıkan *well, I mean, you know, now, okay, so, because, but, and, or, all right, actually, anyway* belirteçleri, bağlaştırma ipucu olarak işlev gören söylem belirteçleridir. O nedenle bu belirteçler, 'söylem belirteçleri' başlığı altında incelenmiştir¹. Aşağıda her bir işlevin nasıl gerçekleştiği ilgili derslere dayalı açıklamalarla verilmiştir.

Yapılan çözümlemede, her bir söylem belirtecinin işlevi her iki öğretmenin dersinden alınan örneklere dayalı olarak belirtilmiştir. Derlenen metinlerde, kimi söylem belirteçlerinin işlevi ile ilgili birden fazla örnek bulunurken; kimi söylem belirteçleri yalnızca bir öğretmenin dersinde ortaya çıkmıştır. Kimi belirteçler ise, birleşik belirteç olarak görülmektedir. Yapılan çözümlemede, her bir öğretmenin dersinden birer örnek verilmiştir. Her bir bölümün başında ilgili metinlerin hangi öğretmenin hangi dersinden alınmış metinlere dayalı olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, aynı işlevle ilgili öteki örnekler, çeviri yazıdan alınan satır numarası ile dipnot olarak gösterilmiştir.

3.1 SÖYLEM BELİRTEÇLERİ

3.1.1 WELL BELİRTECİ

Yapılan ders kayıtlarına dayalı olarak *well* belirtecinin incelenmesi sonucu bu belirtecini tekli belirteç olarak kullanıldığında 'karşıtlık belirtme', 'konudan konuya geçişi belirtme'; birleşik belirteç olarak kullanıldığında ise 'duraksama' doldurma işlevleriyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.1.1 KARŞITLIK BELİRTME²

Öğretmen I Ders I

Öğretmen I, önceki ders öğrencilerden bilmedikleri sözcüklerin anlamlarını tahmin etmelerini istemiştir. Bu derste de öğrencilere ödevlerini yapıp yapmadıklarını sorar (1-10).

¹ Bu görüş, öğretim görevlisi Eph Tunkle ve İspanya Alicante Üniversitesinden öğretim görevlisi Teresa Morell'e aittir. Yapılan kişisel elektronik posta görüşmeleri sonucu kendilerinden bu bilgi edinilmiştir.

² *Well* belirtecinin 'karşıtlık belirtme' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 445.

Öğrencilerin yanıtı olumludur; yani öğrenciler bilmedikleri sözcüklerin anlamlarını bulduklarını anlatmışlardır. Bunun üzerine öğretmen, öğrencilere çeşitli sözcüklerin anlamlarını sormaya başlar. Bu sözcüklerden bir tanesi de *efficient* sözcüğüdür. Öğretmen öğrencilere bu sözcüğün anlamını bilip bilmediklerini sorduğunda olumsuz yanıt alır (17,18). Bu yanıtı duyan öğretmen çok şaşırır; çünkü biraz önce ödevini yaptığını söyleyen öğrenci, bu kez bu sözcük hakkında hiç bir bilgisi olmadığını dile getirmiştir. Öğretmen, bu şaşkınlığını ve öğrencinin cevabını yeterli bulmadığını *well* belirtecini sözünün önünde kullanarak belirtir (28). Öğretmen bu belirteci sözünde karşıtlık belirtmek için kullanmıştır.

.....

17. T: Ok Efficient? You know the meaning of efficient?

18. S1: No/

19. S2: Yes/

20. T: Aaa/ You don't know that meaning?

21. S1: Yes/

22. T: Could you guess?

23. S2: Etkilemek?

24. T: Ok. So?

25. S3: Efficient?

26. T: Not in Turkish/

27. S1: I have no idea/

28. T: No idea? **Well**/ You said you guessed the meaning of efficient/ Ok all right / If you

29. don't know the meaning of efficient and reliable both/ of course you can't guess the

30. meaning/

.....

Öğretmen II Ders I

Aşağıdaki örnekte öğretmen II, önce öğrencilere bir önceki gün işledikleri derste ne yaptıklarını anımsatır. Daha sonra onlardan, kitapta bağımlılıkla ilgili olan bir ölçümü yapmalarını ister (1086-1090). Bu ölçüm, bağımlılık yaratan kimi maddelerle ilgili doğru ya da yalnızca söylenece olan bilgileri içermektedir. Öğrencilerin yapmaları gereken, hangi bilginin gerçek hangi bilginin söylenece olduğunu ayırt etmektir. Bir öğrenci *myth* sözcüğünü bilmediğini belirtir (1091). Öğretmen, bu sözcüğün anlamını açıklamak yerine, öğrencilere sorar. Bir başka öğrenci, doğru yanıtı veremeyince öğretmen *myth* sözcüğünü örneklerle açıklar. Bu açıklamadan sonra aynı öğrenci, bu sözcüğün sözlükte yazmadığını Türkçe olarak aktarınca öğretmen, yanıt olarak o sözcüğün anlamının ne olduğunu zaten daha önce söylediğini düşük bir ses ezgisi ile ve sözünün başında *well* belirteci kullanarak anlatır (1101). Öğretmen *well* belirtecini öğrencinin sözü üzerine ortaya çıkan görüş ayrılığını belirtmek amacıyla kullanmış olabilir.

- 1086.T: We were talking about the effects of caffeine actually/ Aa:/ It is a sort of
 1087. addiction you know _____/ So there is a very short quiz here/ Actually
 1088. sometimes we assume that/ We like something quite a lot/ But we can realize
 1089. that/ Ok? We don't know anything about it/ So/ I want you quickly go through
 1090. this quiz/ Is it a myth or fact? What is that? What is that?
 1091.S1: Myth ne?
 1092.T: What's that? Yes/ I am asking you/ him?
 1093.S2: Zarar mı?
 1094.T: Ok/ there is fact on this side/ On the other side in life/ Usually there are things
 1095. you think you know/ A: this is that/ But in fact it is not like that/ So this is a
 1096. myth/ Ok? Because everybody believe or thinks that it is so/ But in fact it is not/
 1097. Ok?You got it? _____ maybe wrong assumption ha? Wrong assumption/
 1098.S2: Painkiller ağrı kesici mi?
 1099.T: Yes/
 1100.S1: O myth sözlükte yazmıyo?
 1101.T: **Well**/ I told you/ It is the wrong assumption Erdem/ Ok? _____ you finished?
 1102.Ss: _____
 .....

3.1.1.2 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME³

Öğretmen II Ders I

Aşağıdaki örnekteki metnin alındığı dersin konusu, kişinin bir bağımlılığı bıraktıktan sonra ortaya çıkan kimi yan etkilerdir. Öğretmen önce öğrencilere bir alışkanlığı bırakmaya çalışan birini tanıyıp tanımadıklarını sorar (1183-1185). Öğrencilerden bir yanıt gelmeyince önce kendi yaşamından bir örnek verir (1187-1194). Öğretmen, örneğini bitirdikten sonra bir öğrenci annesinin sürekli diyet yaptığını ve çok yemek yeme alışkanlığını bırakmaya çalıştığını söyler. Bu arada öğretmen, öğrencinin kullandığı *rejim* sözcüğünün İngilizcesi söyleyerek (on a diet) öğrenciyi bu sözcüğü kullanması için teşvik eder (1213). Öğrenci sözünü “on a diet” ile değiştirdikten sonra öğretmen, *well* belirtecini sözünün başında kullanarak bu tür yan etkilere örnek vermeye devam eder. Öğretmen *well* belirteci ile söyleminin bir öteki bölümünün başlamış olduğunu göstermektedir (1215).

- .....
 1209.T: Then you see her/ You'll understand how she changed/ Ok/ Yeah/
 1210.S3: I think all the womans try to give up
 1211.T: Him?
 1212.S3: Eating too much I think / They are always in the rejim/
 1213.T: Diet/ on a diet
 1214.S3: On a diet/

³ *Well* belirtecinin ‘konudan konuya geçişi belirtme’ işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no:2007.

1215.T: Yes/ Good/ So is it clear these withdrawal symptoms? **Well**/ Other smptoms
 1216. included feeling tried/ Sleepy/ Irritable and finding it difficult to concentrate/
 1217. You know/ But these are something that gradually you know/ Disappear/ All
 1218. right? You know disappear?
 1219.Ss: Finish/
 .....

3.1.1.3 DURAKSAMA DOLDURMA

Öğretmen II Ders IV

Öğretmen dersin başında, öğrencilere ders saatlerini paylaştığı öteki öğretmen ile ne yaptıklarını sorar. Öğretmenin amacı, daha önceden sınıfta yapılmış olan okuma parçasını öğrencilere biraz anımsatmaktır. Bu yüzden Kuzey Kutbuna gitmek üzere yola çıkan beş kişinin öyküsünü anlatan bu okuma parçasında neler olduğunu bu kez de öğrencilerden duymak ister. Ancak öğrencilerden hiç biri öyküde neler olduğunun özetini anlatamaz. Bir öğrenci, o gün derste olmadığını söyler (1603). Ancak öğretmen daha önceden yapılmış olan bu okuma parçasını okuduktan sonra, evde kendilerinin gözden geçirebileceklerini dile getirir. Bir başka öğrenci, ders çalışmayı hep istediklerini; ama bir türlü konuyu anlayamadıklarını söyleyince öğretmen, *well* belirtecini kullanarak (1612) beş saniye duraksar ve öteki *well* belirtecini sözünün başında kullanarak bu okuma parçasını daha önceden yaptıklarını söylemelerinin hiç bir anlamı olmadığını söyler. Çünkü kimse okuma parçasından bir şey anlamamıştır. Bu kısa sessizlik anında kullanılan *well* belirteci, öğretmene sıradaki sözünün ne olacağı konusunda süre kazandırmıştır.

.....

1604.T: Yes but yeah but you know at weekend when you are on your own when you are
 1605. at home you know you should have gone through these pages //because/
 1606.S7: //We always want to do it
 1607.S6: But we couldn't do /
 1608.T: You always want to do it/
 1609.S7: Yes/
 1610.T: But you CAN'T?
 1611.S3: I wish but I can't/
 1612.T: **Well** _____/Well/What's the/ what's the use of your coming and telling me
 1613. that teacher we stopped this page hı? You said that you stopped this page hı? You
 1614. said you've covered up to here/ come on/ laides are you with me? Ok/ does
 1615. anyone know about anything about this subject?
 1616.Ss: No/
 .....

3.1.2 *I MEAN* BELİRTECİ⁴

Yapılan çözümlemede *I mean* belirtecinin tekli belirteç olarak ‘örneklendirme’ ve ‘duraksama doldurma’ işlevleriyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.2.1 ÖRNEKLENDİRME

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki metnin alındığı derste öğretmen, önce kitaptaki örnekleri okur ve öğrencileri birbirlerine soru sormaları için kümelere ayırır. Öğrenciler, kitaptaki soruları kendi aralarında sorup yanıtladıktan sonra öğretmen, bir öğrenci seçer ve ona konuşma konusu ile ilgili sorular sormaya başlar (280–299). Öğrenci, kendisi ve ailesinin alış verişi bağımlılığında söz etmektedir. Öğretmen, öğrencinin ailesindeki herhangi bir kişinin bu duruma karşı çıkıp çıkmadığını sorar; ancak aynı soruyu öğrenci için daha anlaşılır kılmak amacıyla bu kez sözünün başına *I mean* belirtecini getirir (295). Öğretmen, bu sorusunda aile kavramını biraz daha daraltır ve öğrencinin amcasının ya da teyzesinin onların bu alış verişi bağımlılığında şikayetçi olup olmadıklarını sorar. *I mean* belirteci, bu metinde öğretmenin, konuyu örneklendirerek öğrenci için daha anlaşılabilir biçime getirmesine yardımcı olur.

.....

289.T: No/ No/ Finish the questions/ What effect does it have on your family? Ok/ Are

290. your parents bored/ Are they getting angry with you because of this addiction?

291.S20: No/ No they're like me/

292.T: Oh! You are odd as a family? Mini plastic bags at home/Bonus family/ (((@@@)))

293. Ok/ And have you ever and your family tried to give up? Do less?

294.S20: No/

295.T: Hi hi:/ Does anyone in the family interfere? I mean your aunt uncle or

296. something? Do they complain/ About your addiction? Nobody can?

297.S20: They don't

.....

Öğretmen II Ders III

Öğretmen dersin bu bölümünde *used to* kalıbına değinir. Önce tahtaya içinde *used to* kalıbının olumsuz düz tümce halinde geçtiği dilbilgisel açıdan yanlış bir tümce yazar (1388-1389) ve öğrencilere *used to*'nun burada bu biçimde kullanılıp kullanılamayacağını sorar. Bir öğrenci, bu tümceyi onaylar (1390); ancak başka bir öğrenci aynı tümceyi onaylamaz (1391).

⁴ *I mean* belirtecinin ‘örneklendirme’ işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no:2246, 2286.

Bir kaç öğrenci, bu biçimde yazılmış bir tümceyi, dilbilgisi kitabında gördüğünü söyler (1392). Bunu üzerine öğretmen önce şaşırır; sonra öğrencilere bu kullanıma pek sık rastlanmadığını söyler (1394) ve bu açıklamasını *I mean* belirtecini sözünün sonunda kullanarak örneklendirir (1396).

.....

- 1394.T: Where is it? Really? Didn't used? It is not very common/ Not very common ok?
 1395. in fact/ Right? The negative form you know/ Used to structure ok? Is a::you
 1396. know/ is not widely you know used by the majority of the people / *I mean*/ Only
 1397. you can see it a:: in books you know/ In written language sometimes in spoken
 1398. language/ but mostly mostly the positive statement is used/ What's the question
 1399. form by the way?

.....

Öğretmen II Ders III

Aşağıdaki derste öğretmen öğrencilere *used to*, *be used to* ve *get used to* üzerine kitaptan alınmış çeşitli alıştırmalar yaptırmaktadır. Bir öğrenci, sıradaki soruya yanıt verdikten sonra öğretmen, neden o yanıtın doğru olduğunu anadilde bir açıklamayla ve sözünün başında *I mean* belirtecini kullanarak dile getirir (1557). Öğretmenin burada anadili kullanmasının amacı sık sık karıştırılan bu kalıplar arasındaki ayrımı bir de anadilde örneklendirerek açıklamak olabilir.

.....

- 1556.Ss: Get/ get/
 1557.T: "To get used to living with a small baby" Ok? *I mean*/ To get used to/ alışmaları
 1558. zaman alıyor yeni anne babalar için alışmaları zaman alıyor/ Yes İsmail/

.....

3.1.2.2 DURAKSAMA DOLDURMA

Öğretmen II Ders III

Öğretmen uzun bir süre *used to*, *be used to*, *get used to* kalıplarını karşılaştırarak açıklamalar yapar (1410-1429). Sonra öğrencilere okuma parçasında adı geçen kişinin artık çikolata yememesinin bir sorun olmadığını parçada nasıl anlatıldığını sorar (1430). Bir öğrenci, öğretmenin bu sorusuna doğru yanıt verir (1431); ancak başka bir öğrenci, *used to* kalıbının burada kullanılıp kullanılmayacağını sorar (1434). Öğretmen şaşırmıştır. Çünkü az önce bu konu ile ilgili uzun bir açıklama yapmıştır. Öğretmen önce *I mean* belirtecini kullanarak 5 saniye kadar ne söyleyeceğini düşünür (1435). Sonunda bir kez daha aynı örneği

açıklamak yerine aynı öğrenciye istediği cevabın içinde *used to* olmasına gerek olmadığını söyler ve okuma parçasındaki bu kişinin anlatım biçimini hep birlikte incelemeyi önerir.

.....

1434.S6: I Used to eat olur mu? Now diyo/

1435.T: WHAT? No no **I mean** _____ it doesn't have to include a used to structure

1436. but I just want you find the you know similar structure from the text/ How does

1437. she say this/ Let's have a look at together/ Hı look "I normally eat healthier

1438. snacks" what kind of healthier snacks does she have? Hı?

.....

Öğretmen II Ders VII

Aşağıdaki örnekte öğretmen, dersin konusu olan moda üzerine öğrencilerden tarihte modayı takip etmek uğruna ölmüş birini tanıyıp tanımadıklarını sorar. Öğretmen, bu soruyu sorarken sorunun devamını nasıl getireceğini belirlemek için *I mean* belirtecini kullanıp beş saniye kadar duraksar (2286) ve bu sessizlikten sonra sorusuna devam eder.

.....

2283.T: Yeah it actually make your ears vey big ha? Yeah yeah because it hangs down

2284. because it pulls your ears down/ Ok good ideas so have you ever have you ever

2285. heard a:: about someone or have you ever heard a bad event that happened in

2286. the history or **I mean** _____ because of a:: _____ or for the sake of being

2287. fashionable have you ever heard anyone who died of being the sake of being

2288. fashionable?

.....

3.1.3 YOU KNOW BELİRTECİ

Aşağıdaki metinde verilen örneklerin incelenmesi sonucu *you know* belirtecinin tekli belirteç olarak öğretmen tarafından 'bağıntı kurma', 'bir anlatımın önemli olduğunu belirtme', 'duraksama doldurma', ve 'örneklendirme' işlevleri ile kullanıldığı ortaya çıkmıştır. *You know* belirteci, birleşik belirteç olarak kullanıldığında ise 'duraksama doldurma' ve 'konudan konuya' geçişi belirtme işlevleriyle dile getirilmiştir.

3.1.3.1 BAĞINTI KURMA

Öğretmen II Ders I

Aşağıdaki metinde öğretmen, sigarayı bırakma gibi bir alışkanlığın aksatılması veya terk edilmesi durumunda ortaya çıkan uykulu olmak, yorgun olmak, sinirli olmak, dikkatini bir noktada yoğunlaştıramamak gibi kişiyi rahatsız edici yan etkilere örnekler vermektedir

(1216). Öğretmen, bu örnekleri sonlandırırken *you know* belirtecini en son örneği verdikten sonra kullanır (1217). Aynı zamanda bu yan etkilerin zamanla kaybolduğunu söyledikten sonra da sözünü *you know* belirteci ile bitirir (1217). Öğretmen *you know* belirteci ile öğrencilerin, sözü edilen konularla ilgili olarak daha önceden bilgi sahibi olduklarını varsaydığını belirtmektedir. Öğretmen sözünü öğrencilere *disappear* sözcüğünü bilip bilmediklerini sorarak bitirir. Bu sorusunun başında da *you know* kullanan öğretmen aslında *Do you know* soru kalıbını *you know* biçiminde eksiltip (ellipsis) soru ezgisi ile dile getirmiştir (1218).

Öğretmen II Ders I

.....

1215.T: Yes/ Good/ So is it clear these withdrawal symptoms? Well/ Hı/ Other smptoms
 1216. included feeling tried/ Sleepy/ Irritable and finding it difficult to concentrate/
 1217. **You know**/ But these are something that gradually **you know**/ Disappear/ All
 1218. right? **You know** disappear?
 1219.Ss: Finish/

.....

3.1.3.2 BİR ANLATININ ÖNEMLİ OLDUĞUNU BELİRTME

Öğretmen II Ders I

Konusu nikotin, kafein gibi maddelerin bağımlılık yapması üzerine olan dersin bu bölümünde öğretmen, öğrencilerden ailelerinden ya da arkadaş çevrelerinden birinin bu sıralar bir bağımlılıktan kurtulmaya çalışıp çalışmadığını sorar (1183 - 1184). Ancak bu sorusunun ardından öğrencilerden herhangi bir yanıt gelmez (1186). Bunun üzerine öğretmen kendi yaşantısından bir örnek verir (1187 – 1194). Örneğinde kendi babasının bir süre önce ciddi bir akciğer hastalığına yakalandığını, bunun üzerine doktorların babasına sigarayı bırakmasını söylediğini anlatır. Ancak babası sigarayı bıraktıktan sonra çok daha değişik, daha sinirli, daha mutsuz bir insana dönüşmüştür. Öğretmen örneğini *you know* belirteci ile bitirir (1194). Öğretmen, *you know* belirtecini örneğinin sonunda kullanarak üzerinde durduğu bu konunun önemli olduğunu, bu yüzden kendi yaşamından bir örnek verdiğini öğrencilere belirtir. Aynı zamanda öğretmen bu belirteci kullanarak, öğrencilerin sözü edilen konu ile ilgili olarak önceden bilgi sahibi olduklarını varsaydığını belirtmektedir.

.....

1187.T: Hı? No? For example a: my father a.: once upon a time long long time

1188. a:: had a serious lung disease you know? And the doctors told him to
 1189. give up smoking and he had to give up smoking and then he was a horrible person
 1190. right? Because of these withdrawal symptoms/ All right? Because in his life ok?
 1191. there were no more cigarette smoking/ All right? And he he totally completely
 1192. changed to another person/ Her I mean his <yanlışını düzeltir>personalty
 1193. changed/ He was what/ more nervous ok? He was what/ More I mean unhappy
 1194. Ok/ He was a:: behaving very badly **you know**/

.....

3.1.3.3 DURAKSAMA DOLDURMA

Öğretmen II Ders I

Aalışkanlıklar ve bağımlılıklar üzerine olan dersten alınan aşağıdaki metinde öğretmen öğrencilere diyet yapan kişilerin öteki kişilerden daha fazla kahve içip içmediklerini sorar. Ancak sorusunu sormadan önce kullandığı *you know* belirteci öğretmene beş saniye kadar düşünme süresi verir (1239).

.....

- 1238.T: Did you ever notice that people who tried to cut down on the food they are
 1239. eating or/ Who are trying to go on a diet/ Do you think/ **You know** _____
 1240. These people drink coffee more than other people?
 1241.Ss: Yeah/

.....

Öğretmen I Ders II

Aşağıdaki örneğin alındığı derste öğretmen, öğrencilerden kitaptaki okuma parçasını okurken bilemedikleri sözcüklerin anlamlarını bağlamdan bulmalarını, sözlüklerine bakmamalarını ister. Ancak anlamını bulmada zorlandıkları sözcüklerin ise yalnızca altlarını çizmelerini söyler. Öğretmen, *you know* belirtecini kullandıktan sonra 5-6 saniye kadar duraksar (1311). *You know* belirtecinin bu kullanımı ile öğretmen henüz sözünün bitmediğini belirtmek istemiştir.

.....

- 1308.T: All right now it's your turn to quickly do some reading/ But I want you
 1309. to . a:: to try to guess the meanings ok? from the context/ Don't look
 1310. them up in your dictionaries ok? But but but underline/ Underline the words that
 1311. you put some effort/ **You know**/ _____ On guessing/ Just underline them/
 1312. Confession/ What's confession? Confess?
 1312.Ss: _____

.....

YOU KNOW SO BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders I

Bu metnin alındığı dersin başında öğretmen, en son ders kafeinin etkilerinden konuştukları hatırlatır. Kafeinin bağımlılık yaratan bir madde olduğundan sözederken öğrencilerin kafein ile ilgili daha önceden bilgi sahibi olduklarını varsayarak *you know* belirtecini kullanıp bir süre duraksar (1087) ve *so* belirteci ile konunun öteki bölümüne geçer.

- 1086.T: We were talking about the effects of caffeine actually/ Aa:/ It is a sort of
 1087. addiction you know _____ / So there is a very short quiz here/ Actually
 1088. sometimes we assume that/ We like something quite a lot/ But we can realize
 1089. that/ Ok? We don't know anything about it/ So/ I want you quickly go through
 1090. this quiz/ Is it a myth or fact? What is that? What is that?

.....

3.1.3.4 ÖRNEKLENDİRME

Öğretmen II Ders II

Aşağıdaki örnekte öğretmen dersin başında öğrencilere *used to*, *be used to* ve *get used to* kalıplarının ayırımı veren örnekler gösterir (1291-1295). Ancak bir öğrenci, *be used to* kalıbının ne anlama geldiğini anlayamaz. Bu yüzden öğretmen verdiği örneği başka sözlerle yineler. Öğretmen, “After a year has passed ” sözünden önce kullandığı *you know* belirteci (1301) ile “after a year” iletisini daha iyi anlaşılması için genişletmiştir (1300).

.....

- 1299.: Now he is getting used to it/ Because because/ Living alone in a big city is still
 1300. something strange or difficult but after a year **you know** / After a year
 1301. has passed he is going to feel better because he will be used to living alone/ ok?

.....

Öğretmen II Ders I

Aşağıdaki metinde öğretmen, ders kitabından kimi sıfatlar ve onlarla birlikte kullanılan edatlarla ilgili alıştırmalar yapmaktadır. Sıra *obsessed with* söz öbeğine geldiğinde öğretmen önce öğrencilere herhangi bir şey üzerine saplantıları olup olmadığını sorar; ancak öğrencilerden yanıt almadan önce *you know* belirtecini kullanarak söz konusu söz öbeği için

bir şeyin zihnini sürekli meşgul etmesi, sürekli olarak kişinin kafasında olması gibi açıklamalar yapar (1270). Bu açıklamalarından önce öğretmenin *you know* belirtecini kullanması, öğrencilere o soru ile ilgili bir açıklamanın gelmek üzere olduğunu göstermektedir:

.....

1267.T: Of /Yeah/ I am tired of cooking every night/ It means/ I am tired of means I am
 1268. fed up/ I am fed up with it/ I don't want to do it any more/ So the next one is fed
 1269. up with my job/ Hı obsessed with yeah obsession/ Do you have any obsessions?
 1270. Something **you know** always/ A:: keep your mind busy and you can never get rid
 1271. of it it's always in your head ok?/ I:: I think/ Now there is short recording here
 1272. these all adjectives here right? Obsessed/ Fascinated/ Mad/ Fed up/ Cause I want
 1273. you to familiar with the stress in those adjectives/ Right? I'll play the recording/
 1274.<öğrenciler dinleme parçasını dinlerler>.....

.....

3.1.4 *NOW* BELİRTECİ

Aşağıdaki metinler, *now* belirtecinin tekli ve birleşik belirteç olarak kullanıldığını ve 'konudan konuya geçiş' belirttiğini örneklendirmektedir.

3.1.4.1. KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME ⁵

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki örnekte öğretmen, *now* belirtecini aynı dersin bir başka bölümüne geçildiğini göstermek için kullanmıştır. Bu belirteç ile birlikte öğretmen, kitaptaki yeni konunun başlığını da okur (216). *Now* belirteci ve arkasından gelen kitaptaki başlık ile öğrenciler, yeni bir konuya geçildiğinin ayrımına varmaktadır.

.....

216. T: **Now** "Making conversation get it right using the right word" _____
 217. "What do you think is the difference between an addiction and an obsession?"
 218. _____ You hook something/ You hook on it/ If you can't do it you can't sleep
 219. all night/ Then you're obsessive/ What's addiction?

.....

Öğretmen II Ders III

Aşağıdaki örnekte öğretmen, öğrencilere yeni bir konuya başlanıldığını *now* belirteci ve bu belirteç ile birlikte kullandığı "I want you" (1376) sözüyle vermeye çalışırken bir öğrenci,

⁵ *Now* belirtecinin 'konudan konuya geçiş belirtme' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 1797, 1229-1237.

yeni konuya geçildiğini daha öğretmen sözünü bitirmeden anlar ve öğretmene “Which page?” (hangi sayfa?) diye sorar.

.....
 1376.T: **Now** //I want you/
 1377.S6: //Which page?
 .....

Öğretmen II Ders II

Birinci dersin devamı olan bu derste öğretmen, *be used to* kalıbı ile ilgili olarak öğrencilerden örnek istemeye devam eder (1278-1282). Öğretmen, bir öğrenciyi konu üzerinde konuştururken öğrenci konu ile ilgisi olmayan şakalar yapmaya başlar (1290, 1292). Öğretmen, önce bir tepki vermez ve öğrencinin şakasına karşılık verir. Ancak öğrenci değişik sesler çıkartmaya başlayınca (1292) öğretmen, artık buna bir son vermek ister ve önce *now* belirtecini ardından *come on back to here* (hadi artık derse dönüyoruz) söz öbeğini söyleyerek konuya kaldığı yerden devam etmek ister (1293). Öğretmen *now* belirtecini sözünün başında kullanarak bir önceki konuya geri döndüğünü belirtmiştir.

.....
 1284. T: No/ Because/ Why is he here?
 1285.s: University
 1286.T: He started university/
 1287.S3. Because I am addicted to English/
 1288.Ss: ((@@@))
 1289.T: Oh I wish you some more years full of English/
 1290.S3: I want to go to the Papua Yeni Gine/
 1291.T: Oh really? Ok/ I wish you good luck/
 1292.S3. I want to hung a mung/
 1293.T: **Now**/ Come on/ Back to here/He started his university education ok?He is living
 1294. alone/ ok? <tahtaya yazar> He is getting used to/ Ok/ Now Now/ Okan is getting
 1295. used to living alone/ Ok/ Let's suppose one more year past/ Ok? So a year past/
 1296. now/<tahtaya yazar>He is used to living alone/ Yeah? Ok? Is it clear ladies and
 1297. gentelmen?
 .....

3.1.5 OKAY BELİRTECİ

Yapılan ders kayıtlarına bağlı olarak *okay* belirtecinin incelenmesi sonucu, bu belirtecin tekli belirteç olarak ‘iletmiş bilgiyi değerlendirme’, ‘söylemi bölümlere ayırma’ ve ‘öğretmenin konuşması için öğrenciye söz verme’ işlevleriyle kullanıldığı belirlenmiştir.

Okay belirteci öteki belirteçler ile kullanıldığında ise, 'iletilmiş bilgiyi değerlendirme', örneklendirme, 'konudan konuya geçişi belirtme', işlevlerini yüklediği ortaya çıkmıştır.

3.1.5.1 İLETİLMİŞ BİLGİYİ DEĞERLENDİRME

Öğretmen I Ders V

Dördüncü dersin devamı olan bu derste, *past perfect* ve *past perfect continuous* arasındaki ayrımı gösteren alıştırmalar yapılmaktadır. Sıradaki alıştırmayı yapan öğrenci, yanlış yanıt vermesine karşın (779) öğretmen, öğrencinin verdiği cevabı *okay* belirteci ile onaylar ve öğrencinin verdiği cevabı doğru biçimiyle yineleyip düzeltir (780).

.....

776.S11: "He was waiting for"/

777.T: No/ Because he is there before that time he started when? Half an hour ago and

778. still waiting/ understand? So you have to use past perfect continuous/ Yes ?/

779.S3: He had waited/

780.T: **Ok/** He had been waiting for half an hour/ Hı hı/ Yes Deniz/

.....

Öğretmen II Ders V

Aşağıdaki metinde öğretmen *past tense* ile ilgili bir soru soran bir öğrencinin bu iletisini öğrencinin konuyu anlamamış olduğu biçiminde değerlendirir ve öğrenciler için konuyu bir de anadilde anlatır. Öğretmen açıklamasına Türkçe *peki peki* belirteci ile başlar (1725). Öğretmen, açıklamasını sonlandırırken de önce Türkçe *tamam* sonra da İngilizce *okay* diyerek derse hedef dilde devam eder (1759). Düzenek kaydırma da bir tür bağlamaştırma ipucudur ve öğretmen tarafından açıklama yapma amacıyla kullanılmış olabilir (Elridge, 1996).

.....

1724.S4: İlla hocam past tense de zamanın belirli mi olması lazım?

1725.T: **Peki peki** ilk önce past tense ve present perfect öğrenirken aradaki ayraç olarak

1726. diyoruz ki past tense pastta olmuş bitmiş kalmış şu anla ilgisi olmayan olaydır

1727. dolayısıyla mantıken genelde bi context içinde karşımıza çıktığında ayırt

1728. edebilelim diye kural koyduğumuzda ayırt edebilelim diye bakın yani present

1729. perfect ile past simple/ o zaman biz de ayraç olarak past simple için diyoruz ki o

1730. fill in the blank leri yaparken işte yani işte burda kesin bi zaman varsa artık bu

1731. pasttır olmuştur bitmiştir ve zaman verilir orada bunu kullanıyoruz/ ama

1732. present perfect dilimizde karşılığı olmayan bi tense (.....)

1759. dilimiz içinde geçerli herkes Türkçeyi aynı derecede kullanmıyor **tamam**? **Ok**/
 1760. what should he have done or what shouldn't he have done/ Now we are talking
 1761. about the mistakes ok? Scott made what kind of mistakes/ do you remember?
 1762. Hım: about for example let me try to remind you first food what else? Transaport
 1763. transport maybe animals/ animals or equipment what kind of mistakes did he
 1764. make? Hı? Can you remember and tell me?
 1764.S7: Clothes olabilir/
 .....

OKAY, RIGHT BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders VII

Aşağıdaki metinde öğretmen *possession* sözcüğünü öğretmek için öğrencilere “size ait olan şeylere ne denir” sorusunu sorar (2202). Bir öğrenci bu soruya “gerçek şeyler” yanıtını verir. Öğretmenin istediği yanıt bu değildir; yine de *okay right* belirteçlerini kullanarak öğrencinin yanıtını onayladığını belirtir (2205). Ancak öğretmen, en doğru yanıtı alana kadar öğrencilere doğru sözcüğü bulmalarına yardımcı olacak yönlendirici örnekler verir (2205-08).

.....

- 2201.T: The things/ good/ things how do you call those things that belong to you? Ha?
 2202.S6: Real/
 2203.T: Ha?
 2204.S6: Real things/
 2205.T: Real things **ok right**/ <masadaki kitapları göstererek> this belongs to me so what
 2206. is it called? what is it called? Ok this is a book right? But this is mine that's mine
 2207. what do you call this?
 2208.S3: You are a materialistic person/
 .....

3.1.5.2 SÖYLEMİ BÖLÜMLERE AYIRMA⁶

Öğretmen I Ders V

Aşağıdaki metinde öğretmen, past perfect ile ilgili bir açıklama yaparken *okay* belirtecini kullanarak öğrencilere açıklamasını anlayıp anlamadıklarını sorar; ancak öğrencilerden yanıt beklemeden konuşmasına devam eder (750, 751). *Okay* belirteci bu işlevi ile öğretmen konuşmasını bölümlere ayırmıştır.

747.T: Yes Selçuk/ Start/
 748.S2: <Öğrenci alıştırmayı okur ve yanıtlar> had been travelling

⁶ *Ok* belirtecinin ‘söylemi bölümlere ayırma’ işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 1166, 1168, 1175, 1381, 1420, 1429, 1432.

749.T: Yes correct/When we see all we use past past perfect continuous/Because we can/
750. see the result at the specific time/ **Ok?** And “travel” can be used as a continuous
751. word/ **Ok?** That is why as well/ **Ok?** Yes? And next one?

.....

Öğretmen II Ders VI

Aşağıdaki metinde öğretmen *past perfect continuous* kalıbını tahtada örneklerle açıklamaktadır. Öğretmen bir ya da iki tümce söyledikten sonra öğrencilere söylediklerini anlayıp anlamadıklarını sorar. Sözüünün sonunda *okay* belirtecini soru tonlamasıyla kullanır (1984, 1990, 1992, 1998, 2000, 2002, 2006)). Ancak öğrencilerden bir yanıt beklemeden sözüne devam eder. Çünkü öğretmen yalnızca söylemini *okay* belirteci ile anlaşılır bölümlere ayırmıştır ve *okay* belirteci ile sorduğu her sorudan sonra sözüne devam etmiştir.

.....

1984.T: Yeah/ “had been waiting for an hour and a half” **Ok?** <tahtaya örnek yazar>”The
1985. reason why the ground was” <yarıda keser çünkü öğrenciler kendi aralarında
1986.konuşmaktadırlar> you know this subject very well? I am trying to explain it/Now
1987. ok good <öğrenciler susmuştur>“ The reason why the ground was very wet is just
1988.because it had been raining” it might have been stopped or not right we don’t
1989.know/But this is the reason/The logic is same with the present perfect
1990.continuous/It’s same it’s same **ok?** You remember? There was a usage for that? **Ok**
1991.a.: for example what? Ha I see a.: what? Some paint/You know/On your clothes/So
1992.have you been painting? **Ok?** this is the result **ok?**/ or/ He looks tired he has been
1993. working outside in the garden/You remember this one? Ha? present?
1994.Ss: _____
1997.T No? look >tahtaya söylediği örneği yazar> “He looks very tired/He has been
1998. working in the garden for hours **ok?** this is the result this is the reason but this
1999. one present **ok?** same thing the same logic and _____ but this one is past all
2000. right? Result and reason **ok?** <tahtaya bir örnek daha yazar> can you see the
2001. difference? “How long have you been waiting” **ok?** now I’ve just came a.: arrived
2002. and I said **ok?** a.: how long have you been waiting I think I am a bit late please
2003. you know forgive me right and in the second one this is totally past “how long
2004. had you been waiting when the bus finally came?” Here I am asking a question
2005. about past/ gelidiğinde ne kadar bekliyordun ne kadar zamandan beri
2006. beklemekteydin **ok?**

.....

OKAY, WELL BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders VII

Aşağıdaki örnekte öğretmen, dersi bitirmek zorunda olduğunu; çünkü kitaptaki sözcük alıştırmalarına başlarsa bitiremeyeceğini belirtir. Bu sözünün başında *okay well* belirteçlerini

düşen bir ezgi ile kullanır. (2396). Bu belirteçlerin buradaki görevi, yapılmakta olan konuyu ve dersi sonlandırmaktır.

.....

2396.T: Yeah comfortable ones you know are the ones that he prefer *ok*/ Well I think I
2397. have to stop here for today/Because a:: I can't/If I start the vocabulary section I
2398. can't finish it/When you go home please do it at home/And you know/a:: in the
2399. classroom you have it/You know/Already prepared/ it's on page a hundred and
thirty four/
.....

3.1.5.3 ÖĞRENCİYE KONUŞMASI İÇİN SÖZ VERME⁷

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki örnekte öğretmen, öğrenciyi eliyle gösterir ve *okay* belirtecini kullanarak konuşması için söz verir (298).

.....

298.T: <öğrenciyi eliyle gösterir> *Ok* you? You're asking/
299.S21: You Emre/Are you addicted?
300.T: Are you addicted Emre?
301.Ss: ((@@@))
302.T: Emre sen keş misin? ((@@)) something like this/ Are you addicted Emre?
303.S22: Yes I am addicted/
.....

Öğretmen II Ders V

Aşağıdaki örnekte öğretmen, öğrenciyi konuşması için söz vermek istediğinde önce *okay* belirtecini kullanır; aynı anda gözleri ve başıyla öğrenciyi gösterir (1767). Bu durumda öğretmen, hem sözel hem de sözel olmayan bir bağlamaştırma ipucu kullanmıştır.

.....

1766.T: All right clothes Can you try to explain you know some of the mistakes using this
1767. one/He should have this but he didn't/ *Ok*? <öğrenciyi gözleri ve başıyla
1768.gösterir>
1769.S3: He should have taken more clothes/
.....

⁷ *Ok* belirtecinin 'öğrenciyi konuşması için söz verme' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 838, 2049.

3.1.5.4 ÖRNEKLENDİRME

OKAY, I MEAN BELİRTEÇLERİ

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki örnekte öğretmen, kafeinin etkilerinden söz ederken kafeinin aynı zamanda kişinin sinir sisteminini de harekete geçirdiğini belirtir (1153). Öğretmen bu etkinin sonuçlarını öğrencilere biraz daha geniş bir açıdan göstermek için, kişinin sinir sistemi uyarıldığında çevresindeki uyarıcılara karşı daha dikkatli olduğu örneğini verir. Öğretmen, bu örneği vermeden önce *okay* sonra *I mean* belirteçlerini kullanır (1154). *Okay* belirteci öğretmenin söylemini bölümlere ayırırken *I mean* belirteci öğrencilere konuyla ilgili daha geniş bir bilginin ya da örneğin söyleneceğini gösterir.

- .....
 1153.T: Hı hı/ hı::again look/ It stimulates the nervous system/ You know?/ Nervous
 1154. system? Yeah/ **Ok/ I mean** if your nervous system is stimulated Ok? By
 1155. any kind of substance it means Ok? You are more alert/ ok? And on the other
 1156. hand it says here/ It also stimulates your muscles _____ hı? Isn't it? look/ By
 1157. the way can you underline this word stimulate? There is one more <öğretmen
 1158.tahtaya sözcükleri yazar>

3.1.5.5 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

Öğretmen I Ders VII

Aşağıdaki örnekte öğretmen dersin değişik bir bölümüne geçildiğini önce *okay* belirtecini kullanarak, ardından kitaptaki konu başlığını okuyarak öğrencilere belirtir (1001). Tam o sırada kapı çalar ve içeri başka sınıftan bir öğrenci girer ve sınıftaki öğrenci temsilcisiyle görüşmek istediğini dile getirir (1005). Bu öğrenci sınıftan çıktıktan sonra sınıftaki öğrenciler kendi aralarında konuşmaya başlarlar. Öğretmen bölünmüş olan derse öğrencileri geri döndürmek ve onları sessizleştirmek için *okay back to here* söz öbeğini kullanır (1008).

- .....
 1001.T: **Ok/** "put the clothes into right section" <öğrenciler sekiz dakika boyunca
 1002.kendileri çalışırlar> <bu arada kapı çalar ve içeri başka sınıftan bir öğrenci girer>
 1003.SX: Sınıftan birisini bi dakika alabilir miyim?
 1004.T: Nası yani? Sınıftan birisini?
 1005.SX: Sınıf temsilcisini bi dakika alabilir miyim?
 1006.T: Hı:: Sınıf temsilcisi yok/ Almışlar daha önceden/<öğrenciler gülüşürler>
 1007.SX: Oldu/İyi dersler/ <sınıftan çıkar>

1008.T: **Ok back to here** “women’s fashion”?

.....

OKAY, ALL RIGHT BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders IV

Aşağıdaki örnekte öğretmen öğrencilere yaşamlarında yapmaktan pişman oldukları bir şey olup olmadığını sorar (2042-44). Öğrenciler önce bu soruya yanıt vermezler. Daha sonra bir öğrenci, kız arkadaşının doğum gününü unutmış olmaktan pişman olduğunu söyler (2052). Öğretmen bunun üzerine, bu olaydan sonra ne olduğunu duymak ister (2050). Öğrenci de kız arkadaşına onu çok sevdiğini ve doğum günlerinin önemli olmadığını; çünkü her günün kendilerine ait olduğunu söylediğini anlatır. Öğrencinin bu açıklaması karşısında sınıfta öğrenciler arasında gülüşmeler olur. Bunun üzerine öğretmen de bir yorum yapar. Öğretmen yorum yapmadan önce, *Okay* belirtecini kullanarak öğrencinin ilettiği bilgiyi anladığını belirtir ve yorumuna *okay right so* belirteçleri ile başlar (2059). Öğretmen bu belirteçleri kullanarak söyleminin bir öteki bölümüne geçtiğini belirtir. Öğretmen yorum yaptıktan sonra sınıfta bir kez daha gülüşmeler olur ve öğrenciler kendi aralarında konuşmaya başlarlar. Bu durum yaklaşık 15 saniye kadar sürer. Öğretmen, bu duruma son vermek ve öğrencinin hikayesine geri dönmek için bir sonraki sorusundan önce *Okay all right* belirteçlerini yüksek bir ezgiyle söyler (2062).

.....

2055.T: Then tell me what happened that day? in English please/ what did you do? Yes?

2056.S6: I said I love you very much and it is not important for this day because all days/

2057.are ours/

2058.Ss: ((@@))

2059.T:**Ok/ I see** _____ / **ok right/ so** no matter whether you forget it not so you have

2060. how many days more? Three hundred and sixty four days left to say I love you/

2061.Ss: ((@@))

2062.T: **Ok all right /Come on/** What else what else? So you avoided buying presents?

.....

OKAY, AND BELİRTEÇLERİ

Öğretmen I Ders VI

Aşağıdaki örnekte öğretmen, moda ile ilgili olan dinleme parçası hakkında öğrencilere sorular sormaktadır. Öğrenciler, öğretmenin sorduğu soruya yanıt verdiklerinde ya da sessiz kaldıklarında öğretmen önce yanıtı kendisi yineler; sonra, yeni bir soruya *okay and*

belirteçleriyle başlar. Öğretmen bu belirteci kullanarak, aynı konuyla ilgili başka bir soruya geçtiğini belirtir (925, 927).

- .....
 923.T: Shoes on the platform/ Why does she think they are awful?
 924.Ss: _____
 925.T: Because she said many things of shoes/ **Ok/ And/** "High heeled shoes"? They are?
 926.Ss: //Uncomfortable/
 927.T: //Uncomfortable/ **Ok and** her hair?
 928.S21: She has suffered/
 929.T: Hı hı/ Why?
 930.S21: Resimden de görüldüğü gibi/
 .....

Öğretmen II Ders VI

Aşağıdaki örnekte öğretmen, VIII. Henry hakkında öğrencilere sorular sormaktadır. Öğretmen bir sorunun yanıtını aldıktan sonra *okay and* belirteçlerini kullanarak öteki soruya geçer. Bu belirteçleri kullandıktan sonra öğretmen, anadilde kullandığı *a::* geri kanal yanıtı (back channelling response) ile bir soru soracağını belirtir (1924).

- .....
 1922.T: Divorced/
 1923.S3: Divorced yeah/
 1924.T: **Ok and a::** some of you said he was fat fat yeah what's the other word for fat?
 1925.Ss. Obez/
 .....

OKAY, NOW BELİRTEÇLERİ

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki örnekte öğretmen, dersin yeni bir bölümüne geçeceğini *okay now* belirteçlerini kullanarak gösterir (274).

- .....
 274.T: **Ok/ Now** Look at the things here<öğretmen kitaptaki örnekleri okur>and with
 275. your friends decide and ask the questions<öğretmen öğrencileri kümelere ayırır>
 276. Three and for/ Not only two/You are four together/
 .....

OKAY OKAY BELİRTEÇLERİ

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki örnekte öğretmen öğrencileri kümelere ayırdıktan sonra öğrenciler kendi aralarında soruları birbirlerine sorup yanıtlarlar. Beş dakika sonra öğretmen, grup çalışması sırasında öğrencilerin birbirlerine sorduğu soruları duymak için bir gruba söz verir. Söz vermeden önce **OKAY OKAY** belirteçlerini ard arda kullanıp (278) dersin yeni bir bölümünün başlayacağını belirtir.

.....

274.T: Ok/ Now Look at the things here<öğretmen kitaptaki örnekleri okur>and with

275. your friends decide and ask the questions <öğretmen öğrencileri kümelere ayırır>

276. Three and for/ Not only two/You are four together/

277. <öğrenciler aralarında soruları birbirlerine sorup yanıtlar>

278.T: **OK/ OK LET'S START! OK** listen to Fatih and his saz

279. arkadaşları/ ((@@)) Ok / Yes/ So you're speaking and we are listening/

.....

OKAY, WELL BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders IV

Dersin bu bölümünde öğretmen, bir önceki ders başka bir öğretmen tarafından sınıfta yapılan okuma parçasını öğrencilere anımsatmaya çalışmaktadır. Bu amaçla öğrencilere *Okay well* belirteçlerini sözünün önünde kullanarak (1642), bu okuma parçası hakkında ne bildiklerini sorar; bir başka deyişle konunun yeni bir bölümüne geçer. Sorusunun hemen ardından okuma parçasında sözü edilen yolculuğun ne amaçla olduğunu anımsatır ve bu yolculuğu gerçekleştiren insanların ne tür zorluklarla karşılaştıklarını öğrenmek ister. Sonra öğrencilere bu konu ile ilgili bir şey anımsayıp anımsamadıklarını sorar.

.....

1642.T: **Ok/Well/What** do you remember about this a:: you know a:: excursion what/

1643. do you remember ha? What do you remember about this journey let me say/ they/

1644. set off a journey actually but their aim right? Their aim was to be/ you know/ the/

1645. first people to reach the South Pole ok? So a::they had troublesome trip ok? They/

1646. had many many you know difficulties on their way a:: to to South Pole right? So/

1647. what dangers or what difficulties you know a:: did they have? Ha? Anything you/

1648. can remember/ ha?

.....

Öğretmen II Ders II

Aşağıdaki metnin alındığı ders, ilk dersin devamı olan kafein bağımlılığıyla ilgili bir okuma parçasıyla sürmektedir. Öğretmen öncelikle, öğrencilerden ders kitabındaki okuma parçasını sessizce okumalarını ister; ancak bu ders günün son dersi olduğundan öğrenciler oldukça hareketlidir ve okuma parçasını sessizce okuyacakları yerde kendi aralarında konuşmayı tercih ederler. Bunun üzerine öğretmen, önce bir kez *Okay* sonra iki kez *well* belirtecini kullanarak (1337) öğrencilerin dikkatlerini derse çekmeye çalışır; çünkü artık dersin sessiz okuma bölümü bitmiştir ve öğrencilerin sorulara yanıt vermeleri gerekmektedir.

.....

1332.S3: Can I ask some questions?

1333.T: Later/ please be patient/ Ok? / I'll ask you some questions as soon as you finish/

1334. I'll ask you some questions as soon as you finish/ Also I'd appreciate your doing

1335. reading more silently/ finished?

1336. Ss: Yes/

1337. T: All right/ my kind students/Ok/Well/Well/So can someone tell me what kind

1338. of changes right? Has she undergone/ ha? Skin?

.....

OKAY SO BELİRTEÇLERİ

Öğretmen I Ders IV

Aşağıdaki metinde öğretmen, önce öğrencinin verdiği yanıtı *okay* belirteci ile onaylar ve hemen arkasından kullandığı *so* belirteci ile yeni bir soruya geçer (1630).

.....

1627.S4: The man died/

1628.T: A:: they died/ I see/

1629.S4: Yes

1630.T: *Ok/so* were they/ I mean _____ that means they weren't a:: you know able to

1631. be the first men hı?

1632.S4: No/

.....

Öğretmen II Ders VI

Aşağıdaki metinde öğretmen, önce öğrencinin verdiği yanıtı *okay* belirteci ile olumlu olarak değerlendirir ve bu belirtecin arkasından kullandığı *so* belirteci ile dersin yeni bir bölümüne, yani yeni bir alıştırmaya geçer.

- .....
 2099... Ss: Brilliant/
 2100.T: Brilliant yeah genius very clever/ Dirty?
 2101.Ss: Filthy/
 2102.T: Filthy/ **Ok/ so** <yeni alıştırmaya geçilir>“when people from the same country
 2103. fight each other”? it’s called?
 2104.Ss: Civil War/
 .....

OKAY, TAMAM BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders II

Aşağıdaki örneğin alındığı derste, kitapta bir şarkıcı ile ilgili bir bölüm işlenmektedir. Bir öğrenci kitaptaki resimleri renkli olarak göremediğini çünkü kitabının fotokopi olduğunu dile getirir. Öğretmen bunun üzerine - kurum içinde fotokopi baskı kitap kullanmak yasak olduğundan - sınıfta ders kaydı yapıldığını ve söyledikleri herşeyin teybe kayıt edildiğini belirtir. Bir öğrenci teybin tam önünde oturmasına karşın derste kayıt yapıldığını ayırdına varmamıştır. Bunun üzerine öğretmen, öğrenciyi inandırmak için teybe doğru hangi sınıfta olduklarını söyler. Öğrenci de teybe doğru konuşmaya başlar (1330). Öğretmen öğrenciyi susturmak ve derse geri dönmek için önce *okay* sonra anadilde *okay* belirtecinin karşılığı olan **tamam** sözcüğünü kullanır. Öğrenci kendi kendine konuşmaya devam edince de öğretmen son olarak **come on** sözünü kullanır ve öğrenci susar (1331).

- .....
 1323.S4: Sene başından beri renkli kitap alıyoruz ilk defa fotokopi aldık/
 1324.T: <öğrencinin sözünü yarıda keserek>Anything you are saying now in class is
 1325. being recorded/ then we’ll publish it/
 1326.S3: All my voice?
 1327.T: E OF COURSE!
 1328.S3. Vallahi mi?
 1329.T: What do you think? B18 B18 This is B18/
 1330.S3: <teybe doğru söyler>No no this is not B18 this is not Okan!
 1331.T: **Ok/ Tamam Okan/ Come on**
 .....

3.1.6 SO BELİRTECİ

Aşağıdaki çözülemeye dayalı olarak *so* belirtecinin ‘neden belirtme’, ‘konudan konuya geçişi belirtme’ ve ‘duraksama doldurma’ işlevleriyle kullanıldığı belirlenmiştir. Öteki belirteçler ve geri kanal yanıtı ile *so* belirteci, ‘duraksama doldurma’ ve ‘neden belirtme’ işlevleriyle kullanılmıştır.

3.1.6.1 NEDEN BELİRTME

Ders I Öğretmen I

Aşağıdaki örneğin alındığı örnekte öğretmen, mükemmelci insanlarla ilgili olan bir okuma parçasının içeriğini öğrencilerle tartışmaktadır. Bir öğrenci, bu tür kişilere karşı öteki kişilerin nasıl bir tavır içinde olduğunu “Kedi uzanamadığı ciğere pis der hocam” diyerek örneklendirir (199). Öğretmen de öğrenciye söylediği sözün kimi kişilerin mükemmelci kişileri takdir etmedikleri anlamına mı geldiğini sorar. Öğretmen bu sorusundan öne *so* belirtecini kullanır. Bu kullanımı ile *so* öğretmenin, öğrencinin iletisi ile ilgili daha fazla bilgi almak istediğini belirtmektedir. Bir başka bir deyişle öğretmen, öğrencinin neden böyle bir yorumda bulunduğunu *so* belirtecini sözünün önünde kullanarak açıklamasını ister (200).

- .....
 198.T: Hı:/ You wanna say that / Ok in Turkish/ I wanna hear it?
 199.S15: Kedi uzanamadığı ciğere pis der hocam/
 200.T: Hı:/ So that's why people don't admire you' re saying? You don't agree?
 201.S.4: ((XX))
 .....

Öğretmen I Ders II

Aşağıdaki metinde öğretmen, birinci ders yapılan dinleme bölümüyle ilgili öğrencilere sorular sormaktadır. Bir öğrencinin verdiği yanıtın sonra (374) öğretmen, öğrencinin verdiği yanıtı yeterli bulmaz ve yanıt hakkında biraz daha bilgi almak için *so* belirtecini soru ezgisiyle kullanır ve öğrenciye bir soru sorar (371, 375).

- .....
 369.T: Why is he afraid of having free time? Hı hı? Because/ Yeah he doesn't know what
 370. to do in his free time/ < teybi yeniden çalıştırır ve 10 sn sonra yeniden durdurur>
 371. So is this a problem for other people?
 372.Ss: Yes/
 373.T: For Who?
 374.Ss: His wife and kids/
 375.T: So/ How do they feel?
 376.S12: She is fed up/
 .....

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki metinde öğretmen, öğrencilere bir sözcüğün karşıt anlamını tahmin edip edemeyeceklerini sorar (32). Bir öğrenci yalnızca *evet* diyerek o sözcüğün karşıt anlamını

tahmin edebileceğini dile getirir. Öğretmen yalnızca *evet* yanıtını yeterli bulmaz ve *so* belirtecini iki kez soru ezgisiyle kullanarak öğrencinin ne demek istediğini daha açık bir biçimde anlatmasını ister (34).

.....

32. T: But If it says “never moody or stressed” you can guess that it is the opposite/

33. S1: Yes/

34. T: **So? So** what do you say? Not moody not stressed/ “They are always completely

35. reliable and efficient and never moody or stressed” so? Not stressed and? Reliable

36. you know the meaning?

.....

3.1.6.2 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

Öğretmen I Ders I

Aşağıdaki metinde öğretmen, öğrencinin verdiği yanıt hakkında bir açıklama ve yorum yaptıktan sonra (82-4) *so* belirteciyle öğrencilere sözcüklerin anlamlarını sözlükten bulup yazmaları gerektiğini hatırlatır (85) ve *so* belirtecini *let’s carry on* sözü ile birleştirerek önceki konuyu bitirip yeni bir konuya geçer

.....

81. S6: Third paragraph. “makes you irritable and resentful”/

82. T: “Pressure on you and your family and makes you irritable and resentful”. **So if**

83. irritable and resentful together it means that meaning is similar to each other.

84. These have negative meaning. You can guess it like this di mi? **So** you’ re

85. going to write the definitions of new words from your dictionaries/ **So/ let’s carry**

86. on. Which of the three kinds of people do you find most annoying? Which one?

87. Goktuğ are you speaking?

.....

3.1.6.3 DURAKSAMA DOLDURMA⁸

Öğretmen I Ders IV

Aşağıdaki metinde öğretmen, okuma parçasındaki kimi sözcüklerin eş anlamlılarını öğrencilere sormaktadır (612, 614); ancak sorduğu iki soruya da öğrencilerden yanıt gelmez (613, 615). Bunu üzerine öğretmen doğru yanıtları kendisi verir (614, 616). Öğretmen, verdiği son yanıtın sonra bir soru daha sorar. Bu sorusunu sormadan önce, hangi soruyu soracağına karar verene kadar 5 saniye kadar düşünür. Bu duraksama süresinden önce ise *so* belirteci kullanır (616).

⁸ *So* belirtecinin ‘duraksama doldurma’ işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 1171.

.....

612.T: Loud noise yes/ Coffin?

613.Ss: _____

614.T: Box where you put a dead body/ and hissed?

615.Ss: _____

616.T: Made a noise like a snake/ So/ _____ Dracula had booked a holiday through

617. which tour? Transylvanian tours/ to go to _____ Where does he wanna go?

618.S12: Greenland/

.....

Öğretmen II Ders VI

Dersin bu bölümünde öğretmen, öğrencilere daha önce okudukları okuma parçası ile ilgili düşüncelerini sormaktadır. (1880-81). Öğretmen bir sonraki sorusuna geçmeden önce *a::* geri kanal yanıtı ve *So* belirtecini kullanarak sorusundan önce bir süre düşünür (1883).

.....

1880.T: Really? Was it boring for you? But but he is a very extraordinary character in

1881. history/ I think/ You know/Not a good one/ But very maybe a strange one? Ha?

1882.Ss: Yes/

1883.T: Yeah? A:: So _____ did you know all these before?

1884.Ss. No/

.....

Öğretmen II Ders V

Aşağıdaki metinde öğretmen, *so* belirteci ve *a::* geri kanal yanıtını kullanarak önce bir sonraki sözünün ne olacağına karar vermek için bir süre düşünür; sonra dersin bir başka bölümüne geçer (1800).

.....

1797.T: So he should have better research ok? But he didn't but he didn't yes is it clear

1798. now? The meaning is clear? He should have done this and that and he shouldn't

1799. have done this and that but he did or but he didn't ok? So _____ so

1800. _____ a:: I think look you can later then a:: you can try to complete these

1801. sentences ok? so let's listen to the last questions in the interview/ <öğrenciler

1802. dinleme parçasını yine dinlerler>Ok <parçayı yarıda durdurur>write down he

1803. should have done his research better/ ok? how about the second one? He should

1804. have/ look <yeniden dinletir> he should have?

.....

3.1.7 BECAUSE BELİRTECİ

Yapılan çözümlmeye dayalı olarak *because* belirtecinin 'neden belirtme' işleviyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.7.1 NEDEN BELİRTME⁹

Öğretmen I Ders IV

Aşağıdaki metnin alındığı derste öğretmen, bir öğrenciye hiç mükemmeli insanları tanıyıp tanımadığını sorar (141); ancak soruyu yönelttiği öğrenciden yanıt alamayınca öğretmen, öğrenciye konuşmak istemediği için mi yanıt vermediğini sorar (161). Bu sözünün önünde öğretmen, *because* belirtecini kullanarak öğrencinin konuşmak istememesine bir neden gösterir.

.....

157.T: Hı:// She is like you/ You are perfect but not too much/ Neslihan? Do you know

158. anybody? You are just not talking about friends/We're talking about an

159. employee/ A partner and a mother/

160.S13: _____

161.T: No you don't? Nobody knows? **Because** you don't want to speak? But I know/

162. somebody says mother/

.....

Öğretmen I Ders IV

Aşağıdaki metnin alındığı derste, işlenen kısa hikayedeki kahramanın hikaye yazma yarışmasını neden kazanamadığı tartışılmaktadır (593-95). Bu kişi, yarışmanın koşulu olan elli sözcük yerine elli bir sözcükten oluşan bir hikaye yazdığı için yarışmadan elenmiştir. Öğretmen, bu kişinin neden elli bir sözcükten oluşan bir hikaye yazmış olabileceğini *because* belirtecini soru ezgisiyle ve yüksek ezgide kullanarak sorar (602-603).

.....

600.T: But did he need to know mathematics to enter this competition?

601.S12: Hı no/

602.T: No **because**/ He was going to write a story but he failed because _____

603. **BECAUSE?**

603.S15: He couldn't count the words/

.....

3.1.8 BUT BELİRTECİ

But belirteci yapılan ders kayıtlarında tekli ve birleşik belirteç olarak 'karşıtlık belirtme' işleviyle kullanılmıştır.

⁹ *Because* belirtecinin 'neden belirtme' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 664, 764, 766.

3.1.8.1 KARŞITLIK BELİRTME¹⁰

Öğretmen II Ders III

Dersin bu bölümünde öğretmen, öğrencinin verdiği yanıtın yanlış olduğunu göstermek için *but* belirtecini sözünün önünde kullanarak bu cevabın yanlış olma olasılığını belirtir (1488). Öğrenci de bu ipucundan yola çıkarak yanlışını düzeltir (1489).

.....

1486.S2: "I am used to staying at home"?

1487.S6: "I used to" hocam "I used to"/

1488.T: **But** why do you say "nowadays at weekends" you know?

1489.S6: I stay olacak herhalde/

.....

AMA, BUT BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders II

Aşağıdaki örnekte öğretmen, öğrencinin verdiği yanıtı değerlendirirken *but* belirtecinin anadildeki karşılığını ve *but* belirtecini ard arda kullanarak öğrencinin yanıtına karşı görüşte olduğunu dile getirir (1361).

.....

1359.T: Yes Yes/ So did she suffer any withdrawal symptoms after she had stopped?

1360.S5: She said I started to feel much better/

1361.T: Yeah **ama but** is it a withdrawal symptom? No/ So I think we already

1362. expressed how her life changed after giving up caffeine/ Better skin and better

1363. sleeping habits/ Ok/ Break time/

.....

3.1.9 AND BELİRTECİ

Yapılan ders kayıtlarına dayalı olarak *and* belirtecinin tekli belirteç kullanımda 'söylemi bölümlere ayırma' ve 'konudan konuya geçişi belirtme'; öteki belirteçlerle kullanıldığında ise 'duraksama doldurma' işlevleriyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.9.1 SÖYLEMİ BÖLÜMLERE AYIRMA

Aşağıdaki örneklerde birinci (519) ve ikinci öğretmenler (1188, 1189,1191) ilettikleri sözlerin devamını *and* belirteci ile sağlayıp söylemlerini bölümlere ayırırlar.

¹⁰ *But* belirtecinin 'karşıtlık belirtme' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 103, 226, 452, 762, 850, 1830.

Öğretmen I Ders V

- .....
 517.T: Ok/ It means that they . / They/ What happened to them?
 518.S12: They got married/
 519.T: They feel in love while washing clothes/ **And** one of their wedding presents
 520. had been a washing machine/ Ha ha ha <komik bulmadığını anlatan bir ezgi
 521.ile>Ok/ third one now/
 .....

Öğretmen II Ders I

- .....
 1187.T: Hi? No? For example a: my father a:: once upon a time long long time
 1188. a:: had a serious lung disease you know? **And** the doctors told him to
 1189. give up smoking **and** he had to give up smoking **and** then he was a horrible person
 1190. right? Because of these withdrawal symptoms/ All right? Because in his life ok?
 1191. there were no more cigarette smoking/ All right? **And** he he totally completely
 1192. changed to another person/ Her I mean his <yanlışını düzeltir>personalty
 1193.changed/ He was what/ more nervous ok? He was what/ More I mean unhappy Ok/
 1194. He was a:: behaving very badly you know/
 .....

3.1.9.2 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME ¹¹

Aşağıdaki örneklerde birinci (333, 337, 339, 341), ve ikinci öğretmen, öğrencilere sordukları her sorunun yanıtını bir kez yineleyip *yes* ya da *all right* belirteçleri ile onayladıktan sonra *and* belirteci ile bir başka soruya ya da konuya geçerler (2366).

Öğretmen I Ders II

- .....
 333.T: Yeah colleague/**And** what's she addicted to?
 334.Ss: Swimming
 335.T: / Swimming/ All right/ Second one?
 336.Ss: Her husband/
 337.T: Her husband/ Yeah/**And** what's he addicted to?
 338.Ss: Work/
 339.T: Work/ His job we can say/ **And** third one
 340.Ss: Flatmate
 341.T: A flatmate/ To internet / Chat rooms/ **And** the last one/ A friend / **And** he is
 342. addicted to football/ Now listen again and for detail/ What exactly does the addict
 343. do?/ **And** is this a problem for other people/ Why/Why not?
 .....

¹¹ *And* belirtecinin 'konudan konuya geçişi belirtme' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 402, 480, 610, 682.

Öğretmen II Ders VII

- .....
 2364.T: Yeah what kind of trousers?
 2365.Ss: Bol paça?
 2366.T: Yeah **and** what else?
 2367.S6: Platform shoes/
 .....

3.1.9.3 DURAKSAMA DOLDURMA

Öğretmen II Ders VII

Aşağıdaki örnekte öğretmen, soru sormadan önce yaklaşık 5 saniye süreyle duraksar (2368, 2374); ancak sözünün bitmediğini göstermek için duraksamasını *and* belirteci ve *a::* geri kanal yanıtı ile çerçeveler. Öğretmen, her duraksamadan sonra ise bir soru sorar.

- .....
 2368.T: Yeah platform high heeled shoes yeah **and** _____ **a::** he talks about a:: one
 2369. bad side of today's fashion what is it? He says today's fashion is?
 2370.S4: No new idea
 2371.T: Very good same/ Ok so?
 2372.S3: Repetitive/
 2373.T: Ha! All right very good repetitive because it repeats itself all the the time same
 2374. same very repetative very good **and** _____ **a::** did he use to spend a lot of
 2375. money on clothes?
 2376.S3: Yes/
 .....

3.1.10 OR BELİRTECİ

Yapılan çözümlemede *or* belirtecinin tekli ve birleşik belirteç kullanımında 'seçenek sunma' işleviyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.10.1. Seçenek Sunma¹²

Aşağıdaki örneklerde öğretmen I, iletisinde öğrencilere *crazy* sözcüğünün yerine bu sözcüğe eşdeğerde olan *mad* ve *unbalanced* sözcüklerini kullanabileceklerini söyler (413). Öğretmen I bu iletisinde, *or* belirteci kullanarak öğrencilere iki seçenekli örnek sunmaktadır.

¹² *Or* belirtecinin 'seçenek sunma' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 295, 1239, 2277.

Öğretmen II ise, sorduğu soruyu öğrencilerin anlamasına yardımcı olacak biçimde *or* belirtecini kullanarak yeniden sorar (1652).

Öğretmen I Ders II

- .....
 413.T: "They just think she is a bit crazy" instead of crazy/ Mad is more formal/ **Or**
 414. you can say unbalanced/ Instead of "loads and loads of" let's say a lot of" it
 415. means a lot of/ Ok? Anyway/ "It really gets her down" It has negative meaning/
 416.S12: Depressed?
 .....

Öğretmen II Ders IV

- .....
 1649.S3: Weather was horrible/
 1650.T: Hı/ hı/ hı / very very severe weather conditions/ hı? Yes severe very severe
 1651. because a:: the temperature was minus 40/ hı hı hı hı/ All right/ ok/ how did they
 1652. how did they travel I mean did they all the time walk **or** did they use a special
 1653. equipment?
 1654.Ss: Sledge/
 .....

OR, I MEAN BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders

Aşağıdaki örnekte öğretmen sorduğu soruyu soruyu bir kez de *or* ve *I mean* belirteçlerini kullanarak yineler (2286).

- .....
 2282.S3: Round earrings very long long ears/
 2283.T: Yeah it actually make your ears vey big ha? Yeah yeah because it hangs down
 2284. because it pulls your ears down/ Ok good ideas so have you ever have you ever
 2285. heard a:: about someone or have you ever heard a bad event that happened in
 2286. the history **or I mean** _____ because of a:: _____ **or** for the sake of being
 2287. fashionable have you ever heard anyone who died of being the sake of being
 2288. fashionable?
 .....

3.1.11 ALL RIGHT BELİRTECİ

Yapılan ders kayıtlarına dayalı olarak *all right* belirteci, tekli belirteç olarak 'iletmiş bilgiyi değerlendirme' ve 'söylemi bölümlere ayırma'; birleşik belirteç olarak 'konudan

konuya geçişi belirtme' ve 'iletmiş bilgiyi değerlendirme' işlevleriyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.11.1 İLETİLMİŞ BİLGİYİ DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki örneklerde öğretmen I, *all right* belirtecini öğrencinin yanıtını doğru olarak değerlendirdiğini göstermek için sözünün başında kullanmıştır (335, 475).

Öğretmen I Ders II

.....
 333.T: Yeah colleague/And what's she addicted to?
 334.Ss: Swimming
 335.T: / Swimming/ **All right**/ Second one?
 .....

Öğretmen I Ders III

.....
 471.T: Whose idea was it? Fatih/ Yes/ Answer the question
 472.S20: _____
 473.T: WHAT DOES HE DO? WHAT IS HE?
 474.S20: He is a writer/
 475.T: Yes/ Science fiction writer/ **All right**/ What made him think of it? Uğur?
 .....

ALL RIGHT, OKAY, HI HI BELİRTÇİLERİ

Öğretmen II Ders II

Aşağıdaki derste öğretmen, öğrencinin verdiği cevabı (1347) onayladığını *all right okay belirteçleri* ve *hi hi* geri kanal bildiriyle onaylamaktadır (1348).

.....
 1342. T: Hi? What happened to her memory?
 1343. S5: When she/
 1344.T: Hi/
 1345.S5: Stopped drinking coffee/
 1346.T: Yeah?
 1347.S5: It became better/
 1348.T: **All right/ Ok/ Hi hi**/ Mental capacity maybe you know has increased/
 .....

3.1.11.2 SÖYLEMİ BÖLÜMLERE AYIRMA¹³

Öğretmen I Ders IV

Aşağıdaki derste öğretmen I, geçmiş zaman yapılarını açıklarken iletilerinin sonunda *all right* belirteci kullanarak öğrencilere iletilerinin anlaşılıp anlaşılmadığını sorar; ancak öğrencilerden yanıt beklemeden iletisine devam eder.

.....

- 639.T: "Narrative tenses" "Use the past simple to talk about consecutive actions in the
 640. past/ We use the past simple for the main events in a story" **All right?** "use the
 641. past continuous to describe longer, continuous past action/This is often an action
 642. which was in progress/ When another action happened" **ALL RIGHT?** "Use the
 643. past perfect to talk about an action which happened before the specific time in the
 644. past/When the main events of the story happened/Use the past perfect continuous
 645. to talk about a longer continuous action/ That was going on before the specific
 646. time in the past when the main events of the story happened" **All right?** All
 647. right now/ "practice"/ Let's practice then/ look at the pictures and answer the

.....

Öğretmen II Ders I

Aşağıdaki metnin alındığı derste öğretmen, anlattığı öykünün anlaşılıp anlaşılmadığını *all right* belirteci kullanarak öğrencilere sorar ve böylelikle iletisini bölümlere ayırmış olur; ancak öğrencilerden bir yanıt beklemeden iletisine devam eder (1190-91).

.....

- 1187.T: Hi? No? For example a: my father a:: once upon a time long long time
 1188. a:: had a serious lung disease you know? And the doctors told him to
 1189. give up smoking and he had to give up smoking and then he was a horrible person
 1190. right? Because of these withdrawal symptoms/ **All right?** Because in his life ok?
 1191. there were no more cigarette smoking/ **All right?** And he he totally completely
 1192. changed to another person/ Her I mean his <yanlışını düzeltir>personalty
 1193.changed/ He was what/ more nervous ok? He was what/ More I mean unhappy Ok/
 1194. He was a:: behaving very badly you know/

.....

¹³ *All right* belirtecinin 'söylemi bölümlere ayırma' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 565.

3.1.11.3 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME

ALL RIGHT THEN, OKAY THEN BELİRTEÇLERİ

Öğretmen II Ders III

Aşağıdaki örnekte öğretmen derse başlamak üzeredir; ancak öğrenciler kendi aralarında konuşmaya devam etmektedir; çünkü bir futbol maçı kazanmışlardır. Bunun üzerine öğretmen, önce bir öğrenciyi konuşmaması için uyarır (1368); sonra *all right then okay then* belirteçlerini (1369) ard arda kullanıp artık derse başlayacaklarını dile getirmeye çalışır; ancak öğrenciler, konuşmaya devam ederler. Öğretmen son kez *all right* belirtecini kullanıp, öğrencileri bir kez daha sessiz olmaları için uyarır (1372).

.....

1367.S2: Our match was over and we won/ Altıncı defa hocam B11/

1368.T: My old class/ My old bored classs/ ERDEM <öğrenciler kendi aralarında

1369. konuşmaktadır>*All right then Ok/Then/So* you can congragulate each other after

1370. the lesson/ Ok? In a better way/

1371.S6: Yes Hocam/ <öğrenciler konuşmaya devam ederler>

1372.T: *All right/* I am waiting for you/ Shhh/

1373.S6: Derse geldik bari kitap açalım/

.....

3.1.12 ACTUALLY BELİRTECİ

Actually belirtecinin yapılan çözümlemede, ‘karşıtlık belirtme’ ve ‘konudan konuya geçme’ işleviyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.12.1 KARŞITLIK BELİRTME¹⁴

Aşağıdaki örnekte öğretmen I (231) ve öğretmen II (1380) *actually* belirtecini kullanarak önceden iletilen bilgiyi geçersiz kılarlar.

Öğretmen I Ders I

.....

228.T: Yeah and alcohol yeah/ Like this so an obsession/ Hı hı / So do you think it is

229. similar/ What is the difference/Just one difference _____

230.S16: Ash/

231.T: Ash? No/It is not that *actually/*

.....

¹⁴ *Actually* belirtecinin ‘karşıtlık belirtme’ işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: (231, 1419, 2220, 2245, 2290.

Öğretmen II Ders III

.....

1377.S6: //Which page?

1378.T: Thirty three/ Can you please open your book? Anyway/ In section B we have

1379. some statements now I want you to express ok? A:: the phrases from the text

1380. which means the same **actually** not the same but which has the similar meanings/

1381. ok? For example first one is been done for you "In the past I drank a lot of

1382. coffee" It means in the past/ This is something you did in the past but now you

1383. don't do it any more ok? So "I used to drink 15 to 20 cups of coffee" Used to

1384. drink right? Ok? Next one/ "I habitually woke up during the night"

1385.Ss: I used to woke up/

.....

3.1.13 ANYWAY BELİRTECİ

Yapılan çözümlemede *anyway* belirtecinin 'söylemi bölümlere ayırma' işleviyle kullanıldığı belirlenmiştir.

3.1.13.1 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME¹⁵

Öğretmen I Ders II

Dersin bu bölümünde öğretmen söylemini tamamlamak üzere olduğunu *anyway* belirtecini kullanarak dile getirir (415). Bu belirteci kullandıktan sonra kitaptaki başka bir bölüme geçer.

.....

413.T: "They just think she is a bit crazy" instead of crazy mad is more formal/ Or

414. you can say unbalanced/ Instead of "loads and loads of" let's say a lot of it

415. means a lot of/ Ok? Anyway/ "It really gets her down" It has negative meaning/

.....

Öğretmen II Ders IV

Aşağıdaki örnekte öğretmen bir öykü anlatırken öyküsünde geçen *search party* sözcük öbeğini açıklar (1669-1671). Bu açıklamasını, *anyway* (1672) belirteci ile bitirir ve öyküsüne geri döner.

.....

1666.Ss: Infect started on his foot and he think he had to cut down/

1667.T: Hı hı yeah unfotunately yeah ok/ All right/ And the last part "for God's sake

¹⁵ *Anyway* belirtecinin 'söylemi bölümlere ayırma' işlevi ile ilgili öteki örnekler için bkz satır no: 1378, 1583, 2244.

1668. please look after our people” and here in November nineteen/twelve a search
 1669. party/Search party means a search team because some people later a::set off to find
 1670. these missing people right? Because a:: they couldn’t help they couldn’t hear
 1671. anything about them/ So some people just a:: went on to find out these people
 1672. anyway/ their tent almost buried in the snow ok? And they were in their sleeping
 1673. bags they all/ they had all died of the cold ok? They couldn’t survive you know
 1674. survive?

.....

Bu bölümde, B öğrencilerinin oluşturduğu iki ayrı sınıfta yedişer saat ders kaydı yapılmış ve toplam on dört saat genel İngilizce dersi, ders saati başlangıcından itibaren kaydedilmiştir. Bu ders kayıtlarından elde edilen metinler, öğretmenlerin kullandıkları söylem belirteçlerinin işlevleri açısından ele alınmıştır. Bu belirteçlere yüklenen işlevler, dilsel ve etkileşimsel bağlam çerçevesinde belirlenmiş ve metinlerden örneklerle açıklanmıştır. Aşağıdaki tabloda, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçlerinin işlevleri, çözümleme sonuçlarına bağlı olarak gösterilmektedir¹⁶.

¹⁶ Asteriks (*) ile gösterilen belirteçler, birleşik belirteçlerdir.

4. DEĞERLENDİRME

4.1 YABANCI DİL ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI SÖYLEM BELİRTEÇLERİ VE BAĞLAMLAŞTIRMA İPUÇLARININ İŞLEVLERİ VE İŞLEVLERLE YANSITILAN İLETİŞİM STRATEJİLERİ

Bir önceki bölümde işlevlerine dayalı olarak tek tek ele alınmış olan öğretmenlerin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevleri, bu bölümde öğretmenlerin uyguladıkları iletişim stratejileri çerçevesinde ele alınacaktır. Yapılan araştırmada söylem belirteçleri olarak incelenen *well, I mean, you know, now, okay, so, because, but, and, or, all right, actually, anyway* belirteçlerinin, karşıtlık belirtme, konudan konuya geçişi belirtme, duraksamaları doldurma, örneklendirme, bağıntı kurma, bir ayrıntının önemli olduğunu belirtme, iletilmiş bilgiyi değerlendirme, söylemi bölümlere ayırma, öğrenciye konuşması için söz verme, neden belirtme, seçenek sunma olarak 11 ayrı işlevle kullanıldığı belirlenmiştir. Yapılan çözümlemede ortaya çıkan işlevler, bir sözcenin dile getirilme amacını belirtmektedir. Bu işlevler aynı zamanda öğretmenlerin kullandıkları çeşitli stratejilerin yansıması olarak ortaya çıkmıştır. Aşağıdaki tabloda, bu çözümleme çerçevesinde belirlenen işlevlerin hangi iletişim stratejilerinin yansıması olarak hangi söylem belirteçleriyle dile getirildiği gösterilmiştir.

Tablo III
İşlevler, Stratejiler ve Söylem Belirteçleri

İşlevler	Stratejiler	Söylem Belirteçleri
Karşıtlık Belirtme	Görüş Ayrılığını Ortaya Koyma	<i>well, but, actually</i>
Konudan Konuya Geçiş Belirtme	Karşıdaki Kişinin Boyun Eğmesini Sağlama	<i>well, now, now*, okay*, so, and, all right, anyway</i>
Duraksama Doldurma	Konuşma Sırasını Elinde Tutma	<i>well*, I mean, I mean*, you know, you know*, so, so*, *and</i>
Örneklendirme	Açıklamaların Anlaşılmasını Sağlama	<i>I mean, you know, okay</i>
Bağıntı Kurma	Ön Bilgi Verme	<i>you know</i>
Anlatının Önemli Olduğunu Belirtme	Açıklamaların Anlaşılmasını Sağlama	<i>you know</i>
İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme	Onaylama	<i>okay, okay*, all right</i>
Söylemi Bölümlere Ayırma	Onaylamama	<i>okay, okay*, and, all right</i>
Öğrenciye Konuşması İçin Söz Verme	Onaylama	<i>okay</i>
Neden Belirtme	Etkileşim Sürecinde Değişiklik Yapma	<i>so, so*, because</i>
Seçenek Sunma	Etkileşim Sürecinde Değişiklik Yapma	<i>or</i>

4.1.1 KARŞITLIK BELİRTME: GÖRÜŞ AYRILIĞINI ORTAYA KOYMA

(WELL, BUT, ACTUALLY)

Yapılan araştırmada, sınıfında ders kaydı yapılan iki öğretmenin de, öğrencilerin iletisi yanlış ya da yetersiz olduğunda sözlerine *well* (28), *but* (1488) ya da *actually* (231) belirteçlerinden birini kullanarak başladığı belirlenmiştir. Öğretmenler, bu belirteçlerden sonra söyledikleri sözler ile üzerinde tartışılan konu ile ilgili görüş ayrılıklarını dile getirmektedirler. Her iki öğretmenin kullandığı bu küçük ölçekli belirteçler, hem karşıtlık işlevindedir, hem de öğretmenlerin konuya yönelik bir strateji kullanımının bir yansıması olarak etkili olmaktadır. Bir başka deyişle, *well*, *but*, *actually* belirteçleri, yalnızca ‘karşıtlık’ işlevi taşımamakta; aynı zamanda öğretmenlerin konuşulmakta olan konuyla ilgili görüş ayrılıklarını ve yorumlarını ortaya koyacaklarını belirtmektedir.

4.1.2 KONUDAN KONUYA GEÇİŞİ BELİRTME: KARŞIDAKİ KİŞİNİN BOYUN EĞMESİNİ SAĞLAMA

(WELL, I MEAN, YOU KNOW, NOW, OKAY, SO, AND, ALL RIGHT VE ANYWAY)

Öğretmen I ve öğretmen II, ders sırasında işledikleri konuyu bitirdiklerini, yeni bir konuya başladıklarını ya da önceki konuya geri dönmek üzere olduklarını *well*, *I mean*, *you know*, *now*, *okay*, *so*, *and*, *all right* ve *anyway* belirteçleri ile öğrencilere bildirmektedirler. Bu belirteçler birleşik belirteç olarak öteki belirteçler ile birlikte kullanıldığında, öğretmenin söylemek istediği iletisi öğrencinin dikkatini daha çok çekebilmektedir. Bunun yanı sıra birleşik belirteçler, karşıdaki öğrencinin, öğretmenin yetkisine boyun eğmesinin sağlayan stratejiler olarak ortaya çıkabilmektedir. Örneğin *now come on back to here* (1293) ya da *okay all right come on* birleşik belirteçlerini kullanan öğretmen II (2062), öğrenciye sessiz olması gerektiğini çünkü dersin yeni bir bölümünün başlamakta olduğunu belirtmektedir. Aynı öğretmen, kullandığı *okay back to here* belirteçleri ile öğrencilerin kendi aralarında konuşmalarını bitirmelerini istemektedir (1008). Öğrenciler, öğretmenin konuşmasında sık sık duydukları bazı söz öbeklerini tekrar duyduklarında, bu sözün ne anlama geldiğini ve bu söz söylendikten sonra ne yapmaları gerektiğini anlarlar. Sık sık yinelenen bu tür sözler, törenselleşmiş sözlerdir. Örneğin öğretmen, “Now I want you” diye söze başlar başlamaz bir öğrenci, bu söz öbeğinin kitaptan yeni bir sayfaya geçileceğinin ipucu olduğunu bildiği için öğretmene “Which page?” (hangi sayfa) sorusunu sorar (1377).

4.1.3 DURAKSAMA DOLDURMA: KONUŞMA SIRASINI ELİNDE TUTMA (WELL, I MEAN, YOU KNOW, SO, AND)

Öğretmen I ve II dersin konusu ile ilgili bir açıklama yapmak istediklerinde düşünmek için bir kaç saniye durmaktadırlar; ancak bu duraksama sırasında öğretmenler, konuşmalarının daha bitmediğini belirtmek ve konuşma sıralarını ellerinde tutmak için bu duraksama süresini *well, I mean, you know, so, and* belirteçleri ile doldururlar. Öğrenci bu belirteçleri duyduğunda öğretmenin sözünün daha bitmediğini anlamaktadır. Bu durumda öğrenci, öğretmenin konuşması bitene kadar söz almaz. Öğretmen, konuşma sırasını elinde tutmak istediği için duraksadığında, öğrencilerin kendi sözünün bittiğini düşünmelerini istememektedir. Bu yüzden, söyleyeceği şeye karar vermek için düşünmek amacıyla duraksadığında, duraksama süresini *well, I mean, you know, so, and* belirteçleri yardımıyla doldurmaktadır. Bu belirteçler, duraksama doldurma işleviyle öğretmenin duruma yönelik strateji kullanımını yansıtmaktadır.

4.1.4 ÖRNEKLENDİRME: AÇIKLAMALARIN ANLAŞILMASINI SAĞLAMA

(I MEAN, YOU KNOW, OKAY I MEAN)

Yapılan çözümlemede, öğretmen I ve II'nin verdikleri yanıtların ya da açıklamaların öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlamak için iletilerinin başında *I mean, you know* belirteçlerini ya da *okay I mean* birleşik belirtecini kullanarak bir önceki iletileri hakkında örnekler verdikleri belirlenmiştir. Bu belirteçler, öğretmenlerin neden bir iletiyi ilettikleri konusunda öğrencileri bilgilendirmektedir. Öğretmenler, söylem belirteçlerini bu şekilde kullanarak kişinin kendine yönelik bir strateji olan açıklamaların anlaşılmasını sağlama stratejisini kullanmaktadırlar (295, 1154). Bu stratejiyi kullanan öğretmen, ilettiği sözün gerekçesini de dile getirmiş olur. Her iki öğretmen bir soruyu ya da sözcüğü daha anlaşılır bir duruma getirmek için bu stratejiyi kullanmaktadır.

Bunu yanısıra bu araştırmada öğretmen II, açıklamalarının anlaşılmasını sağlamak için kimi zaman anadile başvurmakta ve anadildeki iletilerinin başına *I mean* belirtecini eklemektedir. (1557-58). Düzenek kaydırma, hem bir bağlaştırma ipucudur (Gumperz, 1982) hem de öğretmenin açıklamalarının anlaşılmasını sağlamak için kullandığı bir strateji olabilmektedir.

4.1.5 BAĞINTI KURMA: ÖN BİLGİ VERME

(YOU KNOW)

Yapılan çalışmada bağıntı kurma işlevi, söylem belirteçleri içinde sadece *you know* belirtecinin kullanımında belirlenmiştir. İkinci tekil şahıs 'you' ve 'know' sözcüklerinden oluşan bu belirteç, iletide doldurduğu söylemsel boşluklar ve iletinin bağlamı ile birlikte iletiye bir anlam katar (Schiffrin, 1987). Bu belirteci kullanan öğretmen, iletildiği bilginin öğrenciler tarafından daha önce bilindiğini varsaymıştır (1217). Bir başka deyişle öğretmen, öğrencilerin önceki bilgileriyle o an iletildiği bilgi arasında bağıntı kurmasını istemektedir. Bağıntı kurma işlevi aynı zamanda, öğretmen tarafından ön bilgi verme stratejisi olarak kullanıldığı görülebilmektedir. Öğretmenin amacı, öğrencilere verdiği bilginin yanlış anlaşılma olasılığını ortadan kaldırmaktır. Öğrenciler, iletilen bu bilgiyi daha önceki deneyimlerine dayanarak biliyorlarsa iletinin anlaşılması daha kolay olacaktır.

4.1.6 BİR ANLATININ ÖNEMLİ OLDUĞUNU GÖSTERME: AÇIKLAMALARIN ANLAŞILMASINI SAĞLAMA

(YOU KNOW)

Yapılan çözümlemede, öğretmen II'nin ders sırasında öğrencilere konu ile ilgili kendi yaşamından örnekler verdiği belirlenmiştir. Bu tür örneklerden bir tanesinde öğretmen yine kendi yaşamından bir örnek vermiş ve bu örneğin sonunda ise *you know* belirtecini kullanarak bu örneğin neden anlatmaya değer olduğunu belirtmek istemiştir (1194). Bu belirteci kullanan öğretmen, aslında açıklamaların anlaşılmasını sağlama stratejisi kullanarak, öğrenciye bu anlatının neden iletmeye değer olduğunu sözünün sonunda *you know* belirteci kullanarak belirtmiştir.

4.1.7 İLETİLMİŞ BİLGİYİ DEĞERLENDİRME: ONAYLAMA

(OKAY, ALL RIGHT)

Yapılan araştırmada, öğretmenlerin iletilmiş bilgiyi değerlendirme işlevi için yalnızca *okay* ve *all right* belirteçleri kullanıldığı belirlenmiştir. Her iki öğretmen, öğrencinin verdiği bir yanıtı doğru ya da yanlış olarak değerlendirdiklerinde, sözlerinin başında *okay* belirteci kullanarak öğrencilerin yanlış yaptıkları konu ile ilgili olarak açıklama yapmaya başladılar. Ortaya çıkan bir ilginç örnek de öğretmen I 'in öğrencinin verdiği yanıtı doğru olmamasına

karşın sanki doğruymuş gibi *okay* belirteci ile onaylamasıdır (780). Yapılan çözümlemede *okay* ve *all right* belirteçlerinin öğrencinin verdiği bir yanıtı, öğretmenin hem onaylaması hem de onaylamaması durumunda kullanıldığı belirlenmiştir. Öğrenci bir yanıt verirken her iki öğretmen, öğrencinin söylediğini dikkatle dinlemekte ve göz temasını sürdürmektedir. Öğrenci sözünü bitirdikten sonra öğretmen, öğrencinin ilettiği bilgiyi *okay* ya da *all right* belirteçlerini kullanarak onaylar; ancak yanıt yanlış olsa bile öğretmen yine aynı belirteçler ile öğrenciye karşılık vermekte ve yaptığı yanlış düzeltilmiş bir biçimde tekrar etmektedir. Eğer öğrencinin yanıtı yanlış ise öğretmen verilen karşılığı reddetmez ya da öğrencinin sözünü kesmez. Bunun yerine öğretmen, öğrencinin yanıtı doğru da olsa yanlış da olsa *okay* ve *all right* belirteçleri ile onaylama stratejisi kullanır.

4.1.8 SÖYLEMİ BÖLÜMLERE AYIRMA: ONAYLAMAMA

(*OKAY, AND, ALL RIGHT*)

Yapılan çözümleme sırasında *okay*, *and* ve *all right* belirteçlerinin her iki öğretmen tarafından kullanıldığı görülmüştür. Öğretmen I ve öğretmen II bu belirteçleri, genelde bir konu ile ilgili uzun bir açıklama sırasında söylemlerini öğrenciler için anlaşılır parçalara ayırmak için kullanmaktadırlar. Bunun yanısıra her iki öğretmen, konuşmaları boyunca bitirdiği her sözün ardından *okay* ve *all right* belirteçlerini soru ezgisi ile kullanarak, öğrencilerin kendi söylediklerini anlayıp anlamadıklarını denetlemek isterler. Ancak, her iki öğretmen öğrencilere bunun için ne zaman ne de fırsat vermektedir. Çünkü öğretmenler burada geleneksel rolünden dışarı çıkamamaktadır (750, 51; 1190-93). Eğer her iki öğretmen de bu rolden çıkmak isteselerdi, etkileşim sırasında *okay* ya da *all right* belirteçlerini kullandıktan sonra 'Is it clear?' (konu anlaşıldı mı?) gibi bir söz öbeği kullanabilir, öğrencinin varlığını yadsıma zlardı. Öğretmen bu tı bir davranış ile onaylamama stratejisi kullanıp öteki katılımcının yani öğrencinin varlığını yadsır.

4.1.9 ÖĞRENCİYE KONUŞMASI İÇİN SÖZ VERME: ONAYLAMA

(*OKAY*)

Yapılan çözümlemede, öğretmen I ve öğretmen II'nin öğrenciye konuşması için söz vermek istediklerinde *okay* belirteci ve bu belirteç yanısıra sözel olmayan anlatımları da kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmen, sınıf bağlamının bir gereği olarak elbette ki öğrenciye

konuşması için söz vermektedir. Bu davranış, öğretmenin öğrencinin varlığını kabul ettiğini göstermektedir.

4.1.10 NEDEN BELİRTME: ETKİLEŞİM SÜRECİNDE DEĞİŞİKLİK YAPMA (SO, BECAUSE)

Öğretmen I ve II *so* ve *because* belirteçlerini, ilettikleri sözlerin gerekçesini dile getirmek için kullanmaktansa, bu belirteçleri kullanarak öğrencilere soru sormuşlardır. Bunun nedeni, öğrencinin bir iletisi hakkında daha fazla bilgi alabilmektir. Bu yolla öğretmen I ve öğretmen II, öğrencilerin iletilerini daha da genişletmelerini sağlamaktadırlar (161, 200, 371).

4.1.11 SEÇENEK SUNMA: ETKİLEŞİM SÜRECİNDE DEĞİŞİKLİK YAPMA (OR)

Bu araştırmada öğretmen I ve öğretmen II, ilettikleri sözcüklerin ya da sordukları soruların öğrenci tarafından daha iyi anlaşılabilmesi için iletilerini *or* belirteci kullanarak bir başka biçimde ifade ederler. (413, 1652). Öğretmenin amacı, öğrencinin bilgiyi yanlış anlamasını ortadan kaldırmaktır.

Yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçlerinin işlevlerinin tek tek belirlendiği çözümlenmeden elde edilen sonuçlara dayalı olarak bu bölümde, belirli işlevlerin ayrı ayrı hangi söylem belirteçlerinin kullanımıyla yansıtıldığı incelendi. Bu işlevler, aynı zamanda öğretmenlerin kullandıkları çeşitli stratejilerin yansıması olarak ele alındı. Elde edilen bir başka bulgu ise, anadili Türkçe olan öğretmenlerin sınıflarında yapılan kayıtlardan elde edilen çözümlenmelerde, bu öğretmenlerin kullandıkları söylem belirteçlerinin Schiffirin (1982)'nin ortaya koyduğu işlevlerle tam olarak örtüştüğüdür. Bu da yabancı dil İngilizce öğretmenlerinin, söylem belirteçlerini anadil konuşurları gibi kullandıklarını ortaya koymaktadır.

5. SONUÇ

Bu bölümde, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçlerinin işlevlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada elde edilen bulgular özetlenecek ve araştırmanın sınırlılıkları çerçevesinde yeni araştırmalar için öneriler sunulacaktır.

5.1. BULGULARIN ÖZETİ VE TARTIŞMA

Bu çalışma, yabancı dil öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlamaştırma ipuçlarının işlevlerinin öğretmenin girdi sağlamadaki rolü ve sınıf içi etkileşim biçimlendirmedeki etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Yıldız Teknik Üniversitesi hazırlık sınıflarında çalışan iki öğretmenin toplam 14 saat dersinde, araştırmacının katılımcı gözlemci olarak derlediği veri tabanına dayalı olarak yürütüldü. Yapılan kayıtlara dayalı oluşturulan metinler, konuşma çözümlemesi ve etkileşimsel toplumdilbilim çerçevesinde incelendi. Bu çalışmadaki bulgular, aşağıda özetlenmiştir.

Öğretmen, ders sırasında uzun konuşmalar yaptığında öğrenciler, yoğun bir bilgi yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Öğretmen konuşmasındaki bu ileti yoğunluğu söylem belirteçlerinin yardımı ile hafifletilebilmektedir. Söylem belirteçleri yoluyla öğretmen konuşmasının bütünü bölümlere ayrılabilir, sözceler arasında ilişim sağlanıp, ileti yoğunluğunu azaltabilir. Örneğin, öğretmen *now, okay, and, well* gibi belirteçleri kullanarak bir konudan ötekine hiç aralıksız geçmiş olur ve öğrencilere bir bakıma dersin küçük bir bölümününün bittiği ya da başladığı konusunda ipucu verebilir. Bu ipuçları ses ezgisinin düşmesi, yükselmesi ya da kısa duraksamalarla desteklenmektedir. Böylelikle, öğrenciler yeni iletileri kolaylıkla özümsemektedir. Yeterli sayıda söylem belirteci içermeyen öğretmen konuşması, öğrencilere iletideki bilgi bölünmesine ilişkin yeterli desteği sağlayamaz (Brazil, 1985; Brown ve Yule, 1983; alıntı Flowerdew ve Tauroza, 1995:437; Tsui, 1995:31). Söylem belirteçleri aynı zamanda, öğretmenin konuşmasının başında ya da sonunda yer alarak yazılı metinlerde kullanılan noktalama imleri gibidir. Bu işlevler, öğretmenlerin kullandığı iletişim stratejilerin bir yansıması olarak da ele alınmaktadır.

Yapılan incelemede bağlamaştırma ipuçları biçiminde ele alınan söylem belirteçleri, metin içinde üstlendikleri işlevleri açısından tek tek ele alınmıştır. Öğretmenlerin kullandıkları belirteçler ve işlevleri aşağıdaki tabloda gösterildiği biçimde belirlenmiştir.

Tablo IV

Söylem Belirteçleri ve İşlevleri

Belirteç	İşlev	Belirteç	İşlev
<i>well</i>	Karşıtlık Belirtme Konudan Konuya Geçiş Belirtme Duraksama Doldurma	<i>So</i>	Konudan Konuya Geçiş Belirtme Duraksama Doldurma Neden Belirtme
<i>I mean</i>	Duraksama Doldurma	<i>Because</i>	Neden Belirtme
<i>You know</i>	Duraksama Doldurma Örneklendirme Bağıntı Kurma Anlatının Önemli Olduğunu Belirtme	<i>Okay</i>	Konudan Konuya Geçiş Belirtme Örneklendirme İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme Söylemi Bölümlere Ayırma Öğrenciye Konuşması İçin Söz Verme
<i>Now</i>	Konudan Konuya Geçiş Belirtme	<i>Actually</i>	Karşıtlık belirtme
<i>Anyway</i>	Konudan Konuya Geçiş Belirtme	<i>But</i>	Karşıtlık belirtme
<i>All right</i>	Konudan Konuya Geçiş Belirtme İletilmiş Bilgiyi Değerlendirme Söylemi Bölümlere Ayırma	<i>And</i>	Konudan Konuya Geçiş Belirtme Duraksama Doldurma Söylemi Bölümlere Ayırma
<i>Or</i>	Seçenek Sunma		

Yapılan çözümlenmede, çeşitli söylem belirteçlerinin belirli işlevleri yerine getirmek için kullanıldığı ve bu belirteçlerin aynı zamanda öğretmenlerin kullandıkları iletişim stratejilerinin de yansması olarak ele alınabileceği belirlendi. Söylem belirteçlerinin hangi stratejileri yansıttığına ilişkin yapılan çözümlenmede şu sonuçlar elde edildi.

1. 'Karşıtlık belirtme' işlevi yüklenen *well*, *but*, *actually* belirteçleri, öğretmenlerin görüş ayrılığı koyma stratejisini yansıtmaktadır.
2. 'Konudan konuya geçiş' belirten *well*, *now*, *okay*, *so*, *and*, *all right*, *anyway* belirteçleri, karşıdaki kişinin boyun eğmesini sağlama stratejisini yansıtmaktadır.
3. 'Duraksama doldurma' işlevi yüklenen *well*, *I mean*, *you know*, *so*, *and* belirteçleri, konuşma sırasını elinde tutma stratejisinin yansıtmaktadır.
4. 'Örneklendirme' işlevindeki *I mean*, *you know*, *okay* belirteçleri, açıklamaların anlaşılmasını sağlama stratejisini yansıtmaktadır.
5. *You know* belirteci, 'bağıntı kurma' işlevinde iken ön bilgi verme stratejisini yansıtmakta; 'anlatının önemli olduğunu belirtme' işlevindeyken ise açıklamaların anlaşılmasını sağlama stratejisini yansıtmaktadır.
6. 'İletilmiş bilgiyi değerlendirme' işlevindeki *okay* ve *all right* belirteçleri onaylama stratejisini yansıtmaktadır.

7. 'Söylemi bölümlere ayırma' işlevindeki *okay*, *and*, *all right* belirteçleri onaylamama stratejisini yansıtmaktadır.
8. *Okay* belirteci, öğretmenin 'öğrenciye konuşması için söz verme' işlevindeyken onaylama stratejisini yansıtmaktadır.
9. *So ve because* belirteçleri, 'neden belirtme' işlevi yüklendiği zaman etkileşim sürecinde değişiklik yapma stratejisini yansıtmaktadır.
10. *Or* belirteci, 'seçenek sunma işlevi' yüklendiği zaman etkileşim sürecinde değişiklik yapma stratejisi olarak yansımaktadır.

5.2 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE YENİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

Bu çalışma, yabancı dil İngilizce öğretmenlerinin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlaştırma ipuçlarının işlevleri ve bu işlevlerin hangi iletişim stratejilerinin yansıması olarak ortaya çıktığının betimlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Bu çerçevede, Yıldız Teknik Üniversitesi hazırlık sınıflarında çalışan 2 öğretmenin ders kayıtları çözümlenerek veri tabanı elde edilmiştir; ancak değişik öğretim ortamlarında çalışan öğretmenlerin, bu çalışmada ortaya çıkan söylem belirteçlerinin işlevlerinden ayrı stratejiler ya da belirteçlere yüklenen değişik işlevleri kullandığı belirlenebilir.

Derlenen veriye dayanarak belirlenen söylem belirteçleri ve bağlaştırma ipuçlarının işlevleri, araştırmacının çözümlenmesinden yola çıkılarak verilmiştir. Ders kaydı dışında öğretmenlerle görüşme yapılmamıştır. Elde edilen bulguların, karşılıklı görüşme yapılarak söz konusu verinin daha değişik boyutta incelenmesi mümkün olabilir.

Bu çalışmada, öğretmenlerin kullandıkları söylem belirteçleri ve bağlaştırma ipuçları incelenmiştir; ancak, öğrencilerin bu dilsel birimleri kullanıp kullanmadıklarına bakılmamıştır. Öğrenci konuşmasındaki söylem belirteçleri ve bağlaştırma ipuçlarına ilişkin çalışmalar da yapılabilir ve bulguların genişletilmesine ışık tutabilir. Bu çerçevede, öğrencilerin öğrendikleri yabancı dildeki söylem belirteçleri ve bağlaştırma ipuçlarının öğrencilerin farkındalığının artırılması ve iletişimsel edinçlerinin geliştirilmesinde yardımcı olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda, günlük yaşamdaki yabancı dil kullanımını örneklendirmesi amacıyla derlenen metinler, dilin etkileşimsel boyutta öğretilmesine katkı sağlayacaktır.

Değişik disiplinler içinde ortaya çıkan söylem yaklaşımlarının dil öğretimine yansıması düşünüldüğünde, söylem belirteçleri ve bağlaştırma ipuçlarının sınıf içi

etkileşiminin doğal yapısını ortaya çıkarması düşünülebilir. Buna bağlı olarak yapılacak çalışmalar, sınıf etkileşimi ile ilgili değişik boyutta veri sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Ariel, M. (1994), Pragmatic operators, *The Encyclopedia of Language and Linguistics*, 3250-3253, Pergamon Press, Oxford.

Barnes, D., Britton, J., ve Rosen, H. (1969), *Language, the Learner and the School*, Penguin, Harmondsworth.

Bazanella, C. (1990), "Phatic connectives as intonational cues in spoken Italian", *Journal of Pragmatics*, 14(4), 629-647.

Blakemore, D. (1987), *Semantic constraints on relevance*, Blackwell, Oxford.

Blakemore, D. (1992), *Understanding Utterances*, Blackwell, Oxford.

Brazil, D. (1985), *The Communicative Value of Intonation*, English Language Reserach, Bleak House, London.

Brown, G. ve Yule, G. (1983), *Discourse Analysis*, Cambridge University Press, Cambridge.

Cadzen, C.B. (1986), *Classroom Discourse*, M.C. Wittrock (haz) içinde, *Handbook of Research on Teaching*, Macmillan, New York

Carter, R., Hughes R. ve McCarthy, M. (2001), *Eploring Grammar in Context*, Cambridge University Press, Cambridge.

Chaudron, C. ve Richard, J.C. (1986), "The effect of discourse markers on the comprehension of lectures", *Applied Linguistics*, 7, 113-27.

Cicourel, A.V. (1974), *Interpretive procedures and normative rules in the negotiation of status and role*, A.V. Cicourel (haz.) içinde, *Cognitive Sociology*, Free Press, New York.

Cissna, K.N.L. ve Sieburg, L. (1981), *Patterns of Interactional Confirmation and Disconfirmation*. C. Wilder-Mott ve J.H. Weakland (haz.) içinde, *Rigor & imagination: Essays From the Legacy of Gregory Bateson*, Praeger, New York.

Coates, J. (1997), *Once at a Time: The Organization of Men's Talk*, S. Johnsonve U.H. Meinkof (haz.) içinde, 107-130.

Cullen, R. (2002), "Supportive Teacher Talk: the importance of the F-move", *ELT Journal*, (56)2: 117-126.

Demircan, Ö. (1990), *Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri*, Ekin-Eğitim, Yayıncılık ve Dağıtım, İstanbul.

Dorr-Bremme. D.W. (1990), "Contextualization cues in the classroom: Discourse regulation and social control functions", *Language in Society*, 19, 379-402.

Dunkel, P.A. ve Davis, J.M. (1994), The effects of rhetorical signalling cues on the recall of English lecture information by ESL and ENL listeners. J. Flowerdew (haz) içinde, *Academic listening: Research perspectives*, Cambridge University Press, Cambridge.

Eldridge, J. (1996), "Code-switching in a Turkish secondary school", *ELT Journal Volume 5/4*: 303-10.

Erman, B. (1987), *Pragmatic Expressions in English: A study of you know, you see and I mean in face to face conversation*, Almqvisyt and Wiksell, Stocholm.

Fisher, B.A. ve Adams, K. L. (1994), *Interpersonal Communication:Pragmatics of Human Relationships*, McGraw-Hill inc, New York.

Flanders, N. (1970), *Analysing Teacher Behaviour*, Addison Wesley, London.

Flowerdew, J. ve Tauroza, S. (1995), "The effect of discourse markers on second language comprehension", *SSLA*, 17, 435-58.

Fraser, B.(1990), "An approach to discourse markers", *Journal of Pragmatics*, 14: 383-395.

Fraser, B. (1999), "What are discourse markers?", *Journal of Pragmatics*, 31, 931-52.

Garfinkel, H. (1972), *Remarks on ethnomethodology*, J. Gumperz ve D. Hymes (haz.) içinde, *Directions in Sociolinguistics: the Ethnography of Communication*, Holt, Rinehart ve Winston, New York.

Goffman, E. (1963), *Behavior in Public Places*, Free Press, New York.

Goffman, E (1971), *Relations in Public: Microstudies of the public order*, Basic Book, New York.

Goffman, E (1974), *Frame Analysis*, Harper and Row, New York.

Goffman, E (1981), *Forms of Talk*, University of Pennysylvania Press, Philadelphia.

Goodwin, C. (1981), *Conversational Organization: Interaction between Speakers and Hearers*, Academic Press, NewYork.

- Goodwin, C (1986) "Gesture a resource for the organization of mutual orientation", *Semiotica*, 62(1/2):29-49.
- Goodwin, M.H. (1980), "Process of mutual monitoring implicated in the production of description sequences", *Social Inquiry*, 50 (3/4):303-17.
- Goodwin, C (1990) *He Said- She -said: Talk as Social Organization among Black Children*, Indiana University Press, Bloomington.
- Gumperz, J.J. (1982), *Discourse Strategies*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Gumperz, J.J. (1977), Sociocultural knowledge in conversational inference. M. Saviile-Troike (haz.) içinde, *Linguistics ana Anthropology*, Georgetown University Roundtable pn Languages and Linguistics, Georgetown University Press, Washington DC.
- Gumperz, J.J., ve Cook-Gumperz, J. (1982), Introduction: Language and the communication of social identitiy. J.J. Gumperz (haz.) içinde, *Language and Social Identity*, Cambridge University Presss, Cambridge.
- Halliday, M. ve Hasan, R. (1976), *Cohesion in English*, Longman, London.
- Heath, C.C. (1986), *Body Movement and Speech in Medical Interaction*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Heritage, J. (1984), *Garfinkel and Ethnomethodology*, Polity, Cambridge.
- Jaworski, A. ve Coupland, N. (1999), *The Discourse Reader*, Kantledge, London.
- Jefferson, G. (1979), "A Techique of Inviting Laughter and its subsequent Acceptance/Declination", G. Psathas (haz.) içinde, *Everyday Language: studies in Ethnomethodology*, New York, Irvington.
- Johnson, K.E. (1995), *Understanding Communication in Second Language Classrooms*, Cambridge University Press, U.S.A.
- Johnstone, B. (2002), *Discourse Analysis*, Blackwell Publishers, U.S.A.
- Knott, A. ve Dale, R. (1994), "Using linguistic phenomena to motivate a set of coherence relations", *Discourse Process*, 18(1):35-62.
- Koçer, N. (2003), *Başlangıç ve İleri Düzey Yabancı Dil Öğretmenlerinin kullandıkları İletişim Stratejilerinin Öğrencilerin Derse Katılımına Etkisi*, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul.

Labov, W. ve Fanshel, D. (1977), *Therapeutic Discourse*, Academic Prsee, New York.

Lee, K. (2001), *Discourse Markers*, <http://ux6.cso.uniuc.edu/k-lee7/discmarkers-pdf>

Martin-Jones, M. (1998), *Teaching and Learning Bilingually: A Survey of Recent Research*, Working Papers in Urban Language and Literacies, Kings College, London.

McCarthy, M. (1991), *Discourse Analysis for Language Teachers*, Cambridge University Press, Glasgow.

Milroy, L. (1980), *Language and Social Networks*, Basil Blackwell, Oxford.

Milroy, L. (1987), *Observing and Analysing Natural Language*, Basil Blackweel, Oxford.

Nattinger, J.R., ve DeCarrico, J.S. (1992), *Lexical Phrases and Language Teaching*, Oxford Univeristy Press, Oxford.

Nordberg, B. (1980), *Sociolinguistic Fieldwork Experiences of the unit for Advanced Studies in Modern Jwedish*, FUMS Report, no 90, Uppsala FUMS.

Östman, J.O. (1995), *Pragmatic particles twenty years after*, B. Warvik (haz.) içinde, *Organization in Discourse: Proceedings from the Turku Conference, 1995*, *Anglicana Turkuensia* 14:95-108.

Pomerantz, A. Ve Fehr, B.J. (1997), "Conversation Analysis: An approach to the Study of Social Action as Sense Making Practices", *Discourse Studies: A Multidiciplinary Introduction*, Sage, London.

Polanyi, L. ve Scha, R. (1983), *The Syntax of Discourse*, Text 3:261-70.

Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., ve Svartvik, J. (1985), *A Comprehensive Grammar of the English Language*, Longman, London.

Redeker, G. (1990), "Ideational and pragmatic markers of discourse structure", *Journal of Pragmatics*, 14(3):367-381.

Redeker, G (1991), "Review article: Linguistic markers of discourse structure", *Linguistics*, 29(6):1139-1172.

Richards, J., Platt, J., Weber, H.(1985), *Longman Dictionary of Applied Linguistics*, Longman, U.K.

Sacks, H., Schegloff, E.A., ve Jefferson, G. (1974), "A Simplest Systematics for the Organizatioion of Turn-taking for conversation", *Language*, 50(4): 696-735.

Sacks, H. (1992), "Lectures on Conversation" Vol I:467-8, Vol II:54-5, G. Jefferson (haz), içinde, Blackwell, Oxford.

Schegloff, E.A. (1984), On Some Gestures relation to talk, J.M. Atkinson ve J. Heritage (haz.) içinde, Structures of Social Action, Cambridge University Press, Cambridge.

Schiffirin, D. (1994), Approaches to Discourse, Basil Blackwell, Oxford U.K. ve Cambridge, U.S.A.

Schiffirin, D. (1987), Discourse Markers, Cambridge University Press, Cambridge.

Schorup, (1985), Common Discourse Particle in English Conversation: Like, well, y'know, Garland, New York.

Segal, E.W., Duchan, J.F. ve Scott P.J. (1991), "The role of interclausal connectives in narrative structuring: Evidence from adults' interpretations of simple stories", Discourse Processes, 14: 27-54.

Sinclair, J.McH. ve Coulthard, R.M. (1975), Towards an Analysis of Discourse, Oxford University Press, London.

Silverman, D. (2001), Interpreting Qualitative Data, Sage Publications, London.

Smith, S. W. ve Jucker, A.H. (2000). Actually and other markers of an apparent discrepancy between propositional attitudes of conversational partners. G. Andersen & T. Fretheim (haz.) içinde, Pragmatic Markers and Propositional Attitude, John Benjamins Amsterdam.

Stubbs, M.(1983), Discourse Analysis, The University of Chicago Press, Chicago, IL.

Stubbs, M.((1984), Applied Sociolinguistics, Academic Press, London.

Toksöz, N. (2000), İşyerinde Sözel Etkileşimde İnceliğin Yönetici Söylemine Yansıması, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tsui, A.B.M. (1995), Introducing Classroom Interaction, Penguin, U.K.

Tyler, A.E., Jeffries, A.A., ve Davies, C.E. (1988), "The effect of discourse structuring devices on listener perceptions of coherence in non-native university teachers' spoken discourse", World Englishes, 7(2):101-10.

Van Lier, L. (1988), The Classroom and the Language Learner, Longman, London.

Vardar, B. 1998), Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, ABC Kitabevi, İstanbul.

Watzlavick, P., Bravin, J.H., ve Jackson, D.D. (1967) *Pragmatics of Human Communication: A Study of Interactional Patterns, Pathologies and Paradoxes*,. Norton, New York.

Watts, R.J. (1989), "Taking the pitcher to the 'well': native speakers' perception of their use of discourse markers in conversation", *Journal of Pragmatics*, 13:203-37.

Wooton, A. (1981), "The management of greetings and rejections by parents in request sequences", *Semiotica*, 37:59-89.

EK I

ÇEVİRİ YAZI İMLERİ

Bu çalışmada kullanılan çeviri yazı imlerini gösteren aşağıdaki örnekler, araştırma çerçevesinde elde edilen verilerden alınmıştır. İlk sekiz işaret, Coates'dan (1997:127-129), dokuz ve onuncu işaretler Jefferson'dan (1979; alıntı Schiffrin, 1994:426-427) alınmıştır. On bir ve on ikinci işaretler araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

1. Tek yatay çizgi (/), bilgi birimi sınırı belirler.

Ok/ So you are trying to guess the meanings /

2. Soru işareti (?) soru tümcesinin sonunda kullanılmıştır.

Could you guess?

3. Kısa duraksamalar (0.5 saniyeden az olanlar) nokta (.); uzun duraksamalar ise, uzun tire işareti (_____) ile gösterilir.

Hi yeah. Can't you say that in English? Link. When you get a word link the other one/ and? _____ Other words? Have you done that? 16 words?

4. Paralel yatay çizgi (//), konuşmacıların sözlerinde örtüşmenin başlangıcını gösterir.

T: // For example/

S17:// For example when you addicted in computers/

5. Eşit işareti (=), iki konuşmacının sözcülerinin belirgin bir aralık olmadan birbirini izlediğini gösterir.

T: Yeah I used to play/ ok? I used to play in the street a lot/ how about=

S4: = In the street/

6. Kayıttaki anlaşılamayan konuşma, şu işaretle gösterilmiştir: ((XX)).

Because it is ((XX)) I never

7. Üçgen parantezler < >, ek olarak verilen bilgiyi gösterir.

<öğrenciyi eliyle gösterir> Ok you? You're asking/

8. Büyük harfler, vurgu ile söylenen sözcük ya da hecelerde kullanılmıştır.

OK/ OK LET'S START! OK listen to Fatih and his saz arkadaşları/

9. (: :) isareti, söylenen hecede uzun süreli uzatma olduğunu gösterir.

All right? A:: Have you ever a:: you know a:: what? A:: Have you ever known someone from your family or from your friends (.....)

10. Ünlem işareti (!), belli bir söcük ya da sözcenin şaşkınlık ya da hayretle söylendiğini gösterir.

Oh! You are odd as a family? Mini plastic bags at home/Bonus family/ ((@@))

11. Kayıttaki gülüşmeler şu işaretle gösterilmiştir: ((@@))

S: Hocam "filthy" ne?

T: Dirty

S:S26. Hı::

T: Hı::

Ss: ((@@))

12. Tırnak işareti (" "), konuşma sırasında yazılı bir metne gönderme yapıldığında kullanılmıştır.

Ok/ For example the first one <öğrencilerden ses çıkmayınca öğretmen yardımcı olmak için bir örnek verir> "Caffein wakes you up in the morning" Do you think this is something? Is it true? Or? _____ just write down your opinions ha?

EK II

HAM VERİ DİZİNİ

Öğretmen I

Ders I

Ders kitabından bir okuma parçası işlenmektedir.

1. T: Ok/ So you are trying to guess the meanings /Have you done that? You are trying
2. to GUESS the meanings of the new words. Have you?
3. Ss: Yes/
4. T: You are saying five, four/ Have you got anyone that you couldn't?
5. S1: _____
6. T: Yes Bolkar. I am asking you/You had four. Yes?
7. S1:Yes/
8. T: You had four?
9. S1: Yes/
10. T: Yes/
11. S1: First she is reliable/
12. T: Reliable? Ok which paragraph was that?
13. Ss: First/
14. S1: One/ First one/
15. T: Ok. Read that sentence?
16. S1: "They are always smartly dressed reliable and efficient"
17. T: Ok. Efficient? You know the meaning of efficient?
18. S1: No/
19. S2: Yes/
20. T: Aaa/ You don't know that meaning?
21. S1: Yes/
22. T: Could you guess?
23. S2: Etkilemek?
24. T: Ok. So?
25. S3: Efficient?
26. T: Not in Turkish/
27. S1: I have no idea/
28. T: No idea? Well/ You said you guessed the meaning of efficient/ Ok all right / If you
29. don't know the meaning of efficient and reliable both/ of course you can't guess the
30. meaning/
31. S1: Yes/
32. T: But If it says "never moody or stressed" you can guess that it is the opposite/
33. S1: Yes/
34. T: So? So what do you say? Not moody not stressed/ "They are always completely
35. reliable and efficient and never moody or stressed" so? Not stressed and? Reliable
36. you know the meaning?
37. S4: I know/
38. T: In English/
39. S4: Trust/
40. T: Yeah/
41. S4: To trust somebody/
42. T: //Reliable a person who you can trust/

43. S4: //Reliable a person who you can trust/
 44. T: Him:: So efficient?
 45. S4: A person who is good at his or her job/
 46. T: Ok So/ Could you guess the meaning of your words?
 47. S4: Associate/
 48. T: Associate/
 49. S2: Associated press/
 50. T: I think it was a private name. Is it? Association?
 51. S2: union
 52. T: It is a private name here yeah/
 53. S4: To associate/
 54. T: Him:: Where is it? Read it Read the line. Which paragraph?
 55. S5: He thought _____
 56. S4: First/
 57. T: First paragraph yes/
 58. S4: "From the association of stress management". It depends on what
 59. T: H1 yeah that one. "Pauline Yardley from the Association of Stress management"
 60. so? if you want to guess the meaning of this private name to associate/ You don't
 61. know? Associated press/ You don't know? Nobody? Does anybody know here?
 62. Yeah? H1?
 63. S2: Company?
 64. T: It's a company/
 65. S2: Not company/
 66. T: No you are talking about the VERB form of it/ Associate/
 67. S4: Combine gibi bir şey mi?
 68. T: Combine? combine what?
 69. S4: H1 hatırladım ben/ Hocam Türkçe söyleyebilir miyim?
 70. T: No/ _____ Ok what is it in Turkish?
 71. S4: Bağdaştırmak/
 72. T: H1 yeah. Can't you say that in English? Link. When you get a word link the other
 73. one/ and? _____ Other words? Have you done that? 16 words?
 74. S6: Stress?
 75. S5: Yes/
 76. T: It means that you don't understand the text anymore/
 77. S5: Yes/
 78. T: Yes means no? You? Can? How many words? What's that?
 79. S6: Five. Resentful/
 80. T: Resentful. H1 h1 . Read the sentence/
 81. S6: Third paragraph. "makes you irritable and resentful"/
 82. T: "Pressure on you and your family and makes you irritable and resentful". So if
 83. irritable and resentful together it means that meaning is similar to each other.
 84. These have negative meaning. You can guess it like this di mi? So you' re
 85. going to write the definitions of new words from your dictionaries/ So/ let's carry
 86. on/ Which of the three kinds of people do you find most annoying? Which one?
 87. Goktuğ are you speaking?
 88. S7: ((XX))
 89. T: NO? Sorry?
 90. S7: ((XX))
 91. T: Partner? Which of the three kinds of people partner employee mother which of the
 92. three kinds of people do you find most annoying.
 93. Ss: _____

94. They get . you are angry with _____ Irritating/Yes Derin which one?
 95. S8: Employee/
 96. T: Employee/Why?
 97. S8: Because it is ((XX)) I never
 98. T: He is? The best of all?
 99. S8: Yes/
 100.T: So?
 101.S8: And I never . be like him/
 102. T: Hı hı/ Hı hı/ And you are thinking that you're gonna finish university and start
 103. work and if you had an employee like this . you wouldn't like it? But suppose
 104. that /You're gonna be a perfectionist/ which of them is annoying? Hüseyin/ is
 105. your mother similar to this one?
 106. S9: Yes/
 107. T: So are you all right with it/
 108. S9: Yes/
 109. T: Really?
 110. S9: Yes/
 111. T: You'd like a perfectionist mother/ . But she always interfere you/
 112. S9: Sometimes/
 113. T: Hum/ ((XX)) for example/
 114. S9: ((XX))
 115. T: You like her attitude like this/ Hı hı / Because you feel yourself a kid/ Ok /
 116. Would you like your partner to be like this?
 117. S9: Hı hı/
 118. T: Don't be so sure. Is that true?
 119. 100. S9: Yes/
 120. Ss: (@@)
 121. T: What do you think? Which of the three kinds of people/ Employee/ Partner/
 122. mother/ Which of the do you find most annoying/
 123. S10: Employee
 124. T: Employee/ Again/ Why not? You can't be a perfectionist
 125. S10: ((XX))not perfectionist
 126. T: You can't be a perfectionist
 127. S10: ((XX))
 128. T: Very hard/Extra hours/Tidy
 129. S10: Yes/ Tidy/
 130. T: Hı hı/
 131. S4. Every time moody and stressed
 132. T: Every time?
 133. S4: Moody and stressed/
 134. T: Stressed? Really? But it says Never moody and stressed/ You misunderstood I
 135. think/
 136. S4: ((XX))
 137. T: Hı:: Hı:: Ok. So do you know anybody like this? Muhammed/
 138. S11:I don't know/
 139. T: You don't know? Neşe?
 140. Ss: (@@)
 141. T: I heard. Do you know anybody like this? Are you a perfectionist?
 142. S12: No/
 143. T: No/ Not a perfectionist friend/
 144. S12: Yes/

145. T: Hi?
146. Ss: ((@@))
147. T: Is she too/
148. S12: She is/
149. T: Yes? She is what?
150. S12: _____
151. T: So you find her irritating because she is a perfectionist/
152. S12: She is not exactly
153. T: Hi/ Not exactly/
154. Ss: ((@@))
155. T: But it is something good/
156. S12: She is like me/
157. T: Hi:./ She is like you/ You are perfect but not too much/ Neslihan? Do you know
158. anybody? You are just not talking about friends/We're talking about an
159. employee/ A partner and a mother/
160. S13: _____
161. T: No you don't? Nobody knows? Because you don't want to speak? But I know/
162. somebody says mother/
163. S14: Yes/
164. T: What's she doing for example? Hi? She gets up before you in the morning?
165. S14: She gets up before everybody/
166. T: Before everybody in the house? Hi:./Why?
167. S14: Because my father got to work early and she eats with it/
168. T: <yanlış anlar>she feeds it?
169. S14: No she eats with it
170. T: Hi:./ She eats with it/Hi/Ok/ And then she eats with you and your brother sister?
171. do you have any?
172. S14: Yes one brother/
173. T: One brother/ She eats with him as well/
174. S14: He goes to work/
175. T: And then she prepares lunch and dinner and clean the house and phones you
176. where you are/
177. S14: //Every time/ Every day/
178. T: //Hi hi/ You shouldn't be late/ . Hi hi ok/ So/ Do you agree with ((XX)) most
179. people don't admire perfectionism in normal life? People don't admire/ Oh she is
180. perfect but you don't like/ You don't admire/ You wouldn't like to be like/ Do you
181. agree? _____
182. S14: No/
183. T: No you don't/
184. S14: Yes/
185. T: You'd like to get a perfectionist?
186. S14: Yes/
187. T: Really? As an employee?
188. S14: No/ ((XX)) mother/ ((XX)) I would be like her
189. T: I'd like to be/ You couldn't/ You'd never do that/
190. Ss: ((@@))
191. T: Ok/ And/ Cavit do you agree with Pauline Yardley about this subject? . People
192. don't admire these kind of people/
193. S15: I want to say something but I can't translate into English/
194. T: Translate? You don't have to translate/ Just speak/
195. S15: Said/said/

196. T: Saying?
 197. S15: Saying yes/
 198. T: Hı:./ You wanna say that / Ok in Turkish/ I wanna hear it?
 199. S15: Kedi uzanamadığı ciğere pis der hocam/
 200. T: Hı:./ So that's why people don't admire you' re saying? You don't agree?
 201. S.4: ((XX))
 202. T: Why not?
 203. S16: Cat says something/
 204. T: You don't agree with Cavit? Why not? _____ Of course he is a man/ Ok/
 205. Why not? Why don't you agree?
 206. S4: _____
 207. T: Ok/ Say something what ever you remember?
 208. S4: It is not a cat/
 209. T: It is not a cat? ((@@)) Ok/ It's not a cat/ You understand?
 210. S15: I understood but/
 211. T: She's a cat as well you say/
 209.Ss: ((@@)) <gülüşmelerden sonra öğretmen kalemini birkaç defa masasına vurur>
 212. T: Ok/ Now/ We're not talking about relationships/We're talking about the
 213. attitude/Behaviour/ I wouldn't like to be a perfect teacher/ Because if I fail you
 214. would hate me/ Understand?
 215. Ss: Yeah
 216. T: Now "Making conversation get it right using the right word" _____
 217. "What do you think is the difference between an addiction and an obsession?"
 218. _____ You hook something/ You hook on it/ If you can't do it you can't sleep
 219. all night/ Then you're obsessive/ What's addiction?
 220. S17: When you can't do without it you addicted in this or /
 221. T: // For example/
 222. S17: // For example when you addicted in computers/
 223. T: To/ Hı hı
 224. S17: You cannot without/ Cannot do without computers/
 225. T: Yeah/It's addiction/ Ok/Because we've done that subject I think that's why
 226. you're giving that example/ Ok/ But the most known addiction is /
 227. Ss: Smoking
 228. T: Yeah and alcohol yeah/ Like this so an obsession/ Hı hı / So do you think it is
 229. similar/ What is the difference/Just one difference _____
 230. S16: Ash/
 231. T: Ash? No/It is not that actually/
 232. S14: ((XX))
 233. T: Hı hı/ Hı hı/ Ok/ Fatih/
 234. Ss: ((@@))
 235. T: How are YOU? Are you all right? Can you say something about it?
 236. Ss: _____
 237. T: Ok/If you have no idea/ "Complete the dictionary definitions with be addicted to/
 238. Be hooked on/ Be obsessed with" be careful with prepositions addicted TO/
 239. Hooked ON/ obsessed WITH/ "Have something on your mind all the
 240. time" _____ yes/ All the time . on your mind/ Be dependent on something/
 241. be dependent very similar word/ Addict and dependent/Be dependent on/
 242. <yan sınıftan gürültü gelir>
 243. T: Just ignore/Ok so it's be addicted to/ Unable to stop/ Unable to stop taking or
 244. doing something often harmful/
 245. Ss: Be addicted to/

246. T: Be hooked on/ I told you it was ((XX)) be dependent on means addiction/ Yes/
 247. hooked on/
 248. S4: Öyle mi?
 249. T: Yeah/
 250. T: Ok/ Then have something on the mind all the time?
 251. S4: Obsesyon/
 252. T: Yes/ Be obsessed with/ “idiom like doing something very much be dependent on
 253. something”
 254. Ss: Addicted/
 255. T: Addicted/ “Unable to stop taking or doing something often harmful”
 256. S18: O alışkanlık değil mi?
 257. T: Yeah/ Hooked/
 258. S18: Deminkiyle bunun arasında ne fark var o zaman?
 259. T: Addiction? You can’t stop without/ Doing without it/Ok? Yes this is addicted to/
 260. S18: O zaman üçüncü/
 261. S4: But you said/
 262. T: <iç çeker> Ok/ Let’s give the definitions/ Again/ Obsessed with? Tell me/
 263. Ss: Have something on your mind all the time/
 264. T: Ok/ Addicted to?
 265. Ss: Unable to stop taking or doing something/
 266. T: Yes/ Hooked on?
 267. Ss: Be dependent on something/
 268. T: Yes/ All right/ <kitaptan okur>“in groups of three or four look at the things below
 269. and answer the questions read the questions”/ Ok read the questions/ Read the
 270. questions/
 271. S19: “In groups of three”
 272. T: No/just questions/
 273. S19: <öğrenci soruları okur>
 274. T: Ok/ Now Look at the things here<öğretmen kitaptaki örnekleri okur>and with
 275. your friends decide and ask the questions <öğretmen öğrencileri kümelere ayırır>
 276. Three and for/ Not only two/You are four together/
 277. <öğrenciler aralarında soruları birbirlerine sorup yanıtlarlar>
 278. T: OK/ OK LET’S START OK listen to Fatih and his saz
 279. arkadaşları/ ((@@)) Ok / Yes/ So you’re speaking and we are listening/
 280. S20: ((XX))
 281. T: Now you are talking about shopping activity aren’t you? You are addicted to/ You
 282. can’t do without shopping/
 283. S20: Yes
 284. T: Hıh/ All right/
 285. S20: It depends on my time/ Carrefour takes two hours/
 286. T: If you’re in Gima/ An hour
 287. S20: And that’s all/
 288. Ss: ((@@))
 289. T: No/ No/ Finish the questions/ What effect does it have on your family? Ok/ Are
 290. your parents bored/ Are they getting angry with you because of this addiction?
 291. S20: No/ No they’re like me/
 292. T: Oh! You are odd as a family? Mini plastic bags at home/Bonus family/ ((@@))
 293. Ok/ And have you ever and your family tried to give up? Do less?
 294. S20: No/
 295. T: Hi hi:/ Does anyone in the family interfere? I mean your aunt uncle or
 296. something? Do they complain/ About your addiction? Nobody can?

297. S20: They don't
 298. T: <öğrenciyi eliyle gösterir> Ok you? You're asking/
 299. S21: You Emre/Are you addicted?
 300. T: Are you addicted Emre?
 301. Ss: ((@@))
 302. T: Emre sen keş misin? ((@@)) something like this/ Are you addicted Emre?
 303. S22: Yes I am addicted/
 304. T: To what? Is it in the list?
 305. S22: No it isn't/ I am not addicted any of/ To any of them/
 306. T: Ha any of them/Ok/ So do you know anyone who is?
 307. S22: Yes/
 308. T: Who?
 309. S22: My brother is addicted to watching tennis matches/
 310. T: Really? Carry on the questions/
 311. S21: How long does your brother usually spend time?
 312. S22: If he finds a match he watches every day/
 313. S21: Does it have any effect on your family?
 314. T: You can't watch TV/ What effect does it have?
 315. S22: I doesn't know/ I don't know/
 316. T: You don't / Your parents? They don't/ You sit in a room and speak to each other/
 317. He watches TV inside /
 318. S21: Has your family/
 319. T: No: Has your brother/ He is addicted/ Has your brother ever tried to give up?
 320. S22: No he doesn't/
 321. T: Why not?
 322. S22: Don't know/
 323. T: Ok/ Because he likes it/ Ok/ And you don't interfere/ok then/ Another group? Yes
 324. Fatih/ Your group/ Erhan you're asking/
 325. <zil çalar> I will go on don't worry/ Beni izlemeye devam edin/

Ders II

➤ *Birinci dersin devamı olan bu derste, kişilerin bağımlılıkları hakkında işlenen bir dinleme parçası üzerine öğretmen öğrencilere sorular sormaktadır.*

326. T: Come on<susturmaya çalışır> <kitaptan okur>“Listen better understanding
 327. colloquial language” and there is a hint for you < kitaptan okur>You're gonna
 328. answer this question/ Ok?
 329. Ss: _____<öğrenciler dört kişinin konuşmasını dinlerler> <öğretmen
 330. konuşmalar bittikten sonra teybi durdurur> Ok/ First one?!/ Who she? What's the
 331. relationship with the person talking to? You?
 332. S4: Friend/
 333. T: Yeah colleague/And what's she addicted to?
 334. Ss: Swimming
 335. T: / Swimming/ All right/ Second one?
 336. Ss: Her husband/
 337. T: Her husband/ Yeah/And what's he addicted to?
 338. Ss: Work/

339. T: Work/ His job we can say/ And third one
340. Ss: Flatmate
341. T: A flatmate/ To internet / Chat rooms/ And the last one/ A friend / And he is
342. addicted to football/ Now listen again and for detail/ What exactly does the addict
343. do?/ And is this a problem for other people/ Why/Why not?
344. <öğrenciler kalan dinleme parçasını dinlerler>
345. T: <parça bittikten sonra> Ok/ What exactly does the addict do?
346. S14: She swims/
347. T: She swims half an hour everyday ok/ And if she can't swim how does she feel?
348. Ss: Stressed/
349. T: Stressed and anxious/ Ok/ And is this a problem for other people?
350. Ss. No/
351. T: No/ They think she is a bit crazy so they don't care/ She is not bothering anyone
352. when she swims/<teybi durdurur> Ok/ What exactly does the addict do?
353. Ss: He works/
354. T: He works/ Ok/ How does he work?
355. Ss: Every time/
356. T: If he doesn't work? If he doesn't work what happens?
357. Ss: _____
358. S13: We cannot understand/
359. T: Ok/ So listen to it again/
360. T: <teybi durdurur> Understand?
361. Ss: _____
362. T: Yes/ He doesn't know what to do when he is not working/ Ok?
363. Ss: _____
364. T: This is the worst thing I think/ < teybi çalıştırır ancak 3 saniye sonra teybi
365. durdurup soru sorar> Yes/ What's he afraid of?
366. Ss: Having free time/
367. T: Why?
368. Ss: _____
369. T: Why is he afraid of having free time? Hı hı? Because/ Yeah he doesn't know what
370. to do in his free time/ < teybi yeniden çalıştırır ve 10 sn sonra yeniden durdurur>
371. So is this a problem for other people?
372. Ss: Yes/
373. T: For Who?
374. Ss: His wife and kids/
375. T: So/ How do they feel?
376. S12: She is fed up/
377. T: Ok/ His wife is fed up with it and she says he can lose them/ Her and kids/ Ok/
378. < teybi yeniden başlatır> < 20 sn sonra teybi yeniden durdurur> So/ what exactly
379. does the addict do?
380. Ss: Chats
381. T: She is addicted to chartrooms internet / Ok/ And how does she feel what does she
382. do? Where does she do it? She locks herself up in the room and stays in the
383. chartroom/ And is this a problem for other people?
384. Ss: _____
385. T: No?
386. Ss: _____
387. T: No: ?
388. Ss: _____
389. S14: Sometimes _____

390. T: Ok/ Her real name/ because she has a nick name/
 391. <öğretmen teybi yeniden başlatır. 5 sn sonra durdurur> Who is he talking about?
 392. Ss: _____
 393. T: This?
 394. Ss: Mate/
 395. T: Mate/ correct/
 396. T: <Öğretmen teybi yeniden başlatır ve 15 sn sonra yine durdurur> So/ What exactly
 397. does the addict do?
 398. Ss: Football/
 399. T: Football? He does football? He/ Watches football matches/ Ok/ And how does he
 400. feel if he doesn't watch or what does he do when he is not able to watch ?
 401. S22: He goes out and and listens to radio/
 402. T: And is this a problem for other people?
 403. S22: Yes
 404. T: Yes/ For whom? His wife? Why?
 405. S23: He stayed at home he watched the football/
 406. T: Ok/ But I think their honeymoon/ Just one night they were together and he
 407. watched final cup/ All right/ now listen to some abstracts/ How would you say the
 408. same thing in more formal English/ <teybi çalıştırır ve öğrenciler dinlemeye
 409. başlar> <öğretmen teybi durdurur>Ok now/ How would you say the same thing in
 410. more formal English? "At the end of the day she isn't bothering anyone else"
 411. _____ after all? Yeah/
 412. Ss: _____
 413. T: "They just think she is a bit crazy" instead of crazy/ Mad is more formal/ Or
 414. you can say unbalanced/ Instead of "loads and loads of" let's say a lot of it
 415. means a lot of/ Ok? Anyway/ "It really gets her down" It has negative meaning/
 416. S12: Depressed?
 417. T: A kind of depressed/ It really depresses her/ Ok/ who would you find most
 418. difficult to live with? Which one of them?
 419. Ss: All
 420. S22: Workaholic/
 421. T: Workaholic/ Ok/ "Remember phrasal verbs in context"
 422. < öğrenciler sessizce boşlukları doldurmaya çalışırlar>
 423. T: You know these ones? "You may need several weeks to get over" It means?
 424. S12: Recover/
 425. T: Recover from / Yes/ "His obsession with football really gets her down"
 426. means?
 427. Ss: Depresses
 428. 3. T: Depressed/ Yes/
 429. T: "Scientist may soon be able to replace organs when they wear out" it means
 430. become too old to use/ " Have you ever tried to give up smoking" means?
 431. Quit/ Yeah " I have cut down from six cups of coffee a day to two" What does it
 432. mean?
 433. S22: Reduce
 434. T: Reduce the quantity/ Ok/ Now this page is homework to you good bye/
 435. < öğrenciler çok şaşırır çünkü ders 20 dakika erken bitmiştir>

Ders III

➤ *Aşağıdaki derste öğretmen, ders kitabındaki kısa metinleir okutur. Daha sonra öğrencilere, metinde geçen sözcüklerin anlamlarını sorar.*

436. T: Ok/ "A moment in Venice"/ "Look at the list Underline what you read in your
437. own language Circle what you read in English/ Compare with a partner/ How
438. much time do you spend reading in English a week/
439. <öğrenciler sessizce kitaptaki sözcükleri okurlar>
440. T: Do you understand?
441. S13: Yes/
442. T: Some of them are the same in your language/ Underline and circle/ Yes Neşe/
443. which of them in your language just read one/
444. S12: National papers
445. T: National paper in your language/Do you read? Well/ Are you English? Do you
446. read this English or Turkish?
447. S12: English/
448. T: Hm:/ All right/
449. S12: Sports papers/
450. T: Sport/ Yes?
451. S12: Academic
452. T: Yeah/ Academic/ But before that there is one more word/
453. S12: Text
454. T: Text/ Yes/
455. S12: Magazines
456. T: Before that internet/ No internet is the same as Turkish di mi? That is all I think
457. di mi? Ok/ Now the others are English/ "How much time do you spend reading in
458. English a week? How much time?
459. S23: Less than ((XX))
460. T: So/ How much time it makes?
461. S23. 23 hours
462. T: Ok 23 hours we can say/ Ok/ Quickly read the introduction/
463. <öğrenciler sessizce kitaptan okur>
464. T: Yes Fatih/ Read it/
465. S20: <kitaptan istenen bölümü okur>
466. T: <öğrenci okumasını bitirdikten sonra> All right/ So/ What is the mini saga
467. competition?
468. Ss: _____
469. T: Short story or what?
470. Ss: _____
471. T: Whose idea was it? Fatih/ Yes/ Answer the question
472. S20: _____
473. T: WHAT DOES HE DO? WHAT IS HE?
474. S20: He is a writer/
475. T: Yes/ Science fiction writer/ All right/ What made him think of it? Uğur?
476. S24: _____ He thinks that idea must be fun
477. T: Yes/ But what made him think of it? What happened and he is a: Yeah <parmağımı
478. şıklatır> it should be like this/ He was/ Writing a very long novel/
479. S20:He suddenly had the idea/
480. T: Yeah/ He wanted to do something different/ And what are the rules Taner?

481. S4: ((XX))
482. T: And you must tell a story/ All right/ Now guess the missing words/ First read the
483. glossary/ You should read them very carefully what it means exactly/ <öğrenciler
484. o bölümü okurlar>Yes can read the first one/
485. S3: <öğrenci parçayı okur>
486. T: She had what stolen?
487. Ss: _____
488. T: Ok/ What is the word in glossary for this term?
489. Ss: _____
490. T: Vanish/ Ok/ Ok second one/ first you're reading/
491. S12: Hocam passive olduğu için mi stolen?
492. T: <kızarak>YEAH/ Do you have to speak Turkish? You find it funny? The first one
493. is funny as well/
494. S12: I couldn't understand/
495. T: Really? You couldn't understand? Who couldn't understand? Can you tell what
496. happened in the first one? Neşe couldn't understand/ She understood the second
497. one and she laughed/ But she couldn't understand the first one/
498. S16: First?
499. T: Yeah
500. S16: I couldn't understand too/
501. T: Either/ Well _____ Who understood the first one?
502. Ss: _____
503. T: Nobody? Ok/ The story starts like this/ "A moment in Venice"Ok? "They" it
504. means that more than one people/ Wait you're gonna get it/ "As they apologised in
505. their different languages " why did they apologise?
506. S23: Because they crashed
507. T: Yeah/ You can say so/Understand? They hit maybe that's why they apologised/ In
508. their different languages because they are from different countries/ "He sensed
509. that something passed between them"/ A cat maybe/ and his hearth had been
510. touched/ "in that second something magical had occurred"
511. here were many people and pigeons there/ She had stolen his wallet/ Understand
512. now? Hi? All right/ That is why you should make intensive reading/Carefully/
513. Try to guess the words/ Now the second one/Yes Ahmet read it/
514. S21: <kitaptaki bölümü okur>
515. T: Do you understand up to here? Yeah?
516. Ss: _____
517. T: Ok/ It means that they . / They/ What happened to them?
518. S12: They got married/
519. T: They feel in love while washing clothes/ And one of their wedding presents
520. had been a washing machine/ Ha ha ha <komik bulmadığımı anlatan bir ezgi
521. ile>Ok/ third one now/
522. <öğrenciler sesizce okur>
523. T: Yes Serhat/ read it/
524. S10: <kitaptan okur>
525. T: <okumayı yarıda keser>Ok/ What's stabbed?
526. Ss: _____
527. T: Look at the glossary/
528. S10: Push a knife into/
529. T: Ok/
530. S10: <okumaya devam eder ve bitirir>
531. T: Ok/ Do you understand the story?

532. Ss: Yes/
 533. T: Yes / All right/ who would like to read? _____ <bir öğrenci parmak kaldırır>
 534. Yes Erman read it/
 535. S17: <öğrenci okur>
 536. T: Understand the story?
 537. S12: Yes/
 538. T: The fifth one/ Muhammed read it
 539. S11: <öğrenci okur> “ripped”
 540. T: “Rip”?
 541. S11. Ripped the -
 542. T: No/ <okumayı durdur anlamında öğrencinin sözünü keser>What does it mean?
 543. S11: _____
 544. T: Look at the glossary/ Why don’t you look at that first?
 545. S11: Break into pieces
 546. T: Yeah/ Big explosion/ break into pieces/ All right / What’s vile?
 547. S11: Vile? Horrible/
 548. T: Yes/ What’s grubby?
 549. S11: Dirty/
 550. T: Dirty/ Yes/ What’s that?
 551. S11: What?
 552. T: Smiling/ A woman smiling/ Do you remember that masterpiece?
 553. Ss: _____
 554. T: You have to know/ And the master piece/ A picture/very famous and she is
 555. smiling in the picture/
 556. S16: Mona Lisa
 557. T: Mona Lisa/ correct/
 558. <zil çalar>

Ders IV

➤ Üçüncü dersin devamı olan bu derste öğrenciler, kısa hikayeleri okumaya devam ederler. Öğretmen, okunan her hikaye hakkında öğrencilere sorular yöneltir ve öğrencilerin zorlandıkları dilbilgisi yapılarını açıklar.

559. T: Ok/ the next one/ “ Caught in the act” “ Caught in the act” Who’s reading?
 560. Gökçe?
 561. S2: <parçayı okur>
 562. T: Yeah/ Do you understand the story? “He had caught the burglars at last” it means
 563. that/ They were looking for/ They had been looking for/ When they found at last?”
 564. your boot prints were found at the scene of eleven burglaries/ eleven burglaries/
 565. All right? Eleven burglaries /boot prints/ maybe they were muddy or something/
 566. and how did they get that he was the burglar? Because of the . boot prints in
 567. eleven burglaries / But he said that he had stolen them the day before/ So/ He
 568. wasn’t the guilty/ “Nobody’s perfect” / Cavit?
 569. S15: <öğrenci okumaya başlar>
 570. <beş saniye sonra okumayı yarıda keserek> T: Yes/ Outstanding means?
 571. S15: Excellent/
 572. T: Excellent/ Yes/

573. S15: <öğrenci okumaya devam eder> blah blah blah/
 574. T: What is that blah blah?
 575. S15: I couldn't understand/
 576. T: You couldn't understand/ What's the _____ / All right/ Let's start from the
 577. beginning/ He hadn't been good at maths but being good at writing and reading/
 578. Who needs arithmetic he thought and he entered a competition/
 579. which competition?
 580. Ss: _____
 581. T: Now/ Mini saga competition / All right? He produced a story/ all right? He
 582. produced a story because/ He didn't need maths telling a story he thought/ It was
 583. a masterpiece/ "The judges sighed another one with 51" because mini saga
 584. competition you have to write a story with exactly fifty words/ And each one he
 585. wrote it with 51 words/ All right?
 586. S1: Yes/
 587. T: Just Bolkar? Hı? Do you understand Cavit?
 588. S15: _____
 589. T: You Muhammed?
 590. S11: Yes/
 591. T: That's enough/ Three/ Four people/ Neşe do you understand?
 592. S12: Yes/
 593. T: So tell me/ What is the story about?
 594. S12: The writer said that he had been no good at maths/
 595. T: Did he need mathematics to write the story?
 596. S12: Yes/
 597. T: No/
 598. S12. Ya işte matematikten çakmıştı/
 599. Ss: (((@@))
 600. T: But did he need to know mathematics to enter this competition?
 601. S12: Hı no/
 602. T: No because/ He was going to write a story but he failed because _____
 603. BECAUSE?
 604. S15: He couldn't count the words/
 605. S12. Hı:./
 606. T: "A disastrous holiday" Who is gonna read? WHO? Yes Bolkar
 607. S1: <öğrenci okumaya başlar>
 608. <okuma bittikten sonra> T: Ok/ Snarled means? SNARLED?
 609. Ss: Made an angry face/
 610. T: And slam?
 611. Ss: Close with a loud noise/
 612. T: Loud noise yes/ Coffin?
 613. Ss: _____
 614. T: Box where you put a dead body/ and hissed?
 615. Ss: _____
 616. T: Made a noise like a snake/ So/ _____ Dracula had booked a holiday through
 617. which tour? Transylvanian tours/ to go to _____ Where does he wanna go?
 618. S12: Greenland/
 619. T: Ok/ So/ What is Greenland like? Who live there?
 620. S11: Eskimos/
 621. T: Eskimos right/ Why does he want to go there?
 622. Ss: _____
 623. T: What does a vampire want? Hı? WHAT DOES A VAMPIRE WANT?

624. S12: Blood/
 625. T: BLOOD/ YES/
 626. T: Whose blood he wants? Whose blood he wants?
 627. S12: Eskimos/
 628. T: ESKIMOS/ Ok/ Right/ And _____ Nobody at Transylvanian Tours Limited had
 629. mentioned what is there in Greenland/ midnight?
 630. S15: Sun/
 631. T: SUN /CORRECT / It was sunny and sun is not good for VAMPIRES! All right/
 632. now "underline any words or phrases you didn't know"
 629.Ss: <Öğrenciler sessizce kitaptan bilmedikleri sözcüklerin altını çizelerler>
 633. T: Ok/ Now/ "Focus on new language"/ Have you finished? No? Not yet?
 634. Ss: _____
 635. T: You can carry on later/ Ok now "highlight the verbs in mini saga 3/ Copy them
 636. into the chart"
 637. <Öğrenciler boşlukları doldururlar ve sırayla yanıtlarlar>
 638. ....
 639. T: "Narrative tenses" "Use the past simple to talk about consecutive actions in the
 640. past/ We use the past simple for the main events in a story" All right? "use the
 641. past continuous to describe longer, continuous past action/This is often an action
 642. which was in progress/ When another action happened" ALL RIGHT? "Use the
 643. past perfect to talk about an action which happened before the specific time in the
 644. past/When the main events of the story happened/Use the past perfect continuous
 645. to talk about a longer continuous action/ That was going on before the specific
 646. time in the past when the main events of the story happened" All right? All
 647. right now/ "practice"/ Let's practice then/ look at the pictures and answer the
 648. questions/
 649. <öğrenciler boşlukları doldurur>
 650. T: Yes Taner/ Why were they so red in the second picture?
 651. S4: Because they _____ Had been/ _____
 652. T: Ok/We use past perfect continuous or past perfect but mainly continuous when we
 653. want to mention that it had a result in a specific in the past/ ok? The result is they
 654. were so red/ Because they had been doing something/ What?
 655. S4: Sunbathing/
 656. T: YES/ They had been sunbathing all day maybe/ ALL RIGHT? Ok/Third one/ why
 657. were the tourists tired? Yes Fatih/
 658. S20: Because they had travelling/
 659. T: Yeah/ Sightseeing all day/ They had been travelling all day/ Why did the police
 660. stopped them?
 661. Ss: _____
 662. T: She has got a bottle in her hand/ Why did the police stopped them?
 663. Ss: _____
 664. T: Because they had been drinking at the traffic/
 665. S15: Hocam anlamıyoruz bizde siyah beyaz/
 666. T: Why did they look happy? Ok/ Who has got original one? Nobody? You can't
 667. understand the pictures?
 668. S15: Hocam üç dört tane adam var ama/
 669. T: No/ There are two big boys and two little girls/ Women lets say/ Two huge body
 670. guards/ Why did the women look so happy let's say/
 671. S15: Because they had been protecting/
 672. T: No no no no/ No because?/
 673. S12: Because fall in love

674. T: Yeah/ They had found two boy friends let's say/ Ok/ Picture six/Why were they at
 675. the doctor's? They are touching their stomachs/ Both the girls/ They are about to
 676. vomit/ Sick/ Because they had eaten?
 677. S15: Poison/
 678. T: Because they had eaten poisonous food/ Or they had eaten too much maybe/Ok?
 679. you can't say poison/ poison is something serious/ Why did they have to walk
 680. back to the hotel?
 681. S20: Because their car had been // broken down/
 682. T: // broken down/ Yes/ And why did they go to the
 683. police? Because their bags/
 684. Ss: Had been stolen/
 685. T: Had been stolen/ or someone had stolen their bags/ Ok/"Complete the sentences"/
 686. "use four different narratives"/ Ok/ Kate was fed up because it was an ordinary
 687. day again/ Or the weather was awful or/ She failed again/
 688. S15: She was in the class again/
 689. T: Ok/ Kate was fed up because/ Past continuous/ _____ Her husband was
 690. watching football on TV again/ Ahmet/ Kate was fed up past perfect/
 691. S21: _____
 692. T: Ah/ Come on/
 693. S21. Because she had been angry/
 694. T: She had worked all day/ Her car broke down/ Ok/ Kate was fed up because Uğur?
 695. Past perfect continuous/
 696. S24: She had been sightseeing/
 697. T: But we are talking about fed up/
 698. S24. She was fed up/
 699. T: Ok/ She was fed up because she had been doing exercises all day/ She had been
 700. studying English all day/Yes/Now "When I opened the door I saw that"/ Cavit?
 701. S15: "When I opened the door I saw that" _____ e::m/ _____
 702. T: Hi?
 703. S15: She turned off the TV/
 704. Ss: ((@@)) <öğrenci yanlış anlamıştır. Bu da gülüşmelere yol açar>
 705. T: Ok/ All right/ Do them all then/ Past continuous
 706. S15: She was turning off the TV
 707. T: Hi hi/ She was turning off the TV/
 708. S15: She was standing up and going
 709. Ss: ((@@))
 710. T: She was standing up and going at the same time? Come on/ Say something
 711. sensible/ "When I opened the door I saw that"?
 712. S16: He was watching TV
 713. T: Ok/ Past perfect?
 714. S15: She has/
 715. T: Past perfect
 716. S15: Past perfect/ She had/
 717. T: Who is she? "when I opened the door I saw that she"/ Who is she?
 718. S15: Bi şey değil hocam/ She had kissed
 719. Ss: ((@@))
 720. T: Missed/
 721. S15: kissed/
 722. T: Kissed?
 723. S15: Yes/
 724. T: When I opened the door /I saw that something already happened/You can't see the

725. action/Ok? Something had happened/ You see the result/
 726. S15. Past perfect de kurucuz di mi?
 727. T: Yes/ Past perfect/ You can't see the action at that moment/ Something had
 728. happened/ You see the result/
 729. S16: Had been burgled
 730. T: Had been burgled/ very good/ My house had been burgled/ She had?/She had?
 731. S15: My mom had/ Done/
 732. T: Your homework?
 733. Ss: ((@@))
 734. S15: Yes/
 735. T: Ok/ Or my mum had burned the beans/ All right and past perfect continuous/
 736. Cavit? When I opened the door I saw that SHE/
 737. Ss: ((@@))
 738. S.15: She is my mother
 739. T: Ok/ Yeah/ I got it/ She had been/
 740. S15: She had been _____ playing/
 741. T: Practice or what?
 742. S15: Her instrument/
 743. T: Hı:./ She had been practicing the piano for hours/ All day/ All right/ She had still
 744. been playing since the morning for example/ Now you are writing your own
 745. words your own sentences . And put the verbs in the right narrative tense/
 746. <Zil çalar>

Ders V

➤ *Dördüncü dersin devamı olan aşağıdaki derste öğretmen, öğrencilere kitaptan dilbilgisi alıştırmaları yaptırmaktadır.*

747. T: Yes Selçuk/ Start/
 748. S2: <Öğrenci alıştırmayı okur ve yanıtlar> had been travelling
 749. T: Yes correct/When we see all we use past past perfect continuous/Because we can/
 750. see the result at the specific time/ Ok? And "travel" can be used as a continuous
 751. word/ Ok? That is why as well/ Ok? Yes? And next one?
 752. S11: They had seen each other/
 753. T: No no it was difficult to believe/ Now at that time? Hadn't seen each other for ten
 754. years now/ Yes Serhat/
 755. S10: _____ if she
 756. T: If she?
 757. Ss: //Had changed/
 758. T: // Had changed/ Yeah/ suppose that it is present time now and she is wondering/
 759. has he changed? Understand? So it is reported and past time so / Had changed/
 760. hm::? Ahmet?
 761. S21: She was had waiting
 762. T: But it is better to say she had been /
 763. S21: She had been?
 764. T: Hı hı/ Because now she was at a specific time/ Ok/ I'll give you the example like
 765. this/ <tahtaya çizer>This is past/ they will see each other/ She wondered here
 766. if she had changed/ She had been attracted / Because she is not talking about that
 767. time/ Understand? Cavit?
 768. S15: He wasn't/

769. T: Ok read it/ <hayır hepsini oku anlamında. Tahtaya vurarak okunması gereken yeri
770. gösterir> / Read it/
771. S15: He wasn't ((XX))
772. T: And we turn back to the time again/ <tahta kalemle tahtaya vurup gösterir> All
773. right? Let's say last Thursday/ Back to the time again/ understand? He looked
774. at his watch again/ He was looking/ All right? You describe the scene/ Both is
775. possible/ Ok?/ Yes Muhammed/ Your turn/
776. S11: "He was waiting for"/
777. T: No/ Because he is there before that time he started when? Half an hour ago and
778. still waiting/ understand? So you have to use past perfect continuous/ Yes ?/
779. S3: He had waited/
780. T: Ok/ He had been waiting for half an hour/ Hı hı/ Yes Deniz/
781. S4: She had promised/
782. T: She had promised/ is it correct? Yes because before they met/ Hı hı
783. S4: But she is never ever/
784. T: You can't say is because we don't know when these actions happened/ You are
785. telling a story/
786. S4: She hakkında bilgi var mı?
787. T: But we don't know if she is alive or not now/ It's a story/ Understand?
788. S4: Yes/
789. T: Ok/ So?
790. S4: She was wearing/
791. T: Yes/ She was wearing because they are talking about that time/ Finish it Bolkar/
792. "Obviously"/
793. S1: "Obviously looking for him"/ " He was standing"
794. T: Yes? / No no / Yes Neşe
795. S12: "He stood up and walked towards her" " You look fantastic mum he said"
796. T: Yeah/ It's mum/ So he was waiting for his mother/ now it's your turn to write a
797. mini saga/
798. Ss: Now?
799. T: Yes now/ To finish it at home/
800. T: <öğrenciler yazmaya başladıktan beş dakika sonra> Ok/ Now build your
801. vocabulary/ Common verbs which are often confused/ Now cross out the wrong
802. verb and explain why the other is right/ Yes Erman/ First now/ First one/
803. S17: "I'd known him since i was a child"
804. T: And meet a person at a party or something? Ahmet?
805. S21: He told me that ((XX))
806. T: Told because you address the person/ Fatih?
807. S20: I met ((XX))
808. Yes/ making something/ Creating something it means/ Selçuk?
809. S2: She has ((XX))
810. T: Yeah/ A lot of money/ If you say win it means win a match win a medal/
811. competition or something yes?
812. S12: "The man was carrying a book case"
813. T: Yes because((XX)) means put something over/
814. T: Yes Can?
815. S6: Would you lend me some money?
816. T: Because _____ lend?
817. S6: _____
818. T: Because I borrow/ You lend/ Ok? Serhat?
819. S10: ((XX))

820. T: Yes/ If you say loose/ you can't loose a transport/ You loose your money/ You
821. wallet/ Complete Vocabulary builder page 132/ "words often confused"/ "Use
822. your instincts and complete with the right word" / _____ <5 dakika sonra> Ok/
823. Let's start/ Cavit
824. S15: "Someone has stolen my wallet"
825. T: Yes/ Rob means steal something from a place/ Steal means take something that is
826. not yours/ For example money/ Yes
827. S15: "When I looked at her face I realised that I had said the wrong thing/ I was
828. wearing a new dress but nobody noticed"
829. T: Yes/ Realize means know and understand/notice means see and be aware of/ Yes
830. Deniz/
831. S4:"Must remind my mother to send/ I must remember to send a birthday card" I
832. must remember birthday card/
833. T: Remind means have somebody/ remember? Remember means not to forget/
834. S4: Remind somebody/ remember something/
835. T: Yes/
836. S12: The government has tried to avoid/
837. T: Him::/ Prevent/Because it means stop something
838. happening/ Be careful about using gerunds with these verbs/ Ok Fatih/
839. S20: "She can speak five languages/ sorry I don't want to talk about it/You should
840. speak or talk ((XX))"
841. T: Yes/ Speak means know a language/ in the second sentence talk means have a
842. conversation/And speak and talk have the same meaning with to say/
843. something/Yes/ <öğretmen bir öğrenciye söz hakkı verir bir öğrenciye>
844. S16: " You can bring a friend/ I don't mind/ it doesn't matter/
845. T: Yes/ Mind means not big important to somebody/ Matter means not important/ Ok
846. / Page 41 again/ Complete with the right word/ Yes Fatih?
847. S20: _____
848. T: Yes Fatih? Explain why this word is wrong/
849. S20: Matter/
850. T: Yeah/ it means it is not important but you should say I don't mind/ Ok? Yes
851. Gökçe/
852. S2: "We need to discuss how to solve the problem"
853. T: Yes/ We don't need to fight/ just discuss/
854. S15: "When I spoke to him he seemed really friendly"
855. T: "He seemed really friendly"/ Yeah/ Serhat/
856. S10: _____
857. T: Yes?
858. S10: "In the bank robbery over one million pounds was robbed/
859. T: STOLEN! The bank was robbed the money was stolen/ Ok? Deniz?
860. S4: "Try to prevent"/
861. T: Prevent somebody from something/ But avoid you are doing yourself/ Ok?
862. S1: //I expect the weather/
863. T: //So? Not finished yet/ "Try to avoid sitting out in sun at midday" Ok?
864. S1: I expect the weather will be sunny tomorrow/
865. T: No/ I hope about something to happen/ you should cover the words again/if you
866. don't understand exactly/ Ok/ Better pronunciation just omit/ Skip it/ Ok/ Three-
867. eight/ Ok/ Muhammed/ Read the things in the book/
868. S11: <öğrenci kitaptan okur>
869. T: Ok/ Look at some typical expressions below that people use/Ok/ And asking for
870. more info what would you say? Eee? ((@@)) eee/ Correct in Turkish/

871. S12: And then / After that/
 872. T: Ok/ Now/ Better conversation/ You are going to read and re tell a story/ As you
 873. read focus on how the different tenses are used in a story/ Focus on the regular and
 874. irregular verbs/ Ok/ You're gonna be A and B you two together/ And you two/
 875. student A you're gonna read the story and tell your story to B and then student B
 876. read the story and listen to A's story and tell your story to A/ come on/
 877. <zil çalar>

Ders VI

➤ *Bu derste, moda ile ilgili bir dinleme parçası işlenir ve öğretmen kitaptaki soruları öğrencilere yöneltir.*

878. T: What's the page? What did you do on Friday?
 879. Ss:54/
 880. T: Oh my god/ It means that you just have six pages!
 881. Ss: We can go!!
 882. Ss: ((@@@))
 883. T: "Clothes to die for" ok/ there are clothes you die for them/ All right/who wants to
 884. read? Ok/ <konuşması için öğrenciyeye bakarak söz verir>
 885. S12: <öğrenci kitaptan okur>
 886. T: <öğrenci okumayı bitirdiğinde> Ok/All right/ Now guess which of the two
 887. people in the photos said these sentences below/And then you're gonna listen and
 888. check/ Ok/ <öğrenciler parçayı dinlerler> Ok/ And let's read the box again/
 889. sometimes you may have difficulty understanding someone perhaps because of
 890. their accent" is that correct?Yeah? "if this happens, don't switch off" All right?
 891. Just relax and try to tune in/ And then you understand better/ All right? So can
 892. you guess which of the three people in the photos said the sentences?" "My
 893. favourite fashion period is definetly the 60s?"
 894. Ss: Tito/
 895. T: Because you listened/ yeah/
 896. T: "I think that fashion today is awful"
 897. Ss: Princess/
 898. T: Yeah/ "I once spent a fortune on a Versace coat/
 899. Ss: Tito/
 900. T: Yeah/ "I've never been a fashion victim"
 901. Ss: Tito/
 902. T: <sessiz kalır bu cevabı onayladığını gösterir> "Women simply don't seem to care
 903. what they look like"
 904. Ss: Princess/
 905. T: <sessiz kalır bu cevabı onayladığını gösterir> "The only thing I have
 906. reallysuffered with is my hair"
 907. Ss: Princess/
 908. T: <sessiz kalır bu cevabı onayladığını gösterir> " I have always been awfully vain"
 909. Ss: Princess/
 910. T: "These days I'm more concerned about being healthy"
 911. Ss: Tito/
 912. T: Yeah/ All right/ Now listen again "What do they say about" just take notes/
 913. <öğrenciler aynı parçayı yeniden dinlerler><ikinci konuşmacıya geçmeden öğretmen

914. teybi durdurur>Ok/ Before that let's talk about what princess Mary said about
 915. women's dresses today/ What does she think?/ She thinks?
 916. Ss: Awful/
 917. T: They are awful/ women/ yeah? They look like each other/ Ok/ and "platform
 918. shoes"? What does she say about them?
 919. S11: Awful/
 920. Ss: ((@@))
 921. T: Awful again/ Just one word you can say/ Why does she think they are awful?
 922. Ss: _____
 923. T: Shoes on the platform/ Why does she think they are awful?
 924. Ss: _____
 925. T: Because she said many things of shoes/ Ok/ And/ "High heeled shoes"? They are?
 926. Ss: //Uncomfortable/
 927. T: //Uncomfortable/ Ok and her hair?
 928. S21: She has suffered/
 929. T: Hı hı/ Why?
 930. S21: Resimden de görüldüğü gibi/
 931. T: ((@@)) Yeah/ You can see in the picture/But she is not suffering there/ She is
 932. smiling in the picture/ You can't say so/Ok/ Why was she suffering for her hair/
 933. What's wrong?
 934. Ss: _____
 935. T: If she has the chance to go to the heaven/ She wants to have a good hair there/
 936. listen <öğretmen o bölümü yeniden dinletir> All right? You got it? Now Tito/
 937. <öğrenciler dinleme parçasını kaldıkları yerden dinlemeye devam ederler>
 938. T: All right/ And what does Tito say about today's designers? They are _____
 939. Ss: _____
 940. T: Ok/Repeating the same things /
 941. S12: They have run out of //ideas/
 942. T: // ideas/that's right/Ok/ And they can't create now/they just
 943. imitate the sixties/ Ok/ What does he say about "what he loves about today's
 944. fashion"?
 945. S11: People don't know fashion/
 946. T: Yeah/ They just don't care too much/ Ok/ And what does he say about "coat"?
 947. Ss: He once spend a fortune on a coat/
 948. T: Versace coat/ And what does he say about "wearing uncomfortable clothes"?
 949. Ss: _____
 950. T: Hı? What does he say about "wearing uncomfortable clothes"?
 951. Ss: They aren't comfortable <sessizce>
 952. T: HI?
 953. Ss: THEY AREN'T COMFORTABLE/
 954. T: They aren't comfortable/ Fatih are you alive?Ok/ Have you got any answers?
 955. come on/ you listened/but you don't understand? "Wearing uncomfortable
 956. clothes"/ He never do it/ <teybi yeniden çalıştırır ve o bölümü yeniden dinletir>
 957. All right/ He always wants to wear comfortable clothes now/ All right/ Now "in
 958. pairs answer the two questions they were asked"ok/ What were the questions?
 959. Have you ever suffered to look good/ What do you think about today's fashion/Ok
 960. you just answer this question?/
 961. Ss: _____
 962. T: YES/ HELLO? SPEAK!// ASK THE QUESTIONS TO EACH OTHER/
 963. Otherwise I'll ask you/ two persons/ <öğretmen öğrencileri eşler>you two/ you
 964. two/ you two/ you two/

965. <Zil çalar>

Ders VII

➤ *Altıncı dersin devamı olan bu derste öğretmen, moda ile ilgili sözcük çalışması yaptırmaktadır.*

966. T: Ok/ "Build your vocabulary"/ "Fashion" / Complete vocabulary builder 9 page

967. 134/ Ok/ Now let's read/

968. S14: <öğrenci kitaptan okur>

969. T: Ok/ Fatih/

970. S20: Smart/

971. T: Smart/ good/ "To wear in your free time"

972. T: Yes/ Uğur/ Which ones are the most expensive?

973. S24: Designer/

974. T: Yes/ Designer clothes are the most expensive/ Yes?

975. S11: Sales/

976. T: Yes/ Sales/ Ok Bolkar/ "Things which are good value for money"?

977. S1: Bargain/

978. T: Yeah/ Bargain/ Yes Erman/

979. S17: Discount

980. T: Yes/ Neşe?

981. S12: Go out of fashion/

982. T: Yes/ Go out of fashion/ Yeah/Now "Underline the words and practice saying them

983. and then cover the text" <öğrenciler beş dakika boyunca kendi kendilerine

984. çalışırlar> ok now match the phrases and pictures/ <öğrenciler beş dakika

985. boyunca kendileri çalışıyorlar> ok <haydi başlıyoruz anlamında> "a patterned silk

986. scarf"?

987. Ss: ((XX))

988. T: "A ((XX)) sock"?

989. Ss: ((XX))

990. T: "Are made cotton t-shirt"?

991. Ss: ((XX))

992. T: "Long sleeved striped shirt"?

993. Ss: ((XX))

994. T: "A short sleeved checked ((XX))"?

995. T: "A loose ((XX)) jacket"?

996. Ss: ((XX))

997. T: "A tight lycra jacket"?

998. Ss: ((XX))

999. T: "High heeled leather boots"?

1000. Ss: ((XX))

1001. T: Ok/ "put the clothes into right section" <öğrenciler sekiz dakika boyunca

1002. kendileri çalışırlar> <bu arada kapı çalar ve içeri başka sınıftan bir öğrenci girer>

1003. SX: Sınıftan birisini bi dakika alabilir miyim?

1004. T: Nası yani? Sınıftan birisini?

1005. SX: Sınıf temsilcisini bi dakika alabilir miyim?

1006. T: Hı:: Sınıf temsilcisi yok/ Alınışlar daha önceden/<öğrenciler gülüşürler>

1007. SX: Oldu/İyi dersler/ <sınıftan çıkar>
1008. T: Ok back to here “women’s fashion”?
1009. Ss: A blouse/ Dress/ Skirt/
1010. S20: Bluz hangisinde?
1011. T: Sırada hangileri ona bakalım/ Zaten hepsine üç tane oluyor/
1012. S12: Üç tane mi? bende dört var/
1013. T: Ok a blouse a dress a skirt/ Başkası olamaz zaten burda/
1014. S20: Dressing gown ne?
1015. T: ((XX)) namı diğer röpdüşambır/
1016. Ss: Ha:/
1017. T: Ha:: Ya/ “Men’s wear”?
1018. S12: A shirt/
1019. T: A shirt/
1020. S12: A tie/ Bi de şey ((XX))
1021. T: “Foot wear”?//Sandals/
1022. Ss: //Sandals/
1023. T: //Slippers/
1024. Ss://Slippers/
1025. T: Trainers
1026. S20: Hocam slippers ney?
1027. T: Terlik terlik/ “Sports clothes”?
1028. S20: Trainers/
1029. T: Hayır/ Track suit/ A running vest/ A sweat shirt and a track suit/
1030. S20: Hangisi don?
1031. T: ((@@)) Pants/
1032. S10: Niye çoğul?
1033. T: İki paçalı olduğu için/ Trausers gibi/ Ama pants daha şey/ Pantolon şeyi bi de
1034. knickers var ((@@)) slip var falan ((@@)) <konuya devam eder>underwear/
1035. night wear/ A dressing gown/ pyjamas/Yes/And accessories/ gloves/ Ok/All right/
1036. “match the sentences with A to J” Ok/ first one I am doing it/”Can I try a gown?/ I
1037. am not sure if it is the right size” that is why you try it on/ <öğrenciler beş dakika
1038. kendileri çalışırlar>
1039. T: I am starting with Neşe/ “Hang your coat up”
1040. S12: Onu da yapamadım/
1041. T: “hang your coat up” don’t leave it there/
1042. S12: Ötekini yapayım?
1043. T: Ok/
1044. S12: “It doesn’t fit” ((XX))
1045. T: Yes/
1046. S12: Ötekini de yapayım?
1047. T: No/ Fatih/ The fourth one/it? It suits you/
1048. S12: This is your colour/
1049. T: This is your colour hı hı/ hm::/ Very nice/ It suits you/ Red is your colour/ Yes
1050. Burcu/
1051. S25: It match your eyes/
1052. T: It matches you eyes/
1053. S25: It matches your eyes/ It is the same colour/
1054. T: Yes/ All right?
1055. S20: Get changed/
1056. T: Ahmet?
1057. S21: You have to do/

1058. T: Sorry? You have to be smart it means/
 1059. S26: Hocam "filthy" ne?
 1060. T: Dirty
 1061. S26. Hı::
 1062. T: Hı::
 1063. Ss: ((@@))
 1064. T: Ok/ And b/ in pairs A interview B / Ok/ student A B we're doing now/ Now a
 1065. interview B with the first part of the questionnaire/ Student B close your books/
 1066. answer the questions/ <öğrenciler once 10 dakika boyunca kendi aralarında
 1067. çalışırlar> Ok we're listening to Burcu and Bolkar/ Bolkar is asking/
 1068. S1: If something was out of fashion would you wear it?
 1069. S25: Yes/
 1070. Ss: ((@@))
 1071. T: Ok/ If you say yes this means yes I do/ All right?
 1072. S1: How often do you normally get changed during the day?
 1073. S25: Two times/
 1074. T: <gülerek> In the morning?
 1075. S25: Yes/
 1076. T: I DO/
 1077. S25: Yes I do/
 1078. S1: What materials do you most like wearing?
 1079. S25: Şimdi burda materials derken?
 1080. T: I don't know/ whatever you wear/
 1081. S25: Jeans/
 1082. T: Jeans/
 1083. S25: Yeh/
 1084. T: All right/
 1085. <zil çalar>

Öğretmen II

Ders I

➤ *Aşağıdaki derste, kafein kullanımı ile ilgili bir metin işlenmektedir.*

1086. T: We were talking about the effects of caffeine actually/ Aa:/ It is a sort of
 1087. addiction you know _____ / So there is a very short quiz here/ Actually
 1088. sometimes we assume that/ We like something quite a lot/ But we can realize
 1089. that/ Ok? We don't know anything about it/ So/ I want you quickly go through
 1090. this quiz/ Is it a myth or fact? What is that? What is that?
 1091. S1: Myth ne?
 1092. T: What's that? Yes/ I am asking you/ hm?
 1093. S2: Zarar mı?
 1094. T: Ok/ there is fact on this side/ On the other side in life/ Usually there are things
 1095. you think you know/ A: this is that/ But in fact it is not like that/ So this is a
 1096. myth/ Ok? Because everybody believe or thinks that it is so/ But in fact it is not/
 1097. Ok? You got it? _____ maybe wrong assumption ha? Wrong assumption/
 1098. S2: Painkiller ağrı kesici mi?
 1099. T: Yes/
 1100. S1: O myth sözlükte yazmıyo?
 1101. T: Well/ I told you/ It is the wrong assumption Erdem/ Ok? _____ you finished?

1102. Ss: _____
1103. T: Ok/ For example the first one <öğrencilerden ses çıkmayınca öğretmen yardımcı
1104. olmak için bir örnek verir>“Caffein wakes you up in the morning” Do you think
1105. this is something? Is it true? Or? _____ just write down your opinions ha?
1106. S2: Wakes you up in the morning/ fact?
1107. T: Wakes you up in the morning/ Fact/ I won't give you the answer/ You'll
1108. find out soon/ But not just/ too/ Not too kind of you know/ Kind of brain
1109. storming maybe/ “a glass of cola contains more caffeine than a cup of coffee”
1110. which one you think contains more caffeine?
1111. S2: Coffe/
1112. T: Ok/ So?
1113. Ss: _____
1114. T: Next one“decaffeinated coffee” it means/ Which doesn't contain/ right/ white
1115. chocolate don't contain any caffeine at all?
1116. Ss: Myth/
1117. T: Myth/ Many painkillers contain caffeine/
1118. S1: It's a fact/
1119. T: Fact/ All right/ five/
1120. Ss: Fact/
1121. T: All right/ Six?
1122. S3: Fact/
1123. T: Him:./ Especially your sleep/ Will always affect your sleep/yeah/ All right/
1124. caffeine can improve your performance in sport” hı:/ In a better way or in a
1125. worse way/ We don't know/Ok?/ What do you think in a positive way or a
1126. negative way?
1127. Ss: Negative way/
1128. T: Ok/ “An addictive drug”?
1129. Ss: Fact/
1130. T: Ok/ “if you give up drinking tea or coffee you will get withdrawal symptoms”
1131. Ss: Fact/
1132. T: “Bad for you”?
1133. Ss: Fact/
1134. T: Now/ Now very quickly turn page a hundred eighty/ page a hundred eighty/ fact
1135. or myth section/ Now check/ Check your assumptions/ You said this is fact
1136. teacher/ And this is myth now let's check whether you were right or wrong /
1137. S1: Hocam sayfa kaçtı?
1138. T: <eliyle göstererek>here/ a hundred eighty/Ok?
1139. Ss: _____
1140. T: Him:? The first question/ him:? So tell me is it something good for the
1141. concentration? And what else it says? Him/ Attention? It stimulates attention/ it
1142. means/ it/
1143. S2: Positive/
1144. T: Yeah/ Positive/ It increases your level of attention/ Stimulate means/ Yeah effect
1145. positive way/ Increases/ Him/well? So you can benefit from a cup of coffe in the
1146. mornings to feel what? More awake ha? Number three? Him:./ Decaffeinated
1147. maybe/ Maybe/ Maybe the products yeah with such a feature on them and with
1148. advertisements it's a real lie hı? Isn't it? Yeah so it still it says it's not possible to
1149. remove all the caffeine it say/ five/ Him:./ Did you say myth or fact?
1150. Ss: Fact/
1151. T: Fact you said fact/ hı hı/ Ok/ seven? Performance in sport?
1152. S2: Fact/

1153. T: Hı hı/ hı::again look/ It stimulates the nervous system/ You know?/ Nervous
 1154. system? Yeah/ Ok/ I mean if your nervous system is stimulated Ok? By
 1155. any kind of substance it means ok? You are more alert/ ok? And on the other
 1156. hand it says here/ It also stimulates your muscles _____ hı? Isn't it? look/ By
 1157. the way can you underline this word stimulate? There is one more <öğretmen
 1158. tahtaya sözcükleri yazar>
 1159. S2: Stimulation/
 1160. T: Yeah? Stimulator and stimulating ok? A stimulating substance / Ok? It makes
 1161. something more active/ Ok what's the Turkish word for that/ You said
 1162. something?
 1163. S3: Uyarmak?
 1164. T: Yes/ That's it/ That's it/ Stimulate/ Hı hı/ Yeah/ Next one/ ha:: look/ For this
 1165. reason it is considered a drug and athletes are disqualified if have more than a
 1166. certain amount of caffeine in their body/ You see? Ok? It's something
 1167. forbidden/ Right? The sportsmen/ The people doing sports in a race or whatever
 1168. they are not allowed to use that sort of substance/ Ok? Anyway/ a:: last one/ If
 1169. you give up/ Give up drinking tea or coffee you'll get withdrawal symptoms/
 1170. hm::/ What's that withdrawal symptom? Hm? What's symptom?
 1171. symptom? Yeah? Hm? Yeah? So: _____ look/ <tahtaya yazar>you give up
 1172. something/ you know the meaning of that/ You give up something for example/ I
 1173. what what? Can you tell me something you gave up? Anything you gave up?
 1174. Cigarette smoking/ All right/ I gave up cigarette smoking right/ That's stopped
 1175. cut down yeah use less / But still you are using it/ Ok/? reduce/ But the point
 1176. here/ when you for example decide to give up something/ You can either give it
 1177. up you know/ immediately/ right? with a sudden decision if you are you know
 1178. strong enough to do this mentally and physically perhaps or/ Or you can choose
 1179. another way you first try to reduce you know whatever it is/ Ok? Cigarette
 1180. smoking or alcohol right? You cut down on the amount you have been taking or
 1181. having whatever and then but mean time you may have some/ You know you
 1182. may have some problems in your body ok? Because you are addicted to this
 1183. substance/All right? A:: Have you ever a:: you know a:: what? A:: Have you ever
 1184. known someone from your family or from your friends ? A:: who has been trying
 1185. to give up something at the moment? Anyone like that?
 1186. Ss: _____
 1187. T: Hı? No? For example a: my father a:: once upon a time long long time
 1188. a:: had a serious lung disease you know? And the doctors told him to
 1189. give up smoking and he had to give up smoking and then he was a horrible person
 1190. right? Because of these withdrawal symptoms/ All right? Because in his life ok?
 1191. there were no more cigarette smoking/ All right? And he he totally completely
 1192. changed to another person/ Her I mean his <yanlışını düzeltir>personality
 1193. changed/ He was what/ more nervous ok? He was what/ More I mean unhappy Ok/
 1194. He was a:: behaving very badly you know/
 1195. S3: //My mother/
 1196. T: //So these are/ Withdrawal symptoms right? Hm <öğrenciye söz verir>
 1197. S3: My mother tried to give up eating too much/
 1198. T: Now?
 1199. S3: Now/
 1200. T: Good/ Ok/ Anything you can a:: notice about your mother?
 1201. S3: She is hungry/
 1202. Ss: ((@@))
 1203. T: Hı hı/ All right/ So how does she feel?

1204. S3: So she is very/ I don't see her now/
 1205. T: Hı hı/
 1206. S3: I don't see her now/ She is in Bursa now/
 1207. T: Hı hı/
 1208. S3: But I'll see her when I go to Bursa/
 1209. T: Then you see her/ You'll understand how she changed/ Ok/ Yeah/
 1210. S3: I think all the womans try to give up
 1211. T: Hım?
 1212. S3: Eating too much I think / They are always in the rejim/
 1213. T: Diet/ on a diet
 1214. S3: On a diet/
 1215. T: Yes/ Good/ So is it clear these withdrawal symptoms? Well/ Other smptoms
 1216. included feeling tired/ Sleepy/ Irritable and finding it difficult to concentrate/
 1217. You know/ But these are something that gradually you know/ Disappear/ All
 1218. right? You know disappear?
 1219. Ss: Finish/
 1220. T: Yeah finish ok? Because your body you know/ Starts to get used to it right/
 1221. S4: Anlamı ne anlama geliyor hocam dissappear?
 1222. T: Disappear?
 1223. S4: Dissappointed gibi mi?
 1224. T: No dissappointed is something different/
 1225. S3: Hayal kırıklığı o/
 1226. T: Yeah/
 1227. S3: Hocam isim o/
 1228. T: Yeah/ You feel dissaponited/ Yeah/ Because/ Yeah/ Nothing you expected
 1229. happens/ Right/ Ok/ And what what what was the other page? / Just a second yes
 1230. yes other page a hundred twenty two/ Now Very quickly/ A hundred twenty two/
 1231. The answers to the other questions now / The rest of the questions/ Now/ I ask
 1232. you to do something about that/ Right? You quickly go through this and tell me
 1233. which of these you find/ You know/ _____ Most interesting or contrary to
 1234. your belief/ Right? You can say look teacher I am so surprised that this is that/ I
 1235. didn't/ I wouldn't think about like it/ ok? Let's read it now/ <öğrenciler üç
 1236. dakika parçayı okurlar> Do you agree with the idea here?
 1237. Ss: _____
 1238. T: Did you ever notice that people who tried to cut down on the food they are
 1239. eating or/ Who are trying to go on a diet/ Do you think/ You know _____
 1240. These people drink coffee more than other people?
 1241. Ss: Yeah/
 1242. T: Yeah/ They hook on caffeine/ Ok? Hook on? Ok/ So addictive drug is a fact
 1243. the other one is a myth/ A:: painkiller? Painkiller? A:: so be careful with the
 1244. painkillers you take that contains caffeine/ All right/ Now/ "build your
 1245. vocabulary" I am sure you are quite good at these prepositions/ Back to page
 1246. thirty - two/ Hım/ Addicted to/ Hooked on what else? My sister is _____ ha/
 1247. obsessed with/
 1248. S3. With mi?
 1249. T: Yeah/ obsessed/ fascinated?
 1250. S4. Fascinated to/
 1251. S3. On
 1252. T: No:: here it is not possible to say to/ You are fascinated by something/ Fascinated
 1253. by the exhibition/ Exhibition/ What does it mean? Hı? Ok/ For example an art
 1254. gallery is a sort of exhibition/ Because the piece of arts are exhibited/ They are

1255. shown there/ that's it/
 1256. S5: Fond on?
 1257. T: Ha? ih/
 1258. Ss. Fond of/
 1259. T: Fond of/ perfect/
 1260. S5: Keen on/
 1261. T: Keen on /
 1262. S5: Mad about/
 1263. T: Ok/ Yeah mad about/ Mad about you/ There was a song like that/
 1264. S5. TV/CNBCE
 1265. T: Ha yeah yeah TV/ Yeah/ I am tired?
 1266. Ss: Of/
 1267. T: Of/Yeah/ I am tired of cooking every night/ It means/ I am tired of means I am
 1268. fed up/ I am fed up with it/ I don't want to do it any more/ So the next one is fed
 1269. up with my job/ Hi obsessed with yeah obsession/ Do you have any obsessions?
 1270. Something you know always/ A:: keep your mind busy and you can never get rid
 1271. of it it's always in your head ok?/ I:: I think/ Now there is short recording here
 1272. these all adjectives here right? Obsessed/ Fascinated/ Mad/ Fed up/ Cause I want
 1273. you to familiar with the stress in those adjectives/ Right? I'll play the recording/
 1274. <öğrenciler dinleme parçasını dinlerler. Zil çalar>

Ders II

➤ *Birinci dersin devamı olan bu derste öğretmen, kafein ile ilgili metin ile ilgili sorular sormaya devam eder.*

1275. T: Can you tell me some of the things you are tired of? Oh teacher I am tired of
 1276. having English lessons all the time/
 1277. S3: I am fed up with doing same thing everday and everyday always/
 1278. T: Aa: doing same thing/ Good/ So a: you live with your family?
 1279. S4: I am living with a psychoman/
 1280. T: Now now can you just pay attention? He/ He <tahtaya yazar> used to live with
 1281. his family/ ok? He used to live with his family/ That means/ Now does he live
 1282. with his family?
 1283. Ss: No/
 1284. T: No/ Because/ Why is he here?
 1285. Ss: University
 1286. T: He started university/
 1287. S3. Because I am addicted to English/
 1288. Ss: ((@@))
 1289. T: Oh I wish you some more years full of English/
 1290. S3: I want to go to the Papua Yeni Gine/
 1291. T: Oh really? Ok/ I wish you good luck/
 1292. S3. I want to hung a mung/
 1293. T: Now/ Come on/ Back to here/ He started his university education ok? He is living
 1294. alone/ ok? <tahtaya yazar> He is getting used to/ Ok/ Now Now/ Okan is getting
 1295. used to living alone/ Ok/ Let's suppose one more year past/ Ok? So a year past/
 1296. now/<tahtaya yazar>He is used to living alone/ Yeah? Ok? Is it clear ladies and
 1297. gentelmen?
 1298. S4: Bu ne demek?

1299. T: Now he is getting used to it/ Because because/ Living alone in a big city is still
1300. something strange or difficult but after a year you know/ After a year
1301. has passed he is going to feel better because he will be used to living alone/ ok?
1302. S3: Can I say something teacher?
1303. T: Him/
1304. S3: I feel myself very alone after that sentences/
1305. T: You feel alone?
1306. S3: After these sentences/
1307. T: Ok/ Let's change "alone"/ "living in a big city" <tahtadakini deęiştirir>
1308. All right now it's your turn to quickly do some reading/ But I want you
1309. to . a:: to try to guess the meanings ok? from the context/ Don't look
1310. them up in your dictionaries ok? But but but underline/ Underline the words that
1311. you put some effort/ You know/ _____ On guessing/ Just underline them/
1312. Confession/ What's confession? Confess?
1313. Ss: _____
1314. T: To confess it means to admit <tahtaya yazar>
1315. S2: Kabul etmek mi?
1316. T: No/ Sort of/ No you said aa:: I did something/
1317. S4. İtiraf etmek değil mi?
1318. T: Yeah that's it ok/ Thanks/ Fine/
1319. S5: İnkâr etmek bi de deny değil mi?
1320. T: This is opposite of deny/ good/ _____ ha: by the way this picture/ She used to
1321. be a punck rock singer in England all right? Now she is a TV personality/ That
1322. means/ She appears in some of the TV programmes very frequently/
1323. S4: Sene başından beri renkli kitap ahyoruz ilk defa fotokopi aldık/
1324. T: <öğrencinin sözünü yarıda keserek>Anything you are saying now in class is
1325. being recorded/ then we'll publish it/
1326. S3: All my voice?
1327. T: E OF COURSE!
1328. S3. Vallahi mi?
1329. T: What do you think? B18 B18 This is B18/
1330. S3: <teybe doğru söyler>No no this is not B18 this is not Okan!
1331. T: Ok/ Tamam Okan/ Come on
1332. S3: Can I ask some questions?
1333. T: Later/ Please be patient/ Ok? / I'll ask you some questions as soon as you finish/
1334. I'll ask you some questions as soon as you finish/ Also I'd appreciate your doing
1335. reading more silently/ finished?
1336. Ss: Yes/
1337. T: All right/ My kind students/ Well/ Well/ So/ Can someone tell me what kind
1338. of changes right? Has she undergone/ Ha? Skin?
1339. S3: Güzelleşmiş/
1340. T: Ok / In English please/
1341. S5. Her memory/
1342. T: Hı? What happened to her memory?
1343. S5: When she/
1344. T: Hı/
1345. S5: Stopped drinking coffee/
1346. T: Yeah?
1347. S5: It became better/
1348. T: All right/ Ok/ Hı hı/ Mental capacity maybe you know has increased/
1349. Fascinating changes especially on her skin/ On her face/ <zil çalar> Ok so can

1350. you quickly tell me how much caffeine did she used to have?
 1351. Ss: Fifteen or twenty cups of coffee
 1352. T: A lot yes/ what made her give it up?
 1353. Ss: Illness
 1354. T: Hı hı/ All right/ So was it difficult for her to live without caffeine? Hı? Tell me?
 1355. S5: I think it can't be difficult/
 1356. S3: She became beautiful day by day and then/
 1357. T: Can you tell me one thing she misses a lot?
 1358. S3: Chocolate/
 1359. T: Yes Yes/ So did she suffer any withdrawal symptoms after she had stopped?
 1360. S5: She said I started to feel much better/
 1361. T: Yeah ama but is it a withdrawal symptom? No/ So I think we already
 1362. expressed how her life changed after giving up caffeine/ Better skin and better
 1363. sleeping habits/ Ok/ Break time/

Ders III

➤ *Günün son dersi olan bu ders, üçüncü dersin devamıdır ve dilbilgisi konularına ağırlık verilir.*

1364. T: I can't believe in my eyes by the way/
 1365. Ss: WHY?
 1366. T: Because usually attendance drops in the last hour but all of you are here/
 1367. S2: Our match was over and we won/ Altıncı defa hocam B11/
 1368. T: My old class/ My old bored class/ ERDEM/ <öğrenciler kendi aralarında
 1369. konuşmaktadır>All right then/ Ok/ Then/ So you can congratulate each other
 1370. after the lesson/ Ok? In a better way/
 1371. S6: Yes Hocam/ <öğrenciler konuşmaya devam ederler>
 1372. T: All right/ I am waiting for you/ Shhh/
 1373. S6: Derse geldik bari kitap açalım/
 1374. T: Are you with me?
 1375. S3: Yes/ Always/
 1376. T: Now //I want you/
 1377. S6: //Which page?
 1378. T: Thirty three/ Can you please open your book? Anyway/ In section B we have
 1379. some statements now I want you to express ok? A:: the phrases from the text
 1380. which means the same actually not the same but which has the similar meanings/
 1381. ok? For example first one is been done for you "In the past I drank a lot of
 1382. coffee" It means in the past/ This is something you did in the past but now you
 1383. don't do it any more ok? So "I used to drink 15 to 20 cups of coffee" Used to
 1384. drink right? Ok? Next one/ "I habitually woke up during the night"
 1385. Ss: I used to woke up/
 1386. T: Ok/ How can you put this into negative for example?
 1387. Ss: Didn't use to/
 1388. T: All right/ Ok/ Don't confuse this a:: this structure <tahtaya yazar> "I didn't used
 1389. to drink so much coffe" / Can I also say it like that?
 1390. S3: Yes/
 1391. S4: No no/
 1392. Ss. Gramer kitabında vardı?
 1393. S5: Olmaz arkadaşım/

1394. T: Where is it? Really? Didn't used? It is not very common/ Not very common ok?
 1395. in fact/ Right? The negative form you know/ Used to structure ok? Is a::you
 1396. know/ is not widely you know used by the majority of the people/ I mean/ Only
 1397. you can see it a:: in books you know/ In written language sometimes in spoken
 1398. language/ but mostly mostly the positive statement is used/ What's the question
 1399. form by the way?
 1400. Ss: Did you used to/
 1401. T: Yapar mıydın/ Good/ Next one/
 1402. S4: I didn't use to feel/
 1403. T: Hıh/ right/ I didn't use to feel/ So? I didn't use to feel hı/ Hundred percent/ Ok?
 1404. "I adapted very quickly to life without coffee or cola"/
 1405. S4: I got used to/
 1406. T: Yeah/ I got used living without caffeine/
 1407. S6: Used to?
 1408. T: Yeah/ I got used to living/ a:: <tahtaya yazmayı bitirdikten sonra> Ok for the new
 1409. comers a:: I put another example /ERDEM! <konuşma artık anlamında>
 1410. <tahtadakini okumaya başlar>"Tom is an American" ok? So he is from America/
 1411. "he has lived in England for six months" ok? "He wasn't used to driving on the
 1412. left but after six months he got used to it"/ It means driving on the left/ Now he
 1413. is used to driving on the left/ Ok? So don't confuse don't confuse to be used to
 1414. doing something with used to/ Ok? "I used to drive on the right but now I am
 1415. used to driving on the left"/ So these two structures have different meanings/
 1416. <tahtaya yazmaya devam eder> To be used to doing something right? "I am used to
 1417. getting up very early"/ It means it is not a problem for me right? It is ok for me
 1418. because I am used to doing it/ I am used to getting up early/ No problem for me/
 1419. I changed my job right? My previous job my previous job right I actually a:: I
 1420. didn't have to get up very early but now now ok? My/ I mean / The place of my
 1421. job I mean my office is quite I far from where I live so every morning
 1422. unfortunately I have to get up very early and for sometime right? I can get up
 1423. very early so?
 1424. S6. I am getting used to/
 1425. T: Thank you / <tahtaya yazar> "I am getting used to getting up early" All right?
 1426. And and sometime is past ok? No problem for me ok? Getting up early is not a
 1427. problem for me so <tahtaya yazar> "I got used to getting up early" and because of
 1428. that because I got used to it right? I can do it now easily without any problem
 1429. because I am still used to it ok? Well / A:: "not eating chocolate
 1430. isn't a problem for me"/ hı/how can she express this in the text?
 1431. S4: I am used to it/
 1432. T: Yes/ now I am used to it/ I am used to not eating chocolate/Ok? Ok? "I normally
 1433. eat healthier snacks"Hım?
 1434. S6: I Used to eat olur mu? Now diyo/
 1435. T: WHAT? No no I mean _____ it doesn't have to include a used to structure
 1436. but I just want you to find the you know similar structure from the text/ How does
 1437. she say this/ Let's have a look at together/ Hı look "I normally eat healthier
 1438. snacks"/ what kind of healthier snacks does she have? Hı?
 1439. S4: Piece of fruit/
 1440. T: Hı/ that's it/ thank you/ All right/ ok/ "I usually have a piece of fruit instead
 1441. of chocolate" All right now the difference/ şimdi aradaki farkları açıklıyoruz/
 1442. ok? "she used to wake up in the night"/ "she usually wakes up in the night" what
 1443. is the difference?
 1444. S6: In the first one she did it in the past/

1445. T: Hi/ All right/
 1446. S6: But in the second one now and in the past she always does it/
 1447. T: This is something habitual/
 1448. S6: Yes habitual/
 1449. T: Right/ but the first one a: it means she no longer wake up in the past/ right?/
 1450. something happened in the past/
 1451. S6: Past habit/
 1452. T: Yes/finished and stayed in the past/ number two/ "I used to work twelve hours a
 1453. day" and "I am used to working twelve hours a day"/ hm? Something happening
 1454. in the past/ hi? Second one?
 1455. S3: In second one I didn't used to //work /
 1456. T: //Yeah/
 1457. S3: Twelve hours a day but now but then/
 1458. T: Hi/
 1459. S3: I am getting used to it but now I am used to it/
 1460. T: Ok/ used to ok? to get used to ok? Can you please take this down? Can you
 1461. please note this? Right? Here the second one mean I am used to working twelve
 1462. hours a day means I am accustomed to working twelve hours a day right? I am
 1463. accustomed to working twelve hours a day right? It means I am used to doing
 1464. it/careful right? Accustomed/ to be accustomed to something or to doing
 1465. something/ last one "I am getting used to living without coffee" or "I'm used to
 1466. living without coffee" what's the difference?
 1467. S4: //Still/
 1468. T: // Yes/ the first one is yeah/ you are still in the process of adapting to/ you know
 1469. a:: to living without coffee and second one is you are adapted/
 1470. S7: Bu alışmaya başlıyor/
 1471. T: Yeah/ you know adapt?
 1472. S7: _____
 1473. T: Hi? adaptasyon/ adapte olmak/ ok? Adapt/turn the page very quickly and tell me
 1474. whether these sentences are right or wrong "when I was a child I was playing in
 1475. the street a lot" is this correct or incorrect or how can we correct it?
 1476. S6: I used to play mi hocam?
 1477. T: Yeah I used to play/ ok? I used to play in the street a lot/ how about=
 1478. S4: = In the street/
 1479. T: Sorry?
 1480. S4: On the street değil mi?
 1481. T: You can use both/ yeah/<öteki soruyu okur>hm/ "She used to have short hair
 1482. but now it's long"
 1483. S6: "She used to have short hair" doğru mu hocam?
 1484. T: Yeah this is all right/ this is correct/ ha <öteki soruyu okur> "nowadays at
 1485. weekends" Yes Erdem Can you please reply this? "I used to stay at home"
 1486. S2: "I am used to staying at home"?
 1487. S6: "I used to" hocam "I used to"/
 1488. T: But why do you say "nowadays at weekends" you know?
 1489. S6: I stay olacak herhalde/
 1490. T: At weekends you know there is a you know specific and definite you
 1491. know a:: time it's a time expression you know when at weekends so is it possible
 1492. to get used to something especially at weekends? We can't understand this is not
 1493. something like that so: I don't think you have to use use to here / I don't think/ it
 1494. is nothing to do with the use to structure/
 1495. S6: Stay o zaman/ "I stay"/

1496. T: I stay/ yeah/ nowadays at weekends I: stay I usually stay/
 1497. S6: "I am staying" olmaz mı?
 1498. T: Nowadays at weekends a:: I am staying/ yes possible hı him/ it's possible/ if you
 1499. think that it's something temporary you can use it/ number four/
 1500. Ss: Didn't use to olur/
 1501. T: Yeah/ no D/ good/ "Where did you used to live when you were student"
 1502. anything wrong with this sentence?
 1503. Ss. No/
 1504. T: Nothing wrong? It's all right?
 1505. Ss: _____
 1506. T: "There use to be a cinema there but it close down" hı:: yeah/ there? There?
 1507. USED to be vardı/ sinema vardı ama artık yok/
 1508. S6: Hocam there was a cinema there but it closed down öyle olmaz mı?
 1509. T: "There used to be a cinema here"/ vardı artık yok/ senin söylediğin doğru ama
 1510. daha sonradan onun artık olmadığını söylersen öyle bir extra açıklama getirirsen
 1511. öyle bir şeye gerek kalmıyor used to yu kullanırsan/ yani vardı artık yok/ direkt
 1512. onla verebiliyoruz/ next one/ number seven/
 1513. S7: _____
 1514. T: Is this all right or any problem?
 1515. S7: "He is not used to driving on the right"/
 1516. T: Thank you/ "He is not used to driving on the right"/ number eight/ come on/
 1517. S3: Correct/
 1518. S6: Hocam isn't used to living desek?
 1519. T: I mean _____ of course you can say yeah/ I depends what you have in mind
 1520. you know/ By the way I mean/ Tiny tiny it means/ Tiny means yeah very small/
 1521. yeah it's a positive connotation/ nine/ come on/
 1522. Ss: _____
 1523. S4: D koyucuz/
 1524. T: Yeah/ thank you/ how long did it take you to get used to working/ Yes/ Ten/ Any
 1525. problem? Yeah?
 1526. S6: Problem yok/
 1527. T: You are sure?
 1528. S6: _____
 1529. T: No problem/
 1530. S6: Yok mu hocam?
 1531. T: No no no/ section B/ it's your turn so just work on it a few minutes/ You can do it
 1532. with your friends if you want/a:: Elif Elif/
 1533. S4: Esra/
 1534. T: Sorry/ Esra can you just see the example over here then you'll understand what I
 1535. mean on the same page on the same page/ ok? Maybe it gives you an idea ok? is
 1536. everybody here by the way?
 1537. S6. Yes hocam/
 1538. T: Completed? Now that you have already started talking it means you completed/
 1539. Yes/ Can you please do the first one? Starting over there/ <arka tarafı gösterir>
 1540. S8: "To get used to"/
 1541. T: Perfect/ yeah/
 1542. S4: "Before I" ((XX))
 1543. T: Can you please repeat it I couldn't hear it/
 1544. S4: "I got used to it"
 1545. T: "Before I got used to"/ look if it was like that after TO you know you need
 1546. gerund/there is no gerund here so I didn't used to like ok? Next?

1547. S4: You ((XX))
 1548. T: You?
 1549. S4: You don't usually/
 1550. T: Yeah "You don't usually wear glasses do you?" All right/
 1551. S5: Recognize ne demek?
 1552. T: Recognize to understand to _____ see to understand/ Yes/
 1553. S6: "I am used to getting up early"
 1554. T: Good/ "I am used to getting up early" Yes/ <sonrakini öğretmen kendi okur>
 1555. "New parents often take a long time to?"
 1556. Ss: Get/ get/
 1557. T: "To get used to living with a small baby" Ok? I mean/ To get used to/ alışmaları
 1558. zaman alıyor yeni anne babalar için alışmaları zaman alıyor/ Yes İsmail/
 1559. S9: "I always used to drink lots of coffee"
 1560. T: Yeah/ perfect/
 1561. S6: "I am getting used to working"
 1562. T: Can I ask you to pay attention to the meaning of what you are reading? Can you
 1563. pay attention the sentences? You can't say it like that/ then you say something
 1564. different/ I mean/ Get used to or to be used to whatever/ I am not used to working
 1565. in a team/ I mean I'm not used to it/ alışkın değilim o yüzden zor buluyorum yani
 1566. ben bunu alışkın biri değilim/
 1567. S6. Birinci boşluk neydi hocam acaba?
 1568. T: I used to work by myself/ kendim çalışırdım yani ben böyle bir grupta çalışmaya
 1569. alışkın biri değilim/ SO SO /ya sizden hep söylediğim hep yapmanızı istediğim
 1570. bir şey var/ ya ne olur bunları böyle mekanik yapmayın/ yani biraz anlama dikkat
 1571. edin yani cümle denen şey ya da cümleler topluluğu küçük bir context bi metindir
 1572. yani orda bi şey var/ söylediğiniz gibi deyip de arkadan "I find it difficult" olmaz/
 1573. tamam? Last one/
 1574. S3: "I don't think I'll ever get used to living in the city"=
 1575. T: = Yes Yes/ "I don't think I'll ever get used to living in the city" sanırım hiç
 1576. alışamıyacağım/ ok? Good/ please remember a.: to do all the exercises from
 1577. your workbook Ok? Related to this used to get used to you know this subject
 1578. Ok? If you still have any problem then please ask me or any of your teachers
 1579. right? Because because I am you know quite sure that in the exam or in the
 1580. next exam Ok? There will be some questions about this subject/ All right?
 1581. You are dismissed/

Ders IV

➤ Öğretmen bu derste, daha önce yapılmış olan bir dinleme parçası ile ilgili olan okuma metni hakkında öğrencilere sorular sormaktadır.

1582. T: So good afternoon/ All right so we've tried to you know keep up with you know?
 1583. the normal schedual you know/ anyway/ All right page forty six/ as far as I
 1584. know you haven't listened a.: yes the listening section here?/ "listen better" ha?
 1585. Have you listened it? Ha? Talking/ a historian talking about the mistakes he
 1586. thinks Scott made/ hımm/ by the way by the way now/ by the way what did you
 1587. what did you read about a.: in the last lesson? What did you read about ? Can
 1588. you trie to remember? Come on/ you read about Scott's diary/ Captain Robert
 1589. Scott/
 1590. S6: What page ?

1591. T: Forty six/ Ok/ Can anyone/Can anyone remind me of /what happened to this
 1592. team? Who is Captain Scott/What did he do what happened to him?
 1593. Ss: _____
 1594. T: Hi? Can you remind please? Come on I don't know I don't know what happened/
 1595. I want one of you to tell me right? The events happened in their excursion/
 1596. Ss: _____
 1597. T:Don't you remember what happened?Don't you remember what you've read? Hi?
 1598. S3: On Friday=
 1599. T: = Hi? Why?
 1600. S3: On Friday we went to our hometown/
 1601. T: But you had lesson/ So? You are supposed to know ok? About these things/ you
 1602. don't know?
 1603. S7:I wasn't there/
 1604. T: Yes but yeah but you know at weekend when you are on your own when you are
 1605. at home you know you should have gone through these pages //because/
 1606. S7: //We always want to do it
 1607. S6: But we couldn't do /
 1608. T: You always want to do it/
 1609. S7: Yes/
 1610. T: But you CAN'T?
 1611. S3: I wish but I can't/
 1612. T: Well _____/Well/What's the/ what's the use of your coming and telling me
 1613. that teacher we stopped this page hi? You said that you stopped this page hi? You
 1614. said you've covered up to here/ come on/ laides are you with me? Ok/ does
 1615. anyone know about anything about this subject?
 1616. Ss: No/
 1617. T: Really? You don't know? take your time/ right? You have/ come on/
 1618. S3: They were on the way/
 1619. T: Hi/
 1620. S3: To discover _____ something/
 1621. T: The only thing you remember is that they were on the way to discover something
 1622. a place hi?
 1623. Ss: Yes/
 1624. S4: South Pole/
 1625. T: Hi/All right/ they were trying to reach the South Pole/ All right? Hi:: did they
 1626. manage?
 1627. S4: The man died/
 1628. T: A:: they died/ I see/
 1629. S4: Yes
 1630. T: Ok/ so were they/ I mean _____ that means they weren't a:: you know able to
 1631. be the first men hi?
 1632. S4: No/
 1633. T: To reach the South Pole/
 1634. S4: Norway Norway/
 1635. T: Him/ Norwegians/ ok/hi: so were were they from? I mean the Captain Scottt
 1636. Robert Scott you know the members of the/ other members of the team? I
 1637. DON'T KNOW/ I WANT YOU TO TELL ME I HAVE NO IDEA/ hm?
 1638. S4: First man from Norway/
 1639. T: Hi hi/ Hi hi ok/ Amundsen/ A Norwegian explorer was the first man yeah?
 1640. Who reach the Suth Pole All right/ so they were from England/
 1641. Ss. Yes/

1642. T: Ok/Well/What do you remember about this a:: you know a:: excursion what/
 1643. do you remember ha? What do you remember about this journey let me say/ they/
 1644. set off a journey actually but their aim right? Their aim was to be/ you know/ the/
 1645. first people to reach the South Pole ok? So a::they had troublesome trip ok? They/
 1646. had many many you know difficulties on their way a:: to to South Pole right? So/
 1647. what dangers or what difficulties you know a:: did they have? Ha? Anything you/
 1648. can remember/ ha?
 1649. S3: Weather was horrible/
 1650. T: Hı/ hı/ hı / very very severe weather conditions/ hı? Yes severe very severe
 1651. because a:: the temperature was minus 40/ hı hı hı hı/ All right/ ok/ how did they
 1652. how did they travel I mean did they all the time walk or did they use a special
 1653. equipment?
 1654. Ss: Sledge/
 1655. T: Sledges ok/ hı hı hı hı/ so a:: heavy snow so what's the other word for heavy
 1656. snow?
 1657. S8: Blizzar/
 1658. T: Blizzard right/ blizzard ok / very heavy snow hı? Yeah/ a very stormy weather
 1659. full of snow/ ok/ a:nd can you just see the day I mean a:: this is the diary of this
 1660. person right/ or some parts of his diary/ look March the twentieth/ "my foot is a
 1661. big problem amputation is a certainty" what does it mean?
 1662. SS: _____
 1663. T: I mean what happened? March the twentieth this man wrote something ha? "my
 1664. foot is a big problem/ Amputation is a certainty" what's that what is the problem
 1665. here?
 1666. Ss: Infect started on his foot and he think he had to cut down/
 1667. T: Hı hı yeah unfotunately yeah ok/ All right/ And the last part "for God's sake
 1668. please look after our people" and here in November nineteen/twelve a search
 1669. party/Search party means a search team because some people later a:set off to find
 1670. these missing people right? Because a:: they couldn't help they could't hear
 1671. anything about them/ So some people just a:: went on to find out these people
 1672. anyway/ their tent almost buried in the snow ok? And they were in their sleeping
 1673. bags they all/ they had all died of the cold ok? They couldn't survive you know
 1674. survive?
 1675. Ss: Hayatta kalmak/
 1676. T: Yeah/ they couldn't survive yeah/ they died of cold weather ok now the listening
 1677. part the recording we are going to listen to/ Now is a:you know some opinions of
 1678. a historian talking about the mistakes he thinks Scott made ok? So i am going to
 1679. play the cassette and I want you to underline you know some of these words
 1680. because because this historian will talk about only some these subjects not all of
 1681. them for example if the historian/ you know if you hear that the historian is
 1682. talking about for example food ok? In any context then underline it/ you get it?
 1683. Ss. Yeah/
 1684. T: Ok/ by the way this is a a:: radio programme right? The historian is talking about
 1685. in a raido programme/
 1686. <öğrenciler dinleme parçasını dinlerler>
 1687. T: Again?
 1688. Ss: Yeah/
 1689. T: Ok/ <öğrenciler yeniden dinlerler> ok now/ so/ as well as we all understand ok?
 1690. a::Scott has made mistakes ok? So the historian here you know talks about some
 1691. issues/ what are they? Can you tell me you know the ones you picked up?
 1692. Ss: Food/

1693. T: Food/ ok/ what else?
 1694. Ss. Clothes
 1695. T: Clothes right/ Ok/ what else?
 1696. Ss: Transport/ weather
 1697. T: What?
 1698. Ss: Weather/
 1699. T: Weather right/ travel/ good / did you say weather?
 1700. Ss: Yes/
 1701. T: The geographical features?
 1702. Ss. No/ anything about money?
 1703. T: No/ Ok/ break time right? After the break we'll talk about you know some of the
 1704. mistakes he did/ what he should have done or what shouldn't he have done/

Ders V

➤ *Öğretmen derse, sınıfın tahta silgisinin nerede olduğunu sorarak başlar. Bu sorusunun ardından bir öğrenci, öğretmenin iletisi ile ilgili bir dilbilgisi sorusu sorar ve öğretmen bu soruya yanıt verirken sonra bir önceki ders kaldığı yerden okuma metnini işlemeye devam eder.*

1705. T: As far as I remember you had a nice eraser where is it?
 1706. S6: we don't know hocam/
 1707. T: You had it stolen again/ I just meant that you allowed someone a foreigner stole
 1708. it/ you let someone steal it/ ok now tell me what should/
 1709. S6: Hocam it was stolen doğru mu? Hocam? It was stolen doğru mu?
 1710. T: It was stolen? Yes/
 1711. S6: Peki zaman söylemek gerekmez mi? It has been stolen denmez mi?
 1712. T: It's possible yeah/
 1713. S6: Hangisi doğru?
 1714. T: Sometimes you may use past tense in spoken language not for the sake of past
 1715. tense/ ok right/ Yes a:: look as a rule past simple means a particular past time
 1716. reference right? But what I am trying to say is that for the sake of practicility/ that
 1717. means you know in spoken language ok?
 1718. Ss: _____
 1719. T: I mean sometimes especially in American English sometimes past simple is used
 1720. instead of present perfect so both usages are correct/
 1721. S6. Bu ama İngiliz İngilizcesi/
 1722. T: Mostly I said not always mostly/ ok? mostly most of the time not always ok?
 1723. S4: İlla hocam past tense de zamanın belirli mi olması lazım?
 1724. T: Peki peki ilk önce past tense ve present perfect öğrenirken aradaki ayraç olarak
 1725. diyoruz ki past tense pastta olmuş bitmiş kalmış şu anla ilgisi olmayan olaydır
 1726. dolayısıyla mantiken genelde bi context içinde karşımıza çıktığında ayırt
 1727. edebilelim diye kural koyduğumuzda ayırt edebilelim diye bakın yani present
 1728. perfect ile past simple/ o zaman biz de ayraç olarak past simple için diyoruz ki o
 1729. fill in the blank leri yaparken işte yani işte burda kesin bi zaman varsa artık bu
 1730. pasttadır olmuştur bitmiştir ve zaman verilir orada bunu kullanıyoruz/ ama

1731. present perfect dilimizde karşılığı olmayan bi tense hem geçmiş hem şimdi
1732. ikisinin bi kombinasyonu tamam? O yüzden present perfect eğer time
1733. belirtmiyorsak diyoruz present perfect ha niye time belirtmiyor o belki olmuş
1734. bi olay ama şu ana hala etkisi var tamam? Geçmişte olup kaldı üstüne sünger
1735. çekildi değil/ tamam? Hala etkisi var kavramamız çok zor çünkü Türkçede böyle
1736. bi şey yok/ Türkçede bi saniye önce olan şey için de binlerce yıl önce olan şey
1737. için de ifadede bizim geçmiş zamanımız var onu kullanıyoruz tamam? O yüzden
1738. e:: normalde konuşma dilinde özellikle Amerikan İngilizcesinde past simple çok
1739. yaygın bi şekilde herhangi bi time reference a gerek kalmadan kullanılıyo/ bunları
1740. bilin yani/ ama yani biz burda yapıyoruz şimdi ilk önce birşeyin A B C sini
1741. kuralını öğrenirken hani en kural kısmından başlayıp en strickt kısmından
1742. başlayıp git gide o yelpazeyi açıyoruz daha böyle şeylere yer veriyoruz dilde artık
1743. bizim farkındalığımız geliyor tamam? Yani daha farklı oluyoruz yani böyle de
1744. kullanımı var böyle de böyle de diyoruz sonuçta bi takım kurallar var ama yani o
1745. kurallar değişebiliyor tamam? Git gide pre intermediate de öğrenirken hep böyle
1746. kural kural öğrendiniz sonra zaman geldi intermediate da bakın bunun böyle de
1747. kullanımı var dedik biraz daha yelpazesini açtık sonra devam ettik upper
1748. intermediate da a:: bunlar bunlar da var oldu tamam? Yani hep böyle aşağıda bi
1749. dağ huni gibi düşünün git gide bu yelpazeyi genişletiyoruz bunun bilincinde olun
1750. o yüzden senin sorduğun soruya geldiğinde ikisi de doğru ama ben diyorum ki,
1751. mostly yani çoğu zaman bir çok durumda e:: present perfect de olabiliyor past
1752. tense de olabiliyor diyorum tamam? Yani ikisini de kullanabiliyorsun mesela
1753. cüzdanımı kaybettim eyvah nerde derken I've lost my wallet diyoruz present
1754. perfect ile de anlatırken halbuki kaybettim yani bu da olan bitti bi şey yani oldu
1755. bitti ama şu ana etkisi var bunun hala bu olay sürüyor o yüzden orda bunu
1756. kullanıyoruz ama bu şöyle desem ben bunu oh I lost my wallet this is also
1757. possible anlaşılır ve tamamıyla yanlış da denemez ama ama doğru esas dili iyi
1758. kullanan biri olmak istiyorsak present perfect'i tercih edicez orda di mi? kendi
1759. dilimiz içinde geçerli herkes Türkçeyi aynı derecede kullanmıyor tamam? Ok/
1760. what should he have done or what shouldn't he have done/ Now we are talking
1761. about the mistakes ok? Scott made what kind of mistakes/ do you remember?
1762. Him: about for example let me try to remind you first food what else? Transaport
1763. transport maybe animals/ animals or equipment what kind of mistakes did he
1764. make? Hı? Can you remember and tell me?
1765. S7: Clothes olabilir/
1766. T: All right clothes Can you try to explain you know some of the mistakes using this
1767. one/He should have this but he didn't/ Ok? <öğrenciye gözleri ve başıyla
1768. gösterir>
1769. S3: He should have taken more clothes/
1770. T: Ha! <tamam şimdi oldu anlamında>
1771. S3: For the bad weather but he didn't
1772. T: Very good ok/ Yeah for cold weather ok? So according to the historian talking
1773. here the clothes you know he took himself were not thick enough/ yeah/ what
1774. else so the first one is maybe he should have taken warmer or thicker clothes/
1775. <tahtaya yazar>ok? what else? Hı?
1776. S3: Maybe he should have listened to others' advice/
1777. T: Good good so _____ it says _____ do you remember this word?
1778. Arrogant <tahtaya yazar>yeah/ are you an arrogant person? What's that? It is
1779. something related to:: to:: paying attention to others' advice ok? If you are
1780. arrogant I am the best I know best than anyone else ok?
1781. S7: ((XX))

1782. T: Yeah not like that but a:: maybe how can I explain you are a:: overly dissatisfied
 1783. with your own ideas ok? hi something like that arrogant I think the historian a::
 1784. puts most of the blame you know on Scotts' being a bit arrogant person I mean
 1785. the problem was/ He says/ with sort of his personality he was an arrogant person
 1786. ok? So he should have listened to others' advice <tahtaya yazar> ok? Yeah what
 1787. else can you remember tell me/

1788. Ss: _____

1789. T: How about the transportation and the equipment ha? come on? What did he use
 1790. and what did Amundsen use? Ok let's change it/ He shouldn't have/ I am
 1791. changing it now he shouldn't have taken/ He shouldn't have taken only sledges
 1792. and ponies instead/ I mean instead of these he should have taken dogs/ Cause
 1793. most of the time they had to walk which is very difficult anything else? How
 1794. about the preparation? research ha:: research ok? a:: did he make enough
 1795. research before he set off?

1796. Ss: No/

1797. T: So he should have better research ok? But he didn't but he didn't yes is it clear
 1798. now? The meaning is clear? He should have done this and that and he shouldn't
 1799. have done this and that but he did or but he didn't ok? So _____ so

1800. _____ a:: I think look you can later then a:: you can try to complete these
 1801. sentences ok? so let's listen to the last questions in the interview/ <öğrenciler
 1802. dinleme parçasını yine dinlerler>Ok <parçayı yarıda durdurur>write down he
 1803. should have done his research better/ ok? how about the second one? He should
 1804. have/ look <yeniden dinletir> he should have?

1805. Ss: _____

1806. T: He should have made sure that/ make sure emin olmak he should have made sure
 1807. that he had the right clothes and food or his team his team had the right clothes
 1808. and food/ hm: / What happened to all the ponies?

1809. Ss: They died/

1810. T: Yeah they died because of the bad weather ok/ All right/ hm: they were
 1811. struggling you know struggle?

1812. Ss: Çabalamak/

1813. T: Ok good/ to struggle <tahtaya yazar> to try hard or harder to do something/ ok
 1814. that's all/ now /

1815. S3: How people make better research?

1816. T: Better research? How?

1817. S3. Because Nobody knows the South Pole/

1818. T: Yes/ let'ask your friend is right good thanks are you interested in your friend's
 1819. question? Can you repeat your question?

1820. S3: How we could do better research because nobody knows there before he went
 1821. there first/

1822. T: Ok We say that better research better research but how? Any idea? How could he
 1823. have done his research better? What do you understand from better research any
 1824. idea? No?

1825. Ss _____

1826. T: Ok if you a:: were to participate in such a you know organisation such an
 1827. expedition what would you prefer taking with you? Hi? Just suppose imagine you
 1828. were chosen to be a member of this team what would you take with you?

1829. Ss: Food/

1830. T: But what kind of food? What do you need most? What do you need most in such
 1831. a you know a:: hard journey? Ha? Canned food tinned food?

1832. Ss. Yes/

1833. T: Yeah ok tinned/ Ok/ For example I can tell you lots of tinned food fruit
 1834. salad for example/ fruit salad/
 1835. S10: No/
 1836. T: No? Why no?
 1837. S10: Because it must contain much kalori/
 1838. T: Yeah that's it yeah/ calories you need calories ok? ok that's why we call this righth
 1839. food I think he didn't take the right one/
 1840. S3: If I were him/
 1841. T: Hı/
 1842. S3: I were take a /
 1843. T: Hı
 1844. S3: No I took a
 1845. T: Hı/
 1846. S3: I took a /
 1847. T: No I would take/
 1848. S3. I would take a neydi/ findık/
 1849. T: Nuts/
 1850. S3: Nuts nuts/
 1851. T: Or anything that include nut ha?
 1852. S3: Yes/
 1853. T: Ok/ right any other idea?
 1854. S3: Much calory/
 1855. T: Hım:: calory yeah mostly sweet things perhaps? Rich food we call them rich food
 1856. right/ we have a song here "I'll survive" yeah but _____ unfortunately we
 1857. have a problem with the photocopy machine here so I couldn't get the copies for
 1858. the lyrics of the song/
 1859. S3. Teacher can I take a cassette here?
 1860. T: You have a cassette for what?
 1861. S3: I have a cassette but I can't understand all lyrics and I want to understand it/
 1862. T: Hı so you need the whole lyrics ha?
 1863. S3: Can I take the/
 1864. T: Later I can give you/ you need them from me?
 1865. S3: I have a cassette but I can't understand the lyrics/
 1866. T: Hı which song? All of them?
 1867. S3: Only one song/
 1868. T: But which song?
 1869. S6: Onun kaseti hocam/
 1870. T: Hı:: your cassette and then you need the lyrics
 1871. S6: Hı hı/ Can we find it in the class all together?
 1872. T: Yeah/ yeah but by th eway let me give you a tip but on the internet you can find
 1873. the lyrics of any songs right? any song you want/ lyrics com/ <zil çalar> Right
 1874. you can have your break and during your break I'll put the you know task on the
 1875. board right and then we'll listen to it in the class/

Ders VI

➤ Bu ders, VIII. Henry ile ilgili işlenen bir okuma metni ile ilgili çalışma yapılır.

Ardından dilbilgisi yapıları ile ilgili alıştırmaları yapılır.

1876. T: All right now/ So so you have read about Henry the eight /

1877. Ss: Yes/

1878. T: The king of England?

1879. S11: I didn't like/

1880. T: Really? Was it boring for you? But but he is a very extraordinary character in

1881. history/ I think/ You know/Not a good one/ But very maybe a strange one? Ha?

1882. Ss: Yes/

1883. T: Yeah? A.: So _____ did you know all these before?

1884. Ss. No/

1885. T: No? So this is the first time you have learnt about it ok /Well/So/What's your

1886. opinion of him ?

1887. S12. Henry?

1888. T: Yeah/ Henry the eight right?

1889. S11: I think Henry is a handsome attractive/

1890. T: Ha:: Handsome? Attractive? Really?

1891. S11: In his teenage/

1892. T: Yeah later?

1893. S11: Later he become ugly and /

1894. T: Yeah?

1895. S11. And he had an illness bacağında apse varmış/

1896. T: In English please/ what else/

1897. S3. I think he was a unlucky person because he couldn't find his real love in his life/

1898. T: Just because he is an ugly man?

1899. S3: Yes/

1900. T: No physical attraction means no love ha?

1901. S3: Yani he is an unlucky man/

1902. T: Hi/ hi/

1903. T: Yeah what kind of trousers?

1904. Ss: Bol paça?

1905. T: Yeah and what else?

1906. S6: Platform shoes/

1907. S3. Cheat him

1908. T: Hi/

1909. S3. He couldn't find the real love/

1910. T: How many wife did he divorce?

1911. S3: Five/

1912. S11. Six/

1913. T: How many?

1914. S3: One of them is exhausted/

1915. T: Yeah/

1916. S3: One of them is died/

1917. T: Exhaust? Executed

1918. S3: One of them is executed/

1919. T: Executed right/
 1920. T: Another?
 1921. S3: _____
 1922. T: Divorced/
 1923. S3: Divorced yeah/
 1924. T: Ok and a:: some of you said he was fat fat yeah what's the other word for fat?
 1925. Ss. Obez/
 1926. T: Obez/Ok? Be careful with the pronunciation ok?/ WOMEN/like that it/
 1927. sounds like women/Ok/Ok/Well/Now/On page fifty two/We have/
 1928. pronunciation section/I don't want to skip this section because/ Because/ a:: for/
 1929. you/ it's quite important to be familiar with English sounds Ok? And also with/
 1930. silent sounds and silent syllables ok? Then/ you know letter K goes at the/
 1931. beginning of the word "Know knife"/ Ok? And there is another example/
 1932. here "Comfortable" so/ So there is a silent syllable here/ I am playing the/
 1933. recording/ Now/ Look/Look/Try saying these frequently mispronounced words"/
 1934. can you try to pronounce these words/ I don't correct you ok? just do it yourself/
 1935. <öğrenciler kendi kendilerine sesletim çalışması yaparlar> All right/All/
 1936. right/Now/Now/You all said these words/And you've heard them now right?
 1937. I'll play the recording and I want you to pay attention to the pronunciation of/
 1938. each word here ok? By the way by the way just pay attention to the/ You know/
 1939. phonetic scripts because I know that you have very small dictionaries which you/
 1940. know a:: don't include the phonetic symbols/ But you know I always /
 1941. recommend you to have you know bigger ones which also gives you / _____
 1942. yeah the the pronunciation of these words/ I mean it's very important one of the/
 1943. one of the biggest difficulties of English language language is the inconsistency /
 1944. between you know the pronunciation and the spelling yeah? If if you/ If it is a /
 1945. word that you encounter for the first time the probability of mispronouncing it is /
 1946. very high I mean I mean let's take a word and let's assume that you've see this/
 1947. word for the first time in your life ok? Most probably you'll pronounce it /
 1948. incorrectly that's what I am saying right? because there is no rule/ So the only /
 1949. thing we should do including we ok? not only you all of us because we are not /
 1950. native speaking English a:: _____ native speaking people we have to we have/
 1951. to go back to dictionary/ And we have to check the pronunciation ok?
 1952. <öğrenciler dinlemeye devam ederler, dinleme bittikten sonra >ok? Now come on/
 1953. can you please have a look at the phrasal word section and tell/
 1954. Ss: Gördük hocam/
 1955. T: Did you? All right good/ Ok/ now let's quickly cover this a:: revision page/
 1956. grammar/very quickly because I believe it's just a piece of cake for you /it means/
 1957. easy / hm:: in the first one be careful with the usage of past perfect/
 1958. S6: Had stolen/
 1959. T:Yes ha ha All right/ " When she looked at her bag she realised that her wallet had/
 1960. been stolen" "had been stolen"/ should be passive because someone had stolen it/
 1961. what did you say for the second one?
 1962. Ss: "Listen"/
 1963. T: "The radio was on but nobody was listening to it"/ "everybody was talking
 1964. loudly"/ Ok/ "I was surprised to get their letter because I"
 1965. Ss: Haven't heard?
 1966. T: You say that you are talking about past you know/ Feeling/ Your past feeling is I
 1967. was surprised this is something past/ok?
 1968. S4: Hadn't mı olacak?
 1969. T: Yeah/ "I was surprised to get their letter because I hadn't heard from them

1970. anything from them for ages/ şaşırmıştım çünkü uzun zamandır haber
 1971. alamamıştım/
 1972. S6: Bi daha söyler misiniz?
 1973. T: Because because you know a:: the reason why I was surprised was that ok? I
 1974. didn't hear anything from them for long time so I hadn't heard from them and
 1975. after that I heard from them and this made me surprised ok? four " When she
 1976. finally arrived he was furious because he?"
 1977. Ss: Have been/
 1978. T: Just one thing right? This is a:: very clear infact and you/ I mean it shouldn't be
 1979. used present time because it is not present time/
 1980. S4: Had been dedim/
 1981. T: No no no you said he has not had you can't use present perfect/ past perfect/
 1982. "When she finally arrived he was furious because he?"
 1983. Ss: "Had been waiting"
 1984. T: Yeah/ "had been waiting for an hour and a half" Ok? <tahtaya örnek yazar>"The
 1985. reason why the ground was" <yarıda keser çünkü öğrenciler kendi aralarında
 1986. konuşmaktadırlar> you know this subject very well? I am trying to explain it/Now
 1987. ok good <öğrenciler susmuştur>" The reason why the ground was very wet is just
 1988. because it had been raining" it might have been stopped or not right we don't
 1989. know/But this is the reason/The logic is same with the present perfect
 1990. continuous/It's same it's same ok? You remember? There was a usage for that? Ok
 1991. a:: for example what? Ha I see a:: what? Some paint/You know/On your clothes/So
 1992. have you been painting? Ok? this is the result ok?/ or/ He looks tired he has been
 1993. working outside in the garden/You remember this one? Ha? present?
 1994. Ss: _____
 1995. T No? look >tahtaya söylediği örneği yazar> "He looks very tired/He has been
 1996. working in the garden for hours ok? this is the result this is the reason but this
 1997. one present ok? same thing the same logic and _____ but this one is past all
 1998. right? Result and reason ok? <tahtaya bir örnek daha yazar> can you see the
 1999. difference? "How long have you been waiting" ok? now I've just came a:: arrived
 2000. and I said ok? a:: how long have you been waiting I think I am a bit late please
 2001. you know forgive me right and in the second one this is totally past "how long
 2002. had you been waiting when the bus finally came?" Here I am asking a question
 2003. about past/ gelidiğinde ne kadar bekliyordun ne kadar zamandan beri
 2004. beklemekteydin ok?
 2005. S3: Can you say how long did you wait when the bus came?
 2006. T: No no you can't/ This is the normal natural English ok?This is not only grammar/
 2007. Ok? Very common/Well/ third conditional/Zero/Second and third/
 2008. S9: "I would have phoned"
 2009. T: Yeah yeah/ "If I knew your mobile number I would have phoned" him/
 2010. S3: "She wouldn't have married him if she had realized he was so mean"
 2011. T: Hi hi/ "She wouldn't have married him if she had realized he was so mean" what
 2012. does it mean? "Mean"
 2013. S9: Cimri?
 2014. T: Yeah/
 2015. S10: "If he hadn't seemed so friendly I wouldn't have trusted him"
 2016. T: Yeah I wouldn't have trusted him "If he hadn't seemed so friendly I wouldn't
 2017. have trusted him" Now "should have and shouldn't have/ The policewoman
 2018. fined me" to fine/
 2019. S1: "I should have broken the speed limit"
 2020. T: I?

2021. S1: Should have/
 2022. T: But the policewoman fined you/
 2023. S1: Shouldn't have/
 2024. T: Yeah Yeah/ Here you were a:: made to to pay a fine that means you _____ the
 2025. speed limit so you shouldn't have/ by the way by the way what's the verb here?
 2026. You shouldn't have?
 2027. S4: Broken the speed limit/
 2028. T: Broken the speed limit number two/ I should have/
 2029. Ss: Put on/
 2030. T: Yeah yeah "I should have put on some sun cream"/ should have shouldn't have
 2031. something/ can you/ third one/ they
 2032. Ss: Should have bought/
 2033. T: "They should have bought a cheaper one"/
 2034. S6: "She shouldn't have missed so many classes"
 2035. T: "She shouldn't have missed so many classes"
 2036. Ss: "I shouldn't have eaten"
 2037. T: Yeah "I shouldn't have eaten so much chocolate mousse" now a:: should have
 2038. or shouldn't have is used for something a:: something that a:: you neglected to do/
 2039. right? there is something you had to do or you know you felt you better do but for
 2040. some reason you didn't do it ok? Now can you tell me something like that? Think
 2041. about your life and say teacher I should have done this or that or I shouldn't have
 2042. done this and that ok? now come on from your own life/ hi? Come on what can
 2043. you say?
 2044. Ss: _____
 2045. T: Everything is all right in your life? All rights no wrongs? Full of rights?
 2046. S11: I should have studied harder before the exam/
 2047. T: Ok/ right/ what else? "I should have studied harder before the exam" good/ What
 2048. else/ this doesn't have to be something related to school or lesson/ Anything
 2049. about your life/ ok ? <öğrenciye gözleri ve başıyla gösterir>
 2050. S6: I shouldn't have forgot my girl friend's birthday/
 2051. T: I think it was a disaster for you what did you that day? Hi?
 2052. S6: Doğru değil hocam örnek olsun diye /
 2053. T: Hi:: this is not real really?
 2054. S6. Four years ago/
 2055. T: Then tell me what happened that day? in English please/ what did you do? Yes?
 2056. S6: I said I love you very much and it is not important for this day because all days
 2057. are ours/
 2058. Ss: ((@@))
 2059. T: Ok/ I see _____ / ok right/ so no matter whether you forget it not so you have
 2060. how many days more? Three hundred and sixty four days left to say I love you/
 2061. Ss: ((@@))
 2062. T: Ok all right /Come on/ What else what else? So you avoided buying presents?
 2063. S6: It's more cheap/
 2064. T: What else? Nothing? Hi? I see Ok/ next one " must have might have can't have"
 2065. "I am certain I left my jacket at the restaurant"
 2066. S7: "I must have left my jacket at the restaurant"
 2067. T: Yeah I am certain it means I must have left it in the restaurant Ok? you are sure
 2068. about it/ Ok/ next one/
 2069. Ss: They might have got lost/
 2070. T: Very good/
 2071. S6: Perhaps var/

2072. T: Yes/ third one/
 2073. Ss: Can't have forgotten/
 2074. T: Hı hı:/ hı hı:
 2075. S6: I'm sure var/
 2076. T: "You saw Simon? That is impossible he is in Africa"
 2077. Ss: You can't have seen him/
 2078. T: You can't have seen him/ that's it very good/ you must be day dreaming right?
 2079. Ss: She might not have seen you/
 2080. T: Yeah all right/ she might not have seen you/ Ok/ Verbs hich are confused" tell
 2081. me "I am sorry I didn't notice the stop sign"/ "notice" /
 2082. "I am sure they won't mind to"
 2083. Ss: mind=
 2084. T: =mind/ "if you bring a friend"/ " The smell of cut grass"?
 2085. Ss: Reminds=/
 2086. T: = "Reminds me of summers in England" "We couldn't sleep because the
 2087. neighbours were"?
 2088. Ss: Arguing=
 2089. T:= Yeah/ arguing all night/ "strong adjectives" <yeni alıştırmaya geçer) pleased?
 2090. Ss: Delighted/
 2091. T: Delighted/
 2092. T: Angry?
 2093. Ss: Furious/
 2094. T: Furious/ Frigthened?
 2095. Ss: Terrified/
 2096. T: Terrified/ T: Cold?
 2097. Ss: Freezing/
 2098. T: Freezing/ Clever?
 2099. Ss: Brillinat/
 2100. T: Brilliant yeah genius very clever/ Dirty?
 2101. Ss: Filthy/
 2102. T: Filthy/ Ok/ so <yeni alıştırmaya geçilir>"when people from the same country
 2103. fight each other"? it's called?
 2104. Ss: Civil War/
 2105. T: Civil War/ Ok/ "the opposite of victory"?
 2106. Ss: Defeat/
 2107. T: Defeat/ I remember pointing out on the board for you / defeat/ "to rule as king or
 2108. queen"?
 2109. Ss: _____
 2110. T: Hı?
 2111. S6: Yönetmek?
 2112. T: Yeah/ to govern/
 2113. S6: Manage? Manage?
 2114. T: No no/ come on? Don't look at the word as if you see it for the first time you see
 2115. it/ come on/ you should have done in it you know the vocabulary builder section/
 2116. S4: Reign mi?
 2117. T: Yeah reign/ "Stop fighting and admit you have lost"
 2118. S4: Hı?
 2119. T: I lost/ I?
 2120. S6: Surrendered/
 2121. T: Yeah surrender/ giv eup ha it means? <tahtaya sözcüğü yazar> "when people
 2122. vote to choose a new government"

2123. Ss: Election/
 2124. T: Election/ Ok if it is a::the whole government we call it a general government
 2125. "plan of action agreed or chosen by a government"?
 2126. S3: Policy/
 2127. T: Policy/ Him: "The most important political job in the U K" ?
 2128. T: <yeni bölüme geçer ve bütün yeni sözcükler öğretmen tarafından tahtaya yazılır>
 2129. "Spain was a "?
 2130. Ss _____
 2131. T: Dictatorship/ yeah/ "third"?
 2132. Ss: Marriage/
 2133. T: Hih/ "Third marriage" "Do you think"
 2134. Ss: Politicians/
 2135. T: Politicians/ yeah/ "I love reading"
 2136. Ss: Historical/
 2137. T: Ok/ "Simon"/
 2138. Ss. Accidentally/
 2139. T: Yeah/ accidenatally/ it means by mistake/"it was an" ?
 2140. Ss: Amazing/
 2141. T: Amazing coincidence/ what's coincidece?
 2142. Ss: Tesadüf/
 2143. S3. What a coincidence/
 2144. T: Yeah/ What a coincidence/ Now/ Now/ A new topic/ Before we a:: get on with.
 2145. this topic I want you now <bu arada teneffüs zili çalar>just just a few seconds
 2146. can you write down a :: ten words about this topic/
 2147. S3: Fashion?
 2148. T: Yeah/ topic is fashion/ our topic is fashion/ write down as many words as comes
 2149. to your mind you know a:: about it/ that's all/ Ok? ten is enough for me/ Ok
 2150. make you brain work push the button of your brain/
 2151. S4: Beş tane?
 2152. T: More more/ I mean more/ thirteen more secons/ that's all/ Don't ask me I want to
 2153. see your words here/ can I hear some of yours now? How many words did you
 2154. write?
 2155. S6: Ten/
 2156. S3: Seven/
 2157. S4: Twelve/
 2158. T: Twelve? Really? Anyone fewer than five?
 2159. Ss: No/
 2160. T: Good can I hear some of yours? Just few of them/
 2161. S3: Fashion TV/ models/ dress/ transparant/ shoes/ Naomi Campbell/ Zeki triko/
 2162. T: Good/ how about yours? Come on?
 2163. S6: Old fashion/ model/ collection/ denim /star clothes/
 2164. T: Come on/ yours?
 2165. S1: Clothes/ shopping/
 2166. T: Good/ I am happy to hear that word/ shopping/ that's all I think anything
 2167. different in your list?
 2168. S3: Hair designer/
 2169. T: Good/ thank you/ Ok/ Break/

Ders VII

➤ *Bu ders, moda ile ilgili bir dinleme parçası işlenmektedir.*

2170. T: Well/Where are we? All right then/So they all left or they are here? <sınıftan dört
2171. öğrenci vardır>
2172. S4: Onlar bilmiyo herhalde sizin sınıfta olduğunuzu/
2173. S2: Bu kadar kaldık/
2174. T: Ok then/ Well _____ a:: so you have you have a:: put down some words
2175. related to this subject right? As far as I noticed mostly you're interested in
2176. the a: you know clothing or image side of this topic right? For example you
2177. mostly wrote down some of the clothes the name of the clothes and handsome
2178. men beautiful girls/ What else? Ha? Some brand names or some designers
2179. names whatever/ Well _____ how do you/ How do you describe something
2180. fashionable?
2181. S3: Attractive/
2182. T: HA/ but may I say something? Just/ you know/ Excuse me something could
2183. be very attractive but only for some people not for other people so in that case do
2184. you think it's still fashionable or not ha?
2185. S3: It change from person to person/
2186. T: Yeah It can be fashionable but it may not appeal to everybody you say/ All right/
2187. S3: New age/
2188. T: Ha/ New a: something new/ "innovation" can you look it up in the
2189. dictionary?
2190. S6: A new idea/
2191. T: So do you think a:: do you think something innovated is or has got to do with
2192. fashionable things? Ha? in a way yes something new created what else?
2193. "materialistic" what's that ha? have you ever thought of it?
2194. S3: Depends on material
2195. T: Material right/ a materialistic person what kind of a person is he?
2196. S3: He thinks only the not the _____
2197. T: Hi? Come on/
2198. S3: Önem vermek neydi?
2199. T: To give importance/
2200. S3: To give importance not to the feelings to give importance only the things/
2201. T: The things/ good/ things how do you call those things that belong to you? Ha?
2202. S6: Real/
2203. T: Ha?
2204. S6: Real things/
2205. T: Real things ok right/ <masadaki kitapları göstererek> this belongs to me so what
2206. is it called? what is it called? Ok this is a book right? But this is mine that's mine
2207. what do you call this?
2208. S3: You are a materialistic person/
2209. T: No no I am not asking it right? So I have those so these are my what?
2210. S4: Belonging/
2211. T: Yeah belonging/ Another word for belonging?
2212. S6: Possession/

2213. T: Yeah good/ thank you / Possessions right/ Materialistic person you know yeah
 2214. give importance to having more possessions right? Ok right/ So/ This is one side
 2215. but I think in my opinion right? A:: if you are interested in those materialistic
 2216. things right? It means it means a:: you enjoy having more possessions it means
 2217. you enjoy creating an image/ self image right? Because self image /look fashion
 2218. why do you prefer you know brand a:: you know some special brands for clothes
 2219. or for shoes for example? hi? Why do you prefer these? To create to create a self
 2220. image to create a self image right? Because a:: fashionable things are actually
 2221. produced to impose special what? Images special brands on people do you
 2222. understand what I mean?
 2223. Ss: _____
 2224. T: Do you understand what I mean? Do you understand the relationship between
 2225. what I am talking about now? Fashion self image? Ha? ha:: so we said possession
 2226. and one more thing consumption or let me change it to a simple one/ <tahtaya
 2227. yazar>consumers to consume/ Consumer what does sit mean?
 2228. S6: Person?
 2229. T: Yeah consumer is a person ok? You go to shops you shop and you pay and you
 2230. buy something that means you are a consumer ok? Because you consume
 2231. products ok? You buy them and you use them you are consumer ok? what do you
 2232. consume? Food drink lots of clothes yeah all right consume ok/ And a ::one more
 2233. thing product <tahtaya yazar> ha product/
 2234. S3: After we produce/
 2235. T: Ha?
 2236. S6: Makers make it/
 2237. T: Ha producers produce it/ producers produce products don't forget it yes
 2238. producers produce products/ All right/ can you name some fashion products for
 2239. me? Fashion products/
 2240. Ss: Clothes/
 2241. Ss: Jewellery
 2242. T: Yeah some accessories/
 2243. Ss: Hair styles/
 2244. T: Hair styles/Yeah/Good/Hi hi/ Good/Anyway now a::the theme of the
 2245. unit is/Actually the people or how people suffered throught out the history ok?
 2246. I mean/They suffered a:: being fashionable/ you know in old times in old times
 2247. you know/People/ /Not everyone/Everybody/Not all the people/Because being
 2248. fashionable is something related to being well off/ you know well off? Rich ok?
 2249. if you want to follow yeah? Fashion you should be better from the others / And
 2250. some people/I mean/ The people who are fond of the idea of being fashionable
 2251. suffered a:: you know/ Being fashionable but in what ways? Why?
 2252. Ss: _____
 2253. T: You know suffer?
 2254. Ss: Yeah/
 2255. T: Being fashionable means suffering in away why? Think about the old garments
 2256. the old clothings/ him? Now the things we're/ I mean all the clothing items we
 2257. have been wearing now are quite comfortable in fact/ but in old days they they
 2258. didn't used to be so comfortable hi? Yeah/ so tell me/ what kind of clothes/
 2259. S3: Korse/
 2260. T: Very tight things yeah/ hi hi/ <tahtaya yazar> They did harm to their body yes/
 2261. S3: In china people made the little girls to wear/
 2262. T: Hi/
 2263. S3: To wear a metal iron shoes/

2264. T: Yeah I know this yeah/ Ha ha /
2265. S3: To make their foot smaller
2266. T: Yeah you see that's why in iron shoes yeah? Yeah that's something I don't know
2267. how to describe horrible and what else ? So you said that tight clothes so they
2268. what they don't let you or let your body?
2269. Ss: To grow/
2270. T: Yeah <tahtaya yazar> "very tight clothes that do not" or let's change it "that
2271. made us move with difficulty" ha?
2272. Ss: Yes/
2273. T: Or/ you see? if you wear something which sticks to your skin it doesn't let your
2274. skin?
2275. Ss: Breath/
2276. T Breath you know hi hi which make our a:: which do not let our skin breath ok? Ha
2277. any other idea that comes to your mind? Or any examples?
2278. S3: Some earrings
2279. T: HA/
2280. S3: In African countires very big
2281. T: Yeah yeah yeah and very heavy/
2282. S3: Round earrings very long long ears/
2283. T: Yeah it actually make your ears vey big ha? Yeah yeah because it hangs down
2284. because it pulls your ears down/ Ok good ideas so have you ever have you ever
2285. heard a:: about someone or have you ever heard a bad event that happened in
2286. the history or I mean _____ because of a:: _____ or for the sake of being
2287. fashionable have you ever heard anyone who died of being the sake of being
2288. fashionable?
2289. S6. Who?
2290. T: Actually there are some people in the history/ Now I want you I want you to see
2291. those two people one of them is Princess Mary Sapieha from Poland/ Now she is
2292. eighty years old/ and she was a well known society beauty when she was young/
2293. society beauty what does it mean to you?
2294. S3: Known by her environment/
2295. T: Yeah it means she had a full society life she was a very social woman going on
2296. parties you know or what? Some social events joining most of the social events
2297. of that time/ All right and the next person half English half Italian Tito "he has
2298. been living and working in Catania in Sicily" now very quickly read those
2299. statements below here right? And let's try to guess who says what? "My
2300. favourite fashion period is definetly the 60s" Who do you think might say this?
2301. S6: Princess Mary/
2302. T: All right/ princess "I think that fashion today is awful"
2303. Ss: Tito/
2304. T: Hi? Tito or princess?
2305. Ss: Princess/
2306. T: Ok all right/ "I once spent a fortune on a Versace coat"/
2307. Ss: Tito/
2308. T: Ok/ "I've never been a fashion victim"?
2309. Ss: Tito/
2310. T: "Women simply don't seem to care what they look like" Princess or?
2311. Ss: Princess/
2312. T: "The only thing I have really suffered with is my hair" Princess or Tito?
2313. Ss: Tito
2314. T: Him: "I have always been awfully vain"

2315. S6: Vain?
 2316. T: What does it mean?
 2317. Ss: _____
 2318. T: Did you find it?
 2319. S6: Without success/
 2320. T: Hm: / It means unsuccessful ha?
 2321. S3: Useless/
 2322. T: Useless yeah unsuccessful not a very brilliant personality or you know "These
 2323. days I'm more concerned about being healthy" who might do you think?
 2324. S3: Princess/
 2325. T: You're saying princess? Yes someone princess might be more concerned with
 2326. her health because she is quite old do you agree with me?
 2327. Ss: Yes/
 2328. T: Ok Now I am going to play the recording ok? I want you/you may find it a bit
 2329. difficult by the way but I don't expect you understand everything I want you to be
 2330. familiar with the tune of the you know speaking you can do you can try to
 2331. understand whether your guesses are correct or not ok? And meanwhile
 2332. meanwhile if you can do if you can do what does she say about her hair for
 2333. example bunu yakalayabiliyomuyuz mesela saçı ile ilgili konuşacak yani
 2334. alabilirsiniz not alm ok? Saçı ile ilgili ne söyleyecek işte high heeled shoes
 2335. bununla ilgili ne söyleyecek or Tito today's designers ok? what does he think
 2336. about that ok? I am saying it again/ I don't want I don't expect you to
 2337. understand everything/ just try to understand you know the answers or try to
 2338. understand enough to find out/ Whether or not your guesses are correct that's all/
 2339. <öğrenciler dinleme parçasını dinlerler> Ok/ Now/ So/ You said that/ How
 2340. about your guesses you said that princess for the first one so that's correct/ so
 2341. women's dresses platform shoes what does she think about those?
 2342. S6: Uncomfortable/
 2343. T: Uncomfortable/ yeah yeah definitely she calls these shoes monstrous shoes/
 2344. monstrous shoes she calls them and so she says now the coats women have or
 2345. wear they are not pleasant on the eye hı? what does it mean?
 2346. S6: ((XX)))
 2347. T: Yeah definitely irritating not very attractive/ yeah because I think in sixties or you
 2348. know before the sixties you know things were so different ok how about her hair
 2349. what is the problem? She said oh it was the suffering it was the suffering/ whatr
 2350. does it mean? Do you want me to play only that part again? <öğrenciler o
 2351. bölümü yeniden dinler>
 2352. S6: Straight hair/
 2353. T: Straight hair right she had completely straight hair so she needed to curl it yeah
 2354. but how?
 2355. S6: Electric/
 2356. T: Yeah by electric strings yeah/And she had to be tied up to electrical strings for
 2357. hours ok? Tied up and waited and waited it was an operation for her/ Well/Next
 2358. one is the man/ <öğrenciler parçanın devamını dinlerler> Hm:: who is more
 2359. interested in the idea of being healthier?
 2360. Ss: Tito/
 2361. T: Yeah not the old princess yes/ a:: so _____ he talks about the sixties
 2362. uncomfortable clothings can you give me two examples he gives here?
 2363. Ss: Trousers/
 2364. T: Yeah what kind of trousers?
 2365. Ss: Bol paça?

2366. T: Yeah and what else?
 2367. S6: Platform shoes/
 2368. T: Yeah platform high heeled shoes yeah and _____ a:: he talks about a:: one
 2369. bad side of today's fashion what is it? He says today's fashion is?
 2370. S4: No new idea
 2371. T: Very good same/ Ok so?
 2372. S3: Repetitive/
 2373. T: Ha! All right very good repetitive because it repeats itself all the the time same
 2374. same very repetative very good and _____ a:: did he use to spend a lot of
 2375. money on clothes?
 2376. S3: Yes/
 2377. T: So he says he used to spend yeah I mean he says "I didn't suffer but my pocket
 2378. suffered" yeah it means all my money went on clothing/ what else? there is one
 2379. thing ha! <tahtaya yazar> "to spend loads of money" or instead of loads of money
 2380. "to spend a fortune" servet harcamak to spend a fortune on something he says a::
 2381. he spent he once spend a fortune on a Versace coat ok? Ok?
 2382. S3: Fortune telling gibi mi? future?
 2383. T: No no this is not future/
 2384. S3: Fortune telling var/
 2385. T: Yeah fotune ha ha/
 2386. S3. Yani geleceği gören değil mi?
 2387. T: No/ it is not fortune telling is whether you'll win a fortune or not/ whether you'll
 2388. get something or not/
 2389. S3: Servet/
 2390. T: Yeah some news for you about the future/ one last question weraing
 2391. uncomfortabel clothes tell me answer my question does he enjoy weraing
 2392. comfortable clothes?
 2393. S6: Yes/
 2394. T: Or or very attractive fashionable ones?
 2395. Ss. Comfortable ones/
 2396. T: Yeah comfortable ones you know are the ones that he prefer ok/ Well I think I
 2397. have to stop here for today/Because a:: I can't/If I start the vocabulary section I
 2398. can't finish it/When you go home please do it at home/And you know/a:: in the
 2399. classroom you have it/You know/Already prepared/ it's on page a hundred and
 2400. thirty four/